

ԱՌԱՔԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

ԱՌԱՔԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

1

Առաջին պատմությունը գրեցի, ո՛վ Թեոփիլոս, ամէն ինչի մասին՝ որ Յիսուս սկսաւ ընել եւ սորվեցնել, 2 մինչեւ այն օրը՝ երբ Սուրբ Հոգին միջոցով պատուէրներ տուաւ իր ընտրած առաքեալներուն, ու համբարձաւ: 3 Նաեւ ինքզինք ողջ ցոյց տուաւ անոնց իր չարչարանքներէն ետք՝ շատ ապացոյցներով, քառասուն օր տեսնուելով անոնցմէ եւ խօսելով Աստուծոյ թագաւորութեան մասին: 4 Անոնց հետ՝ «եղած ատեն հրամայեց անոնց՝ որ Երուսաղէմէն չհեռանան, հապա սպասեն Հօրը խոստումին՝ «որ ինձմէ լսեցիք», **ըսաւ**. 5 «որովհետեւ իրաւ է թէ Յովհաննէս մկրտեց ջուրով, բայց դուք՝ շատ օրեր չանցած՝ պիտի մկրտուիք Սուրբ Հոգիով»:

ՅԻՍՈՒՍԻ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԸ

6 Անոնք ալ համախմբուելով՝ հարցուցին իրեն. «Տէ՛ր, այս ժամանակի՞ն պիտի վերահաստատես Իսրայէլի թագաւորութիւնը»: 7 Ըսաւ անոնց. «Ձեզի չի վերաբերի գիտնալ ժամանակներն ու ատենները, որ Հայրը իր իշխանութեան մէջ դրաւ. 8 բայց Սուրբ Հոգին ձեր վրայ եկած ատենը՝ զօրութիւն պիտի ստանաք, եւ ինձի համար վկաներ պիտի ըլլաք Երուսաղէմի մէջ, ամբողջ Հրէաստանի ու Սամարիայի մէջ, եւ մինչեւ երկրի ծայրերը»: 9 Երբ խօսեցաւ այս բաները, մինչ կը նայէին՝ համբարձաւ, եւ ամպ մը վերցուց զայն անոնց աչքերէն: 10 Մինչ ակնապիշ կը նայէին դէպի երկինք՝ երբ ան վեր կ'ելլէր, ահա՛ երկու մարդիկ՝ ճերմակ տարազով՝ կայնեցան իրենց քով 11 եւ ըսին. «Գալիլեացի՛ մարդիկ, ինչո՞ւ կայնած՝ կը նայիք դէպի երկինք. այս Յիսուսը՝ որ երկինք համբարձաւ ձեզմէ, նո՛յնպէս պիտի գայ՝ ինչպէս տեսաք անոր երկինք երթալը»:

ՅՈՒՂԱՅԻ ՅԱԶՈՐԴԸ

12 Այն ատեն Երուսաղէմ վերադարձան Չիթենիներու կոչուած լեռնէն, որ Ծաբաթ օրուան ճամբայի չափ մօտ է Երուսաղէմի: 13 Երբ մտան **քաղաքը՝** բարձրացան վերնատունը, ուր կը բնակէին Պետրոս ու Յակոբոս, Յովհաննէս եւ Անդրէաս, Փիլիպպոս ու Թովմաս, Բարթողոմէոս եւ Մատթէոս, Յակոբոս Ալփէոսեան ու Սիմոն Նախանձայոյզ եւ Յուդա Քակոբեան: 14 Ասոնք բոլորը միաբանութեամբ կը յարատեւէին աղօթքի եւ աղերսանքի մէջ՝ կիներուն հետ, ու Յիսուսի մօր՝ Մարիամի եւ անոր եղբայրներուն հետ:

15 Այդ օրերը՝ Պետրոս կանգնեցաւ աշակերտներուն մէջ, (հաւաքուած բազմութիւնը հարիւր քսան հոգիի չափ էր,) եւ ըսաւ. 16 «Մարդիկ՝ եղբայրներ, պէ՛տք էր որ իրագործուէր այն գրուածը, որ նախապէս Սուրբ Հոգին ըսեր էր Դաւիթի բերանով՝ Յուդայի մասին, որ առաջնորդ եղաւ Յիսուսը բռնողներուն. 17 որովհետեւ ան մեզի հետ՝ մեր համրանքէն էր, եւ բաժին վիճակուած էր **անոր** այս սպասարկութենէն: 18 Ուրեմն ասիկա տիրացաւ ագարակի մը՝ անիրաւութեան վարձքով, ու գլխիվայր իյնալով՝ մէջտեղէն ճեղքուեցաւ, եւ իր բոլոր աղիքները դուրս թափեցան: 19 Երուսաղէմի բոլոր բնակիչները գիտցան **այս բանը**, այնպէս որ այդ ագարակը կոչուեցաւ իրենց բարբառով Ակեղդամա, այսինքն՝ Արիւնի ագարակ: 20 Որովհետեւ գրուած է Սաղմոսներու գիրքին մէջ. “Անոր բնակարանը ամայի թող ըլլայ, եւ անոր մէջ ո՛չ մէկը բնակի,՝, նաեւ. “Անոր

^u Կամ՝ հաց կերած

^p Այսինքն՝ Յակոբոսի եղբայրը, **ընդհանուր կարծիքին համաձայն**

Գաշտօնը ուրի՛շը առնէ՞: **21** Ուրեմն պէտք է որ այս մարդոցմէն՝ որոնք մեզի հետ էին այն ամբողջ ժամանակը, երբ Տէր Յիսուս մտաւ ու ելաւ մեր մէջ, **22** Յովհաննէսի մկրտութենէն սկսեալ մինչեւ այն օրը՝ երբ համբարձաւ մեզմէ, ասոնցմէ մէկը մեզի հետ վկայ ըլլայ անոր յարութեան»: **23** Ուստի երկու հոգի կայնեցուցին, Յովսէփը՝ որ Բարսաբա կը կոչուէր եւ Յուստոս մականուանուեցաւ, ու Մատաթիան, **24** եւ աղօթելով՝ ըսին. «Տէ՛ր, դուն որ կը ճանչնաս բոլորին սիրտերը, յայտնէ՛ մեզի թէ ո՛ր մէկը ընտրեցիր այս երկուքէն. **25** որպէսզի բաժին առնէ այս սպասարկութենէն ու առաքելութենէն, որմէ Յուդա ինկաւ՝ երթալու համար իր տեղը»: **26** Եւ անոնց համար վիճակ ձգեցին, ու վիճակը ելաւ Մատաթիայի. եւ ան համրուեցաւ տասնմէկ առաքելներուն հետ:

ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻՆ ԳԱԼՈՒՍԸ

2

Երբ Պենտեկոստէի տօնը հասաւ, բոլորն ալ միաբան՝ մէկ տեղ էին: **2** Յանկարծ շառաչ մը եղաւ երկինքէն՝ սաստկաշունչ հովի մը **ձայնից** պէս, ու լեցուց ամբողջ տունը՝ ուր նստած էին: **3** Եւ բաժնուած լեզուներ երեւցան իրենց՝ որպէս թէ կրակէ, ու հանգչեցան անոնցմէ իւրաքանչիւրին վրայ: **4** Բոլորն ալ լեցուեցան Սուրբ Հոգիով եւ սկսան խօսիլ ուրիշ լեզուներով, ինչպէս Հոգին իրենց խօսիլ կու տար: **5** Երուսաղէմ բնակող Հրեաներ կային, բարեպաշտ մարդիկ՝ երկինքի տակ եղած ամէն ազգէ: **6** Երբ այս ձայնը եղաւ, բազմութիւնը համախմբուեցաւ ու շփոթեցաւ, որովհետեւ կը լսէին թէ անոնք կը խօսէին իրենցմէ իւրաքանչիւրին սեփական բարբառով: **7** Բոլորն ալ զմայլած էին եւ կը զարմանային՝ իրարու ըսելով. «Ահա՛ ասոնք բոլորն ալ՝ որ կը խօսին, միթէ Գալիլեացի չե՞ն: **8** Ուրեմն ի՞նչպէս կը լսենք՝ մեր իւրաքանչիւրին սեփական բարբառով, այն երկրին՝ որուն մէջ ծնած ենք. **9** Պարթեւներ, Մարեր ու Եղամացիներ, եւ անոնք որ կը բնակին Սիջագետքի, Հրէաստանի, Կապադովկիայի, Պոնտոսի, Ասիայի, **10** Փռիւգիայի, Պամփիլիայի ու Եգիպտոսի մէջ, եւ Կիւրենէի մօտ՝ Լիպիայի կողմերը, նաեւ Հռոմէն գաղթած Հրեաներ ու նորահաւատներ, **11** Կրետացիներ եւ Արաբներ, կը լսենք թէ անոնք կը խօսին Աստուծոյ մեծամեծ գործերուն մասին՝ մե՛ր լեզուներով»: **12** Բոլորն ալ զմայլած էին, ու տարակուսած՝ կ'ըսէին իրարու. «Ի՞նչ կրնայ ըլլալ ասիկա»: **13** Ոմանք ալ ծաղրելով կ'ըսէին. «Անոնք լի են անոյշ գինիով»:

ՊԵՏՐՈՍԻ ՊԱՏԳԱՍԸ

14 Բայց Պետրոս կանգնեցաւ տասնմէկին հետ, բարձրացուց ձայնը եւ ըսաւ անոնց. «Ո՛վ Հրէաստացիներ, ու դուք բոլորդ՝ որ կը բնակիք Երուսաղէմ, սա՛ գիտցէ՛ք եւ մտի՛կ ըրէք իմ խօսքերս. **15** որովհետեւ ասոնք ո՛չ թէ արբեցած են՝ ինչպէս դուք կ'ենթադրէք, քանի **դեռ** «օրուան երրորդ ժամն» է, **16** հապա ասիկա ա՛յն է՝ որ ըսուեցաւ Յովէլ մարգարէին միջոցով. **17** «Վերջին օրերը,– կ'ըսէ Աստուած,– իմ Հոգիէս պիտի թափեմ ամէն մարմինի վրայ, եւ ձեր որդիներն ու աղջիկները պիտի մարգարէանան, ձեր երիտասարդները տեսիլքներ պիտի տեսնեն, ու ձեր ծերերը երազներ պիտի տեսնեն: **18** Իմ ծառաներուս եւ աղախիներուս վրայ ալ այդ օրերը իմ Հոգիէս պիտի թափեմ, ու պիտի մարգարէանան: **19** Վերը՝ երկինքը՝ սքանչելիքներ ցոյց պիտի տամ, եւ վարը՝ երկիրը՝ նշաններ, արիւն, կրակ ու ծուխի մառախուղ. **20** արեւը պիտի փոխուի խաւարի, եւ լուսինը՝

Գ Յուն՝ տեսչութիւնը
Մ Այսինքն՝ առտուան ժամը ինն

արիւնի, դեռ Տէրոջ մեծ ու երեւելի օրը չեկած: **21** Եւ ո՛վ որ կանչէ Տէրոջ անունը՝ պիտի փրկուի[□]: **22** Իսրայէլացի՛ մարդիկ, լսեցէ՛ք սա՛ խօսքերը. Յիսուս Նազովրեցին, Աստուծմէ ձեզի ցոյց տրուած մարդ մը՝ հրաշքներով, սքանչելիքներով ու նշաններով – որ Աստուած անոր միջոցով ըրաւ ձեր մէջ, ինչպէս դուք ալ գիտէք –, **23** Աստուծոյ որոշած ծրագիրով եւ կանխագիտութեամբ մատնուած ըլլալով՝ առիք եւ սպաննեցիք ^բանօրէններու ձեռքով՝ փայտի վրայ գամելով: **24** Բայց Աստուած յարուցանեց զայն՝ քակելով մահուան ցաւերը, քանի որ կարելի չէր որ ան բռնուէր անկէ: **25** Որովհետեւ Դաւիթ կ'ըսէ անոր մասին. «Ամէն ատեն կը տեսնեմ Տէրը իմ առջեւ, քանի որ իմ աջ կողմս է՝ որպէսզի չսասանիմ: **26** Ուստի իմ սիրտս ուրախացաւ եւ իմ լեզուս ցնծաց. նաեւ իմ մարմինս ալ պիտի հանգստանայ յոյսով. **27** որովհետեւ իմ անձս պիտի չթողուս «դժոխքին մէջ, ու պիտի չթոյլատրես որ քու Սուրբդ ապականութիւն տեսնէ: **28** Կեանքի ճամբաները գիտցուցիր ինծի. քու երեսիդ ուրախութեամբ պիտի լեցնես զիս[□]: **29** Մարդի՛կ եղբայրներ, արտօնուած է ինծի համարձակութեամբ խօսիլ ձեզի Դաւիթ նահապետին մասին, որ վախճանեցաւ ու թաղուեցաւ, եւ անոր գերեզմանը մինչեւ այսօր մեր մէջ է: **30** Ուրեմն, որովհետեւ ան մարգարէ էր,– եւ գիտէր թէ Աստուած երդումով իրեն խոստացաւ, թէ պիտի յարուցանէ մարմինի համեմատ իր մէջքին պտուղէն **եղող** Զրիստոսը՝ որ բազմի իր գահին վրայ,– **31** ինք կանխատեսութեամբ խօսեցաւ Զրիստոսի յարութեան մասին, թէ անոր անձը դժոխքը չմնաց եւ անոր մարմինը ապականութիւն չտեսաւ: **32** Աստուած այս Յիսուսը յարուցանեց, որուն մենք բոլորս ալ վկայ ենք: **33** Ուստի Աստուծոյ աջ ձեռքով բարձրանալով ու Հօրմէն ստանալով Սուրբ Հոգիին խոստումը՝ թափեց ասիկա, որ դուք հիմա կը տեսնէք ու կը լսէք: **34** Որովհետեւ Դաւիթ երկինք չելաւ, բայց ինք կ'ըսէ. «Տէրը ըսաւ իմ Տէրոջս. «Բազմէ՛ իմ աջ կողմս, **35** մինչեւ որ քու թշնամիներդ պատուանդան դնեմ ոտքերուդ»[□]: **36** Ուրեմն իսրայէլի ամբողջ տունը ստուգապէս թող գիտնայ թէ Աստուած զայն Տէ՛ր ալ ըրաւ, Օծեա՛լ ալ, այդ Յիսուսը՝ որ դուք խաչեցիք»:

37 Երբ լսեցին **ասիկա**, զղջացին **իրենց** սիրտին մէջ եւ ըսին Պետրոսի ու միւս առաքեալներուն. «Մարդի՛կ եղբայրներ, ի՞նչ ընենք»: **38** Պետրոս ըսաւ անոնց. «Ապաշխարեցէ՛ք, ու ձեզմէ իւրաքանչիւրը թող մկրտուի Յիսուս Զրիստոսի անունով՝ մեղքերու ներումին համար, եւ պիտի ստանաք Սուրբ Հոգիին պարգեւը: **39** Որովհետեւ խոստումը ձեզի համար է, նաեւ ձեր զաւակներուն, ու բոլոր հեռու եղողներուն, որ Տէրը՝ մեր Աստուածը պիտի կանչէ»: **40** Եւ ուրիշ շատ խօսքերով կը վկայէր, կը յորդորէր **զանոնք** ու կ'ըսէր. «Ազատեցէ՛ք դուք ձեզ այս կամակոր սերունդէն»: **41** Ուստի անոնք՝ որ ^դսիրայօժար ընդունեցին անոր խօսքերը՝ մկրտուեցան. եւ այդ օրը երեք հազար անձի չափ անելցան **եկեղեցիին թիւին վրայ**: **42** Անոնք միշտ կը յարատեւէին առաքեալներուն ուսուցումին ու հաղորդութեան, հաց կտրելու եւ աղօթելու մէջ:

ԿԵԱՆՔԸ ՀԱԻԱՏԱՅԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ

43 Վախը «համակեց ամէն անձ», եւ շատ սքանչելիքներ ու նշաններ կատարուեցան առաքեալներուն միջոցով: **44** Բոլոր հաւատացեալները միասին էին, եւ բոլոր բաները

^բ Կամ՝ անօրէն

^գ Այսինքն՝ մեռած անձերու կայանին

^դ Յուն.՝ ուրախութեամբ

^ե Յուն.՝ եղաւ ամէն անձի վրայ

հասարակաց էին: **45** Կը ծախէին իրենց ստացուածքներն ու ինչքերը, եւ անոնց **գինը** կը բաժնէին բոլորին, որո՛ւ որ պէտք ըլլար: **46** Ամէն օր կը յարատեւէին միաբանութեամբ տաճարը երթալու մէջ, եւ հաց կտրելով **իրենց** տուներուն մէջ՝ իրենց կերակուրը կ'ուտէին ցնծութեամբ ու պարգամտութեամբ: **47** Աստուած կը գովաբանէին եւ շնորհք կը գտնէին ամբողջ ժողովուրդին առջեւ. ու Տէրը օրէ օր փրկուածներ կ'աւելցնէր եկեղեցիին **թիւին վրայ**:

ԿԱՂԻՆ ԲՈՒԺՈՒՄԸ

3

Պետրոս ու Յովհաննէս «իմներորդ ժամու» աղօթքին ատենը միասին տաճարը կը բարձրանային: **2** Իր մօր որովայնէն կաղ **ծնած** մարդ մը կը բերուէր եւ ամէն օր տաճարին Գեղեցիկ կոչուած դրան քով կը դրուէր, որպէսզի տաճարը մտնողներէն ողորմութիւն խնդրէ: **3** Ան, տեսնելով Պետրոսն ու Յովհաննէսը՝ որոնք տաճարը պիտի մտնէին, ողորմութիւն խնդրէ: **4** Իսկ Պետրոս՝ Յովհաննէսի հետ աչքերը անոր վրայ սեւեռելով՝ ըսաւ. «Նայէ՛ մեզի»: **5** Ան ալ ուշադրութիւն դարձուց անոնց, եւ կ'ակնկալէր բան մը ստանալ անոնցմէ: **6** Պետրոս ըսաւ. «Արծաթ ու ոսկի չունիմ, հապա ինչ որ ունիմ՝ զայն կու տամ քեզի. Նազովրեցի Յիսուս Զրիստոսի անունով՝ **ոտքի՛** ելիր ու քալէ՛»: **7** Եւ բռնելով անոր աջ ձեռքէն՝ ոտքի հանեց **զայն**: Անմիջապէս անոր **ոտքերուն** ներբաններն ու կոճերը ամրացան, **8** եւ վեր ցատկելով՝ կայնեցաւ, քալեց ու անոնց հետ տաճարը մտաւ, քալելով, ցատկելով եւ Աստուած գովաբանելով: **9** Ամբողջ ժողովուրդը տեսաւ զայն՝ որ կը քալէր ու Աստուած կը գովաբանէր: **10** Գիտէին թէ ան կը նստէր տաճարին Գեղեցիկ **կոչուած** դրան քով՝ ողորմութեան համար. ուստի այլայլեցան եւ հիացումով լեցուեցան անոր պատահածին համար:

ՊԵՏՐՈՍԻ ՊԱՏԳԱՄԸ ՏԱՃԱՐԻՆ ՄԷՋ

11 Զանի որ Գան կառչած էր Պետրոսի ու Յովհաննէսի, ամբողջ ժողովուրդը՝ այլայլած՝ միասին վազեց անոնց քով, Սողոմոնի կոչուած սրահը: **12** Պետրոս՝ տեսնելով ասիկա՝ ըսաւ ժողովուրդին. «Իսրայելացի՛ մարդիկ, ինչո՞ւ զարմացած էք ասոր վրայ, կամ ինչո՞ւ այդպէս ակնապիշ կը նայիք մեզի, իբր թէ մենք մեր զօրութեամբ կամ բարեպաշտութեամբ քալել տուինք ասոր: **13** Աբրահամի, Իսահակի ու Յակոբի Աստուածը, մեր հայրերուն Աստուածը, փառաւորեց իր Պրդին՝ Յիսուսը, որ դուք մատնեցիք եւ ուրացաք Պիղատոսի առջեւ՝ երբ ինք վճռեց որ արձակէ: **14** Բայց դուք ուրացաք **այդ** Սուրբը եւ Արդարը, ու խնդրեցիք որ մարդասպան մը շնորհուի ձեզի, **15** եւ սպաննեցիք կեանքի Ռահվիրան: **Իսկ** Աստուած մեռելներէն յարուցանեց զայն, ու մենք վկայ ենք ասոր: **16** Անոր անունին հաւատքով՝ անոր անո՛ւնը ամրացուց ասիկա, որ դուք կը տեսնէք եւ կը ճանչնաք: Անով եղած հաւատքն է՝ որ առողջացուց զայն ձեր բոլորին առջեւ: **17** Եւ հիմա, եղբայրներ՝, գիտեմ թէ անգիտութեամբ ըրիք, ինչպէս ձեր պետերն ալ:

^u Այսինքն՝ կէսօրէն ետք ժամը երեքի

^p Յուն.՝ կրուէր

^q Ոմանք՝ այն բժշկուած կաղը

^r Կամ՝ ծառան

18 Բայց ինչ որ Աստուած նախապէս՝ իր բոլոր մարգարէներուն բերանով՝ ծանուցանած էր Զրիստոսի չարչարուելուն մասին, այսպէս իրագործեց: 19 Ուրեմն ապաշխարեցէ՛ք ու դարձի՛ եկէ՛ք, որպէսզի ձեր մեղքերը ջնջուին: 20 որպէսզի կազդուրումի ատենները գան Տէրոջ ներկայութենէն, եւ դրկէ նախապէս «ձեզի քարոզուած» Յիսուս Զրիստոսը: 21 Երկինքը պէտք է ընդունի զայն մինչեւ այն ժամանակները՝ երբ բոլոր բաները վերահաստատուին, որոնց մասին Աստուած խօսած է իր սուրբ մարգարէներուն բերանով՝ դարերու սկիզբէն ի վեր: 22 Վո՛վսէս ըսաւ մեր հայրերուն. «Տէրը՝ ձեր Աստուածը՝ ձեր եղբայրներէն պիտի հանէ ձեզի մարգարէ մը՝ ինծի նման. անո՛ր մտիկ ըրէ՛ք՝ ամէն ինչ որ խօսի ձեզի: 23 Եւ ամէն անձ որ մտիկ չընէ այդ մարգարէին՝ պիտի բնաջնջուի ժողովուրդին մէջէն»: 24 Ու բոլոր մարգարէները, բոլոր անոնք որ յաջորդաբար խօսեցան Սամուէլէ սկսեալ, նախապէս ծանուցանեցին այս օրերն ալ: 25 Դո՛ւք էք որդիները մարգարէներուն եւ այն ուխտին՝ որ Աստուած հաստատեց մեր հայրերուն հետ ու ըսաւ Աբրահամի. «Քու զարմովդ պիտի օրհնուին երկրի բոլոր գերդաստանները»: 26 Աստուած իր Նորդին յարուցանելով՝ նախ ձեզի՝ դրկեց զայն, որպէսզի օրհնէ ձեզ, իւրաքանչիւրդ դարձնելով ձեր չարութիւններէն»:

ՊԵՏՐՈՍ ԵՒ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

4

Երբ անոնք կը խօսէին ժողովուրդին, քահանաները, տաճարին մեծաւորն ու Սադուկեցիները հասան անոնց վրայ, 2 նեղանալով որ անոնք կը սորվեցնէին ժողովուրդին եւ կը հռչակէին Յիսուսի միջոցով մեռելներէն յարութիւն առնելը: 3 Ձեռք բարձրացուցին անոնց վրայ ու արգելարան դրին զանոնք մինչեւ հետեւեալ օրը, որովհետեւ արդէն իրիկուն էր: 4 Բայց այդ խօսքը լսողներէն շատեր հաւատացին, եւ մարդոց թիւը հասաւ գրեթէ հինգ հազարի:

5 Հետեւեալ օրը՝ Երուսաղէմի մէջ հաւաքուեցան անոնց պետերը, երէցներն ու դպիրները, 6 նաեւ Աննա քահանայապետը եւ Կայիափա, Յովհաննէս ու Աղեքսանդրոս, եւ բոլոր անոնք՝ որ քահանայապետի «ընտանիքներէ էին: 7 Ջանոնք մէջտեղ կայնեցուցած՝ կը հարցաքննէին. «Ի՞նչ գօրութեամբ կամ ի՞նչ անունով ըրիք այս բանը»: 8 Այն ատեն Պետրոս՝ Սուրբ Հոգիով լեցուած՝ ըսաւ անոնց. «Ժողովուրդի պետեր՝ եւ Իսրայէլի երէցներ, 9 եթէ մենք կը հարցաքննուինք այսօր՝ տկար մարդու մը եղած բարիքին համար, թէ ի՞նչ կերպով բժշկուեցաւ, 10 գիտցէ՛ք դուք բոլորդ եւ ամբողջ Իսրայէլի ժողովուրդը, թէ Նազովրեցի Յիսուս Զրիստոսի անունով, որ դուք խաչեցիք բայց Աստուած մեռելներէն յարուցանեց, ահա՛ անով ասիկա բժշկուած կեցած է հոս՝ ձեր առջեւ: 11 Ա՛յս է այն քարը, ձեզմէ՛ կառուցանողներէդ անարգուած, որ Քանկիւնաքարը եղաւ: 12 Եւ ուրիշ ո՛չ մէկով փրկութիւն կայ. որովհետեւ անկէ զատ ուրիշ անուն մը չկայ երկինքի տակ՝ մարդոց մէջ տրուած, որով կարենանք փրկուիլ»: 13 Իսկ անոնք, նայելով Պետրոսի ու Յովհաննէսի համարձակութեան, եւ ըմբռնելով թէ անուս ու տգէտ մարդիկ են՝ զարմացան, եւ գիտցան

^b Ոմանք՝ ձեզի համար սահմանուած
^c Ոմանք՝ Արդարեւ Մովսէս
^d Ոմանք՝ Որդին Յիսուսը
^e Յուն.՝ ցեղէ
^f Յուն.՝ անկիւնին գլուխը

ԱՌԱՔԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

թէ անոնք Յիսուսի հետ էին: **14** Տեսնելով այդ բուժուած մարդը՝ որ կայնած էր անոնց հետ, ոչինչ կրցան խօսիլ **անոնց** դէմ: **15** Ուստի հրամայելով անոնց՝ որ դուրս ելլեն ատեանէն, խորհրդակցեցան իրարու հետ **16** եւ ըսին. «Ի՞նչ ընենք այս մարդոց. որովհետեւ Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներուն բացայայտ է թէ իսկապէս երեւելի նշան մը կատարուեցաւ ասոնց միջոցով, ու մենք չենք կրնար ուրանալ: **17** Սակայն՝ որպէսզի ժողովուրդին մէջ ա՛լ անելի չտարածուի՝ սաստիկ սպառնանք անոնց, որ այլեւս ո՛չ մէկուն խօսին այդ անունով»:
18 Ապա կանչելով զանոնք՝ պատուիրեցին անոնց որ ամե՛նեւին չխօսին եւ չտրվեցնեն Յիսուսի անունով: **19** Բայց Պետրոս ու Յովհաննէս պատասխանեցին անոնց. «Եթէ Աստուծոյ առջեւ իրաւացի՝ է՝ որ Աստուծմէ անելի ձեզի՛ մտիկ ընենք, դո՛ւք դատեցէք . **20** որովհետեւ մենք չենք կրնար չխօսիլ մեր տեսածին ու լսածին մասին»:
21 Իսկ անոնք դարձեալ սպառնալէ ետք՝ արձակեցին զանոնք, առանց զիրենք պատուհասելու կերպ մը գտնելու, ժողովուրդին պատճառով, քանի որ բոլորն ալ կը փառաբանէին Աստուած կատարուածին համար. **22** որովհետեւ այն մարդը՝ որուն վրայ այս բժշկութեան նշանը եղաւ՝ քառասուն տարեկանէն անելի էր:

ՀԱԻՍՏԱՅԵԱԼՆԵՐԸ Կ՛ԱՂՕԹԵՆ ԶԱՋՈՒԹԻՒՆ ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

23 Երբ արձակուեցան՝ գացին իրենց **խումբին** քով, ու պատմեցին ինչ որ քահանայապետները եւ երէցները ըսած էին իրենց: **24** Անոնք ալ, երբ լսեցին, միաբանութեամբ իրենց ձայնը բարձրացուցին Աստուծոյ՝ ըսելով. «Տէ՛ր, դո՛ւն ես այն Աստուածը՝ որ ստեղծեցիր երկինքն ու երկիրը, ծովը եւ բոլոր անոնց մէջ եղածները, **25** որ ըսիր քու ծառայիդ՝ Դաւիթի բերանով. “Ինչո՞ւ ՚հեթանոսները մոլեգնեցան ու ժողովուրդները ունայն բաներ խոկացին. **26** երկրի թագաւորները **իրարու** քով կայնեցան ու պետերը հաւաքուեցան՝ Տէրոջ դէմ եւ անոր “Օծեալին դէմ”:
27 Որովհետեւ ճշմարտապէս (այս քաղաքին մէջ) հաւաքուեցան քու սուրբ Որդիիդ՝ Յիսուսի դէմ, որ դուն օծեցիր, Հերովդէս ու Պոնտացի Պիղատոս, հեթանոսներուն հետ եւ Իսրայէլի ժողովուրդին հետ, **28** ընելու այն՝ ինչ որ քու ձեռքդ ու ծրագիրդ նախապէս որոշած էին՝ որ կատարուին: **29** Եւ հիմա, Տէ՛ր, նայէ՛ անոնց սպառնալիքներուն, ու շնորհէ՛ քու ծառաներուդ՝ որպէսզի լման համարձակութեամբ քարոզենք քու խօսքդ, **30** երկարելով քու ձեռքդ՝ որ բժշկութիւններ, նշաններ եւ սքանչելիքներ կատարուին քու սուրբ Որդիիդ՝ Յիսուսի անունով»:
31 Երբ անոնք աղերսեցին, սարսեցաւ այն տեղը՝ ուր հաւաքուած էին, ու բոլորը լեցուեցան Սուրբ Հոգիով եւ համարձակութեամբ կը քարոզէին Աստուծոյ խօսքը:

ԱՄԷՆ ԲԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅ ԷՐ

32 Հաւատացեալներուն բազմութիւնը մէկ սիրտ ու մէկ ճիւղով էր: **Անոնցմէ** ո՛չ մէկը կ'ըսէր իր որեւէ ստացուածքին համար թէ “իրն է”. հապա իրենց բոլոր բաները հասարակաց կը սեպէին: **33** Առաքեալները մեծ զօրութեամբ կը վկայէին Տէր Յիսուսի յարութեան **մասին**, եւ մեծ շնորհք կար անոնց բոլորին վրայ: **34** Անոնց մէջ ո՛չ մէկ

⁴ **Յուն.**՝ Տիրակա՛լ

⁵ **Կամ՝** ազգերը

⁶ **Եբր.**՝ Մեսիային, **յուն.**՝ Զրիստոսին

⁷ **Յուն.**՝ անձ

ԱՌԱՔԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

կարօտեալ կար. որովհետեւ անոնք որ տէր էին ^Էարտերու կամ տուներու՝ կը ծախէին, կը բերէին ծախուածներուն հասոյթները **35** ու կը դնէին առաքեալներու ^Ըտրամադրութեան տակ՝, եւ իւրաքանչիւրին կը բաշխուէր իր կարիքին համեմատ: **36** Յովսէս, որ առաքեալներէն Բառնաբաս մականուանուեցաւ, (որ կը թարգմանուի՝ Մխիթարութեան որդի,) Ղեւտացի, ծնունդով՝ Կիպրացի, **37** ագարակ մը ունենալով՝ ծախեց, բերաւ դրամը ու դրաւ առաքեալներու տրամադրութեան տակ:

ԱՆԱՆԻԱ ԵՒ ՍԱՓԻՐԱ

5

Բայց մարդ մը՝ Անանիա անունով, իր կնոջ՝ Սափիրայի հետ ստացուածք մը ծախեց, **2** անոր հասոյթէն խորեց իր կնոջ գիտակցութեամբ, ու մաս մը բերելով՝ դրաւ առաքեալներու տրամադրութեան տակ՝: **3** Պետրոս ըսաւ. «Անանիա՛, ինչո՞ւ Սատանան լեցուց սիրտդ, որ ստես Սուրբ Հոգիին եւ խորես ^Բարտին հասոյթէն: **4** Զուկդ չէ՞ր ան՝ քանի կեցած էր, ու ծախուած ալ՝ իշխանութեանդ տակ էր: Ինչո՞ւ այս բանը դրիւ սիրտիդ մէջ. դուն ստեցիր ո՛չ թէ մարդոց, հապա՛ Աստուծոյ»: **5** Անանիա՛ լսելով այս խօսքերը՝ ինկաւ եւ շունչը փչեց. ու մեծ վախ ^Գհամակեց բոլոր անոնք՝ որ լսեցին ասիկա: **6** Երիտասարդները կանգնեցան, պատանքով փաթեցին զայն, եւ դուրս հանելով թաղեցին: **7** Գրեթէ երեք ժամ ետք՝ անոր կինը ներս մտաւ, չգիտնալով պատահածը: **8** Պետրոս ըսաւ անոր. «Ըսէ՛ ինձի, արտը ա՞յդ **գինով** ծախեցիք»: Ան ալ ըսաւ. «Այո՛, այդ **գինով**»: **9** Ուստի Պետրոս ըսաւ անոր. «Այդ ի՞նչ է, որ դուք համաձայնեցաք՝ Տէրոջ Հոգին փորձելու. ահա՛ ամուսինդ թաղողներուն ոտքերը դրան քով են, քե՛զ ալ պիտի հանեն դուրս»: **10** Եւ անմիջապէս **կինը** ինկաւ անոր ոտքերուն քով ու շունչը փչեց: Երիտասարդները՝ ներս մտնելով՝ մեռած գտան զայն, եւ դուրս հանելով՝ թաղեցին իր ամուսինին քով: **11** Մեծ վախ մը համակեց ամբողջ եկեղեցին, ու բոլոր անոնք՝ որ լսեցին այս բաները:

ՀՐԱՇԸՆԵՐ ԵՒ ԶԱՐՄԱՆԱԼԻ ԳՈՐԾԵՐ

12 Ծատ նշաններ եւ սքանչելիքներ կը գործուէին առաքեալներուն ձեռքով՝ ժողովուրդին մէջ, ու բոլորը միաբանութեամբ Սողոմոնի սրահին մէջ էին: **13** Ուրիշներէն ո՛չ մէկը կը յանդգնէր յարիլ անոնց, բայց ժողովուրդը կը մեծարէր զանոնք: **14** Տէրոջ հաւատացողները ա՛լ աւելի կը շատնային, **այլ** մարդիկ ու կիներ՝ բազմութեամբ. **15** այնպէս որ հիւանդները կը հանէին հրապարակները եւ կը դնէին պատգարակներով ու մահիճներով, որպէսզի Պետրոսի անցնելու ատեն՝ գոնէ անոր շուքը իյնայ անոնցմէ մէկուն վրայ: **16** Ծրջակայ քաղաքներուն բազմութիւնը Երուսաղէմ կը համախմբուէր՝ հիւանդներ եւ անմաքուր ոգիներէ տանջուողներ բերելով, որոնք բոլորն ալ կը բուժուէին:

^Է Կամ՝ հողաշերտերու

^Ը Յուն.՝ ոտքերուն

^Թ Յուն.՝ ոտքերուն

^Բ Կամ՝ հողաշերտին

^Գ Յուն.՝ եղաւ բոլոր անոնց վրայ

17 Իսկ քահանայապետն ու բոլոր իրեն հետ եղողները, որոնք Սադուկեցիներու աղանդէն էին, կանգնեցան՝ նախանձով լեցուած, 18 ձեռք բարձրացուցին առաքեալներուն վրայ եւ դրին զանոնք հանրային արգելարանը: 19 Բայց Տէրոջ հրեշտակը գիշերուան մէջ բացաւ բանտին դռները, ու դուրս հանելով զանոնք՝ ըսաւ. 20 «Գացէ՛ք, եւ տաճարին մէջ կայնելով՝ ժողովուրդին քարոզեցէ՛ք այս կեանքին բոլոր խօսքերը»: 21 Երբ լսեցին **ասիկա**, տաճարը մտան առտուն կանուխ, եւ կը սորվեցնէին: Իսկ քահանայապետը եկաւ, նաեւ իրեն հետ եղողները, ժողովի կանչեցին ատեանը եւ Իսրայէլի որդիներուն ամբողջ ծերակոյտը, ու **մարդ** ղրկեցին բանտը՝ որպէսզի բերեն զանոնք: 22 Երբ սպասաւորները գացին, չգտնելով զանոնք բանտին մէջ՝ վերադարձան, պատմեցին 23 եւ ըսին. «Իրաւ է **թէ** գտանք բանտը՝ ամէն ապահովութեամբ գոցուած, ու պահապանները՝ դռներուն առջեւ կայնած. բայց բանալով՝ ո՛չ մէկը գտանք ներսը»: 24 Երբ **մեծ** քահանան եւ տաճարին մեծաւորն ու քահանայապետները լսեցին այս խօսքերը, կը տարակուսէին թէ ի՛նչ եղած էր անոնց: 25 Մէկը եկաւ եւ պատմեց իրենց. «Ահա՛ այն մարդիկը՝ որ բանտը դրած էիք, տաճարը կայնած են ու ժողովուրդին կը սորվեցնեն»: 26 Այն ատեն մեծաւորը գնաց սպասաւորներուն հետ եւ բերաւ զանոնք առանց բռնութեան, որովհետեւ կը վախճային ժողովուրդէն՝ որ չքարկոծուին: 27 Երբ բերին զանոնք՝ ներկայացուցին ատեանին, ու քահանայապետը հարցուց անոնց. 28 «Սաստիկ չպատուիրեցի՞նք ձեզի, որ չսորվեցնէք այդ անունով. բայց դուք Երուսաղէմը լեցուցիք ձեր ուսուցումով, եւ կը փափաքիք մեր վրայ բերել այն մարդուն արիւնը»:

29 Պետրոս եւ **միւս** առաքեալները պատասխանեցին. «Աստուծո՛յ պէտք է հնազանդիլ՝ փոխանակ մարդոց: 30 Մեր հայրերուն Աստուածը Յիսուսը յարուցանեց, որ դուք սպանեցիք՝ փայտէն կախելով: 31 Աստուած իր աջ ձեռքով բարձրացուց զայն՝ **իբր** Ռահվիրայ ու Փրկիչ, որպէսզի ապաշխարութիւն ու մեղքերու ներում տայ Իսրայէլի: 32 Եւ մենք անոր վկաներն ենք՝ այս բաներուն համար, նաեւ Սուրբ Հոգին՝ որ Աստուած տուաւ իրեն հնազանդ եղողներուն»: 33 Իսկ անոնք լսելով **ասիկա**՝ սաստիկ գրգռուեցան, ու խորհրդակցեցան որ սպաննեն զանոնք:

34 Բայց փարիսեցի մը՝ որուն անունը Գամաղիէլ էր, Օրէնքի վարդապետ մը, պատուաւոր մէկը՝ ամբողջ ժողովուրդին առջեւ, կանգնեցաւ ատեանին մէջ, եւ հրամայեց որ առաքեալները կարճ **պահ** մը դուրս հանեն. 35 ապա ըսաւ. «Իսրայելացի՛ մարդիկ, դուք ձեզի ուշադիր եղէք թէ ի՛նչ պիտի ընէք այս մարդոց հանդէպ: 36 Զանի որ այս օրերէն առաջ Թելդաս ելաւ, իր մասին ըսելով թէ **երեւելի** մէկն է, ու թիւով չորս հարիւրի չափ մարդիկ յարեցան իրեն. ինք սպաննուեցաւ, եւ բոլոր անոնք որ անսացին իրեն՝ ցրուեցան ու ոչնչացան: 37 Անկէ ետք Յուդա Գալիլեացին ելաւ՝ աշխարհագիր եղած օրերը, եւ շատ ժողովուրդ քաջեց իր ետեւէն. ի՛նք ալ կորսուեցաւ, ու բոլոր անոնք որ անսացին իրեն՝ ցրուեցան: 38 Եւ հիմա կ'ըսեմ ձեզի. "Չեռո՛ւ մնացէք" այդ մարդոցմէն, ու թողուցէ՛ք զանոնք. որովհետեւ եթէ այդ ծրագիրը կամ գործը մարդոցմէ է՝ պիտի քանդուի, 39 իսկ եթէ Աստուծմէ է՝ չէք կրնար քանդել ատիկա. որպէսզի Աստուծոյ դէմ իսկ կռուող չգտնուիք»: 40 Անոնք ալ անսացին անոր. եւ առաքեալները կանչելով՝ ծեծեցին, ու պատուիրելով որ **այլեւս** Յիսուսի անունով չխօսին՝ արձակեցին զանոնք: 41 Իրենք ալ մեկնեցան ատեանին առջեւէն, ուրախանալով որ արժանացան **Տէրոջ** անունին համար անպատուուելու: 42 Ու ամէն օր տաճարը եւ տուններուն մէջ չէին դադար սորվեցնել ու Յիսուս Զրիստոսը աւետելէ:

* Յուն.՝ Հեռացէ՛ք

ԵՕԹԸ ՕԳՆԱԿԱՆՆԵՐ

6

Այդ օրերը, երբ աշակերտները շատցան, «Հելլենացիներուն կողմէն տրտունջ մը եղաւ Երբայեցիներուն դէմ. որովհետեւ իրենց այրիները կ'անտեսուէին ամէն օրուան **ողորմութեան** սպասարկութեան ատեն: **2** Տասներկուքը կանչեցին աշակերտներուն բազմութիւնը եւ ըսին. «Մեզի չի վայլեր ձգել Աստուծոյ խօսքը, եւ սպասարկել սեղաններու: **3** Ուրեմն, եղբայրներ, փնտռեցէ՛ք ձեր մէջ եօթը հոգի՝ **բարի** վկայուած, Սուրբ Հոգիով ու իմաստութեամբ լեցուն, որպէսզի նշանակենք զանոնք այս զբաղումին համար, **4** իսկ մենք յարատեւենք աղօթքի եւ **Աստուծոյ** խօսքին սպասարկութեան մէջ»: **5** Այս խօսքը հաճեցուց ամբողջ բազմութիւնը. ուստի ընտրեցին Ստեփանոսը, հաւատքով ու Սուրբ Հոգիով լեցուն մարդ մը, Փիլիպպոսը, Պրոքորոնը, Նիկանովրան, Տիմովնան, Պարմենան եւ Նիկողայոս նորահաւատ Անտիոքցին: **6** Ասոնք ներկայացուցին առաքելներուն. անոնք ալ աղօթելով՝ **իրենց** ձեռքերը դրին անոնց վրայ: **7** Եւ Աստուծոյ խօսքը կ'աճէր, աշակերտներուն թիւը չափազանց կը շատնար Երուսաղէմի մէջ, ու քահանաներէն մեծ բազմութիւն մը կը հնազանդէր **նոր** հաւատքին:

ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ՉԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

8 Ստեփանոս, որ ^բհաւատքով ու զօրութեամբ լեցուած **մարդ մըն** էր, մեծ սքանչելիքներ եւ նշաններ կ'ընէր ժողովուրդին մէջ: **9** Բայց ոմանք, այն ժողովարանէն՝ որ կը կոչուէր Ազատագրուածներուն, Կիրենացիներուն ու Աղեքսանդրացիներուն **ժողովարանը**, եւ **ոմանք**՝ որ Կիլիկիայէն ու Ասիայէն էին, կանգնեցան եւ կը վիճաբանէին Ստեփանոսի հետ. **10** բայց կարող չէին դիմադրել այն իմաստութեան ու հոգիին, որով ան կը խօսէր: **11** Այն ատեն կաշառեցին քանի մը մարդիկ, որպէսզի ըսեն. «Մենք լսեցինք թէ ան հայհոյական խօսքեր կ'արտասանէր Մովսէսի եւ Աստուծոյ դէմ»: **12** Այսպէս՝ գրգռեցին ժողովուրդը, երէցներն ու դպիրները, եւ հասնելով անոր վրայ՝ յափշտակեցին զինքն ու տարին ատեանին առջեւ: **13** Սուտ վկաներ ներկայացուցին, որոնք կ'ըսէին. «Այս մարդը չի դադրիր հայհոյական խօսքեր արտասանելէ այս սուրբ տեղին եւ Օրէնքին դէմ: **14** Որովհետեւ լսեցինք իրմէ, որ կ'ըսէր թէ “այս Նազովրեցի Յիսուսը պիտի քակէ այս տեղը, ու պիտի փոխէ Մովսէսի մեզի ակնադատ սովորութիւնները»: **15** Բոլոր ատեանին մէջ բազմողները երբ ակնապիշ նայեցան անոր, անոր երեսը տեսան՝ հրեշտակի երեսի պէս:

ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ԽՕՍԸ

7

Քահանայապետը ըսաւ. «Այդ բաները ա՞յդպէս են **ի՛րապէս**»: **2** Ան ալ ըսաւ. «Մարդիկ եղբայրներ ու հայրեր, մտի՛կ ըրէք. փառքի Աստուածը երեւցաւ մեր հօր՝ Աբրահամի, երբ Միջագետքի մէջ էր, դեռ Խառանի մէջ չբնակած, եւ ըսաւ անոր. **3** “Ելի՛ր քու երկրէդ ու ազգականներէդ, եւ գնա՛ այն երկիրը՝ որ ես պիտի ցուցնեմ քեզի: **4** Այն ատեն՝ ելլելով Զաղղէացիներու երկրէն՝ բնակեցաւ Խառանի մէջ, եւ անոր հօր մեռնելէն ետք՝ անկէ փոխադրեց զայն այս երկիրը, ուր դուք կը բնակիք հիմա: **5** Ո՛չ մէկ ժառանգութիւն տուաւ

^ա Այսինքն՝ հելլենախօս (յունախօս) Հրեաներուն

^բ Ոմանք՝ շնորհքով

անոր այս երկրին մէջ, ո՛չ իսկ ոտքի քայլի մը չափ տեղ. բայց խոստացաւ ասիկա իբր կայունած տալ իրեն, եւ իրմէ ետք՝ իր գարմին, երբ դեռ ինք զաւակ չունէր: **6** Աստուած սա՛պէս խօսեցաւ. “Անոր գարմը պանդուխտ պիտի ըլլայ օտար երկրի մը մէջ, ու զայն ստրուկ պիտի ընեն եւ չարչարեն չորս հարիւր տարի: **7** Բայց ե՛ս պիտի դատեմ այն ազգը՝ որուն ստրուկ պիտի ըլլան,– ըսաւ Աստուած,– եւ անկէ ետք պիտի ելլեն ու այս տեղին մէջ պիտի պաշտեն զիս: **8** Անոր տուաւ թլփատութեան ուխտը, եւ յետոյ Աբրահամ ծնաւ Իսահակը, ու թլփատեց զայն ութերորդ օրը: Իսահակ ծնաւ Յակոբը, Յակոբ ալ՝ տասներկու նահապետները:

9 «Նահապետները՝ նախանձելով Յովսէփի՝ ծախեցին զայն Եգիպտոս տարուելու համար. բայց Աստուած անոր հետ էր, **10** ու ազատեց զայն իր բոլոր տառապանքներէն: Ծնորհք եւ իմաստութիւն տուաւ անոր Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորին առջեւ. ան ալ կառավարիչ նշանակեց զայն Եգիպտոսի ու իր ամբողջ տան վրայ: **11** Երբ Եգիպտոսի եւ Զանանի ամբողջ երկրին մէջ սով եղաւ, ու մեծ տառապանք, մեր հայրերը ուտելիք չէին գտներ: **12** Յակոբ՝ երբ լսեց թէ Եգիպտոսի մէջ ցորեն կը գտնուի՝ առաջին անգամ ճամբեց մեր հայրերը: **13** Երկրորդ անգամ՝ Յովսէփ ճանչցուց ինքզինք իր եղբայրներուն, եւ Յովսէփի ցեղը յայտնի եղաւ Փարաւոնի: **14** Յովսէփ մարդ դրկեց ու կանչեց իր հայրը՝ Յակոբը, եւ բոլոր ազգականները՝ եօթանասունհինգ անձ: **15** Յակոբ իջաւ Եգիպտոս, ուր վախճանեցան ինք ու մեր հայրերը, **16** եւ փոխադրուելով Սիւքէմ՝ դրուեցան այն գերեզմանին մէջ, որ Աբրահամ արծաթով գնած էր Սիւքէմի հօր՝ Եմովրի որդիներէն: **17** Երբ մօտեցաւ ժամանակը խոստումին՝ որուն համար Աստուած երդում ըրած էր Աբրահամի, ժողովուրդը աճեցաւ ու բազմացաւ Եգիպտոսի մէջ՝ **18** մինչեւ որ ուրիշ թագաւոր մը ելաւ, որ չէր ճանչնար Յովսէփը: **19** Ան խորամանկութեամբ վարուեցաւ մեր ցեղին դէմ եւ չարչարեց մեր հայրերը, մինչեւ անգամ անոնց երախաները դուրս նետել տալով, որպէսզի չապրեցնէ:

20 «Այդ ատեն Մովսէս ալ ծնաւ, որ գեղեցիկ էր Աստուծոյ առջեւ, ու երեք ամիս մեծցաւ իր հօր տունը: **21** Երբ ան դուրս դրուեցաւ, Փարաւոնի աղջիկը “տարաւ զայն եւ մեծցուց իբր իր որդին: **22** Մովսէս կրթուեցաւ Եգիպտացիներուն ամբողջ իմաստութեամբ, ու զօրաւոր էր իր խօսքերով եւ գործերով: **23** Երբ լման քառասուն տարեկան եղաւ, իր սիրտը փափաքեցաւ այցելել իր եղբայրներուն՝ Իսրայէլի որդիներուն: **24** Անիրաւուած տեսնելով Իսրայէլացիներէն մէկը՝ պաշտպանեց զայն, եւ ընկճուածին վրէժը առաւ՝ զարնելով Եգիպտացին: **25** Կը կարծէր թէ իր եղբայրները պիտի հասկնային թէ Աստուած իրենց փրկութիւն պիտի տար իր ձեռքով. բայց անոնք չհասկցան: **26** Հետեւեալ օրը “հանդիպեցաւ անոնց՝ երբ կը կռուէին, եւ ուզեց հաշտեցնել զանոնք՝ ըսելով. “Մարդի՛կ, դուք եղբայրներ էք. ինչո՞ւ կ’անհրաւէք զիրար: **27** Բայց ան որ կ’անհրաւէր ընկերը՝ վանեց զինք ու ըսաւ. “Ո՞վ քեզ պետ եւ իրաւարար նշանակեց մեր վրայ: **28** Զի՞ս ալ կ’ուզես սպաննել, ինչպէս երէկ սպաննեցիր Եգիպտացին: **29** Այս խօսքէն ետք Մովսէս փախաւ ու պանդխտացաւ Մադիամի երկրին մէջ, ուր ծնաւ երկու որդի: **30** Երբ քառասուն տարին լրացաւ, Տէրոջ հրեշտակը երեցաւ անոր Սինա լեռան անապատին մէջ՝ մորենիի կրակի բոցով: **31** Մովսէս ալ՝ երբ նշմարեց՝ զարմացաւ այդ տեսիլքին վրայ, ու երբ մօտեցաւ դիտելու՝ Տէրոջ ձայնը եկաւ անոր, որ կ’ըսէր. **32** “Ե՛ս եմ քու հայրերուդ Աստուածը, Աբրահամի Աստուածը, Իսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը: Մովսէս

^ա Յուն.՝ վերցուց

^բ Յուն.՝ փափաք ծագեցաւ

^գ Յուն.՝ երեցաւ

ալ՝ վախէն դողալով՝ չէր յանդգներ դիտել: 33 Տէրը ըսաւ անոր. «Հանէ՛ ոտքերուդ կօշիկները, որովհետեւ սուրբ երկիր է այն տեղը՝ ուր կայնած ես: 34 Ի՛րապէս տեսայ Եգիպտոսի մէջ եղող ժողովուրդիս չարչարանքը, լսեցի անոնց հառաչանքը, եւ իջայ զանոնք ազատելու. ու հիմա եկո՛ւր, քեզ դրկեմ Եգիպտոս»:

35 «Այս Մովսէսը, որ ուրացան՝ ըսելով. «Ո՞վ պետ եւ իրաւարար նշանակեց քեզ, զա՛յն դրկեց Աստուած իբր պետ եւ ազատարար՝ այն հրեշտակին ձեռքով, որ երեւցաւ անոր մորեմհիին մէջ: 36 Անհկա՛ դուրս հանեց զանոնք, սքանչելիքներ ու նշաններ ցոյց տալով Եգիպտոսի երկրին եւ Կարմիր ծովուն, ու քառասուն տարի՝ անապատին մէջ: 37 Այս Մովսէսն է որ ըսաւ Իսրայէլի որդիներուն. «Տէրը՝ ձեր Աստուածը՝ ձեր եղբայրներէն պիտի հանէ ձեզի մարգարէ մը՝ ինծի նման. մտի՛կ ըրէք անոր»: 38 Ասիկա ա՛ն է որ համախմբումին մէջ էր՝ անապատը, Սինա լեռան վրայ իրեն խօսող հրեշտակին եւ մեր հայրերուն հետ: Ան կենարար պատգամներ ընդունեց՝ մեզի տալու. 39 բայց մեր հայրերը չուզեցին անոր հնազանդիլ, հապա զայն վանեցին իրենցմէ ու Եգիպտոս դարձան իրենց սիրտին մէջ՝ 40 ըսելով Ահարոնի. «Աստուածներ՝ շինէ մեզի, որպէսզի երթան մեր առջեւէն. որովհետեւ այդ Մովսէսը՝ որ հանեց մեզ Եգիպտոսի երկրէն, չենք գիտեր թէ ի՛նչ եղաւ անոր»: 41 Այն օրերը շինեցին հորթ մը, զոհ մատուցանեցին կուռքին, եւ կ՛ուրախանային իրենց ձեռքերուն գործերով: 42 Աստուած ալ երես դարձուց ու մատնեց զանոնք պաշտելու երկինքի աստղերը, ինչպէս գրուած է Մարգարէներու գիրքին մէջ. «Միթէ ինծի՞» մատուցանեցիք մորթուած անասուններ եւ զոհեր՝ քառասուն տարի անապատին մէջ, ո՛վ Իսրայէլի տունը: 43 Հապա կրեցիք Սողոմի վրանը ու ձեր Հռեմփա աստուծոյն աստղը, ձեր կերտած պատկերները՝ անոնց երկրպագելու համար: Ես ալ պիտի տարագրեմ ձեզ Բաբելոնի միւս կողմը»:

44 «Անապատին մէջ՝ մեր հայրերը ունէին վկայութեան խորանը, ինչպէս Մովսէսի հետ խօսողը պատուիրած էր որ շինէ զայն՝ տեսած տիպարին պէս: 45 Անոնց յաջորդող մեր հայրերն ալ՝ զայն ստանալով՝ Յեսուի հետ մտցուցին կալուածը այն հեթանոսներուն, որ Աստուած վանեց մեր հայրերուն առջեւէն: Հոն մնաց մինչեւ Դաւիթի օրերը, 46 որ Աստուծոյ առջեւ շնորհք գտաւ եւ ուզեց բնակարան մը Կառուցանել Յակոբի Աստուծոյն. 47 բայց Սողոմոն տուն մը կառուցանեց անոր: 48 Սակայն Ամենաբարձրը չի բնակիր ձեռակերտ տաճարներու մէջ, ինչպէս մարգարէն կ'ըսէ. 49 «Երկինքը իմ գահս է, ու երկիրը իմ ոտքերուս պատուանդանն է. ինչպիսի՞ տուն պիտի կառուցանէք ինծի,– կ'ըսէ Տէրը,– կամ ի՞նչպէս պիտի ըլլայ իմ հանգստավայրիս տեղը. 50 միթէ իմ ձեռքս չէ՞ շիներ այս բոլորը»:

51 «Խստապարանոցներ ու սիրտով եւ ականջով անթլփատներ, դուք միշտ կ'ընդդիմանաք Սուրբ Հոգիին, ինչպէս ձեր հայրերը՝ այնպէս ալ դուք: 52 Մարգարէներէն ո՞րը չհալածեցին ձեր հայրերը, ու չսպաննեցին անոնք՝ որ նախապէս ծանուցանեցին այն Արդարին գալուստը: Անոր մատնիչները եւ սպանողները եղաք հիմա, 53 դո՛ւք՝ որ ստացաք Օրէնքը հրեշտակներու կարգադրութեամբ, բայց չպահեցիք զայն»:

ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ԶԱՐԿՈԾՈՒՄԸ

54 Այս բաները լսելով՝ անոնք կը մոլեգնէին իրենց սիրտերուն մէջ եւ կը կրճտէին իրենց ակռաները անոր դէմ: 55 Բայց ան՝ լեցուած Սուրբ Հոգիով՝ ակնապիշ նայեցաւ դէպի երկինք, տեսաւ Աստուծոյ փառքը ու Յիսուսն ալ՝ որ Աստուծոյ աջ կողմը կայնած էր, եւ ըսաւ. «Ահա՛ կը տեսնեմ երկինքը բացուած, ու մարդու Որդին՝ Աստուծոյ աջ կողմը

7 Յուն.՝ գտնել

կայնած»: 56 Իսկ անոնք բարձրաձայն աղաղակելով՝ գոցեցին իրենց ականջները, եւ բոլորը միաբանութեամբ խուժեցին անոր վրայ, 57 ու քաղաքէն դուրս հանելով՝ քարկոծեցին զայն. եւ վկաները իրենց հանդերձները պահ դրին երիտասարդի մը ոտքերուն քով, որ կը կոչուէր Սօղոս: 58 Ու կը քարկոծէին Ստեփանոսը, որ կը գոչէր. «Տէ՛ր Յիսուս, ընդունէ՛ իմ հոգիս»: 59 Եւ ծնրադրելով՝ բարձրաձայն աղաղակեց. «Տէ՛ր, այս մեղքը մի՛ սեպեր ատոնց»: Ասիկա ըսելով՝ ննջեց: Սօղոս ալ կամակից էր անոր սպաննուելուն:

ՍՕՂՈՍ ԿԸ ՀԱԼԱԾԷ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

8

Այդ օրը մեծ հալածանք եղաւ Երուսաղէմի մէջ եղող եկեղեցիին դէմ: Առաքեալներէն զատ՝ բոլորն ալ ցրուեցան Հրէաստանի ու Սամարիայի երկրամասերուն մէջ: 2 Բարեպաշտ մարդիկ վերցուցին Ստեփանոսը, եւ մեծապէս հեծեծեցին անոր վրայ: 3 Իսկ Սօղոս կ'աւերէր եկեղեցին. կը մտնէր տուները, կը քաշկռտէր այդ մարդիկ ու կիներ, եւ կը մատնէր զանոնք՝ բանտ նետուելու:

ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ ԿԸ ԶԱՐՈՋՈՒԻ ՍԱՄԱՐԻԱՅԻ ՄԷՋ

4 Ուրեմն անոնք որ ցրուած էին՝ կը շրջէին խօսքը աւետելով: 5 Փիլիպպոս ալ Սամարիայի մէկ քաղաքը իջնելով՝ Զրիստոսը կը քարոզէր անոնց: 6 Եւ բազմութիւնը՝ միաբան՝ ուշադիր էր Փիլիպպոսի ըսածներուն, լսելով ու տեսնելով անոր ըրած նշանները: 7 Որովհետեւ անմաքուր ոգիները բարձրաձայն գոռալով դուրս կ'ելլէին բազմաթիւ դիւահարներէ, 8 եւ շատ անդամալոյծներ ու կաղեր կը բուժուէին: 9 Ուստի մեծ ուրախութիւն եղաւ այդ քաղաքին մէջ:

Բայց մարդ մը կար՝ Սիմոն անունով, որ նախապէս մոգութիւն կ'ընէր այդ քաղաքին մէջ եւ կը շքմեցնէր Սամարիայի ազգը, իր մասին ըսելով թէ մեծ մէկն է: 10 Բոլորն ալ, պզտիկէն մինչեւ մեծը, ուշադիր էին անոր ու կ'ըսէին. «Ասիկա Աստուծոյ մեծ (կոչուած) զօրութիւնն է»: 11 Ուշադրութիւն կը դարձնէին իրեն, որովհետեւ կը շքմեցնէր զիրենք մոգութիւններով՝ երկար ժամանակէ ի վեր: 12 Բայց երբ հաւատացին Փիլիպպոսի՝ որ կ'աւետէր Աստուծոյ թագաւորութեան ու Յիսուս Զրիստոսի անունին մասին, մկրտուեցան թէ՛ այդ մարդիկ եւ թէ՛ կիներ: 13 Սիմոն ինք ալ հաւատաց, ու մկրտուելով՝ Քէր թողոր Փիլիպպոսը՝, եւ կը զմայլէր՝ տեսնելով կատարուած հրաշքներն ու մեծ նշանները:

14 Երբ Երուսաղէմի մէջ եղող առաքեալները լսեցին թէ Սամարացիները ընդունած են Աստուծոյ խօսքը, դրկեցին անոնց Պետրոսն ու Յովհաննէսը, 15 որոնք հոն հասնելով՝ աղօթեցին անոնց համար, որպէսզի ստանան Սուրբ Հոգին: 16 (Որովհետեւ դեռ անոնցմէ ոեւէ մէկուն վրայ չ'իջած էր, հապա միայն մկրտուած էին Տէր Յիսուսի անունով:) 17 Այն ատեն իրենց ձեռքերը դրին անոնց վրայ, ու կը ստանային Սուրբ Հոգին: 18 Սիմոն, տեսնելով թէ Սուրբ Հոգին կը տրուի՝ առաքեալներուն ձեռնադրութեամբ, դրամ մատուցանեց անոնց եւ ըսաւ. 19 «Ինձի՛ ալ տուէր այս իշխանութիւնը, որպէսզի որո՛ւ վրայ որ ձեռք դնեմ՝ ստանայ Սուրբ Հոգին»: 20 Պետրոս ըսաւ անոր. «Զու արժաթդ թող

^ա Կամ՝ ժամանակ

^բ Յուն.՝ Փիլիպպոսի հետ կը յարատեւէր

^գ Յուն.՝ ինկած

կորսուի քեզի հետ, որովհետև կարծեցիր թէ Աստուծոյ պարգևը կը ստացուի դրամով: **21** Դուն մաս ու բաժին չունիս այդ բանին մէջ, որովհետև սիրտդ ուղիղ չէ Աստուծոյ առջեւ: **22** Ուրեմն զոչա՛ այդ չարամտութենէդ եւ աղերսէ՛ Աստուծոյ. թերեւս ներուի քեզի սիրտիդ չար մտածումը: **23** Որովհետև կը տեսնեմ քեզ մաղձի դառնութեան եւ անիրաւութեան կապին մէջ»: **24** Սիմոն պատասխանեց. «Դո՛ւք աղերսեցէք Տէրոջ ինձի համար, որպէսզի այդ ձեր ըսածներէն ոչինչ ՚պատահի ինձի՛»: **25** Անոնք ալ՝ վկայելէ ու Տէրոջ խօսքը քարոզելէ ետք՝ վերադարձան Երուսաղէմ, աւետարանելով Սամարացիներու բազմաթիւ գիւղերուն մէջ:

ՓԻԼԻՊՊՈՍ ՈՒ ԵԹՈՎՊՈՒԱՅԻ ՊԱԼԱՏԱԿԱՆԸ

26 Տէրոջ հրեշտակը խօսեցաւ Փիլիպպոսի՝ ըսելով. «Կանգնէ՛ ու գնա՛ հարաւային կողմը, այն ճամբան՝ որ կ'իջնէ Երուսաղէմէն դէպի Գազա եւ ամայի է»: **27** Ան ալ կանգնեցաւ ու գնաց: Եւ ահա՛ եթովպիացի ներքինի մը, Եթովպիացիներու Կանդակա թագուհիին մէկ Եպալատականը, – որ անոր բոլոր գանձերուն վերակացուն էր ու Երուսաղէմ եկած էր երկրպագելու, – **28** կը վերադառնար եւ իր կառքը նստած՝ կը կարդար Եսայի մարգարէին գիրքը: **29** Հոգին ըսաւ Փիլիպպոսի. «Մօտեցի՛ր ու գնա՛ այդ կառքին քով»: **30** Փիլիպպոս ալ վազելով գնաց մօտը, լսեց թէ կը կարդար Եսայի մարգարէին գիրքը, **31** եւ ըսաւ. «Արդեօք կը հասկնա՞ս կարդացածդ»: Ան ալ ըսաւ. «Ի՞նչպէս կրնամ հասկնալ, եթէ մէկը չառաջնորդէ զիս». եւ աղաչեց Փիլիպպոսի՝ որ ելլէ իր քով նստի: **32** Գիրքին մէջ կարդացած հատուածը սա՛ էր. «Ոչխարի պէս՝ սպանդանոց տարուեցաւ, ու զինք խուզողին առջեւ մունջ կեցող գառի պէս՝ իր բերանը չբացաւ: **33** Իր նուաստացումին մէջ՝ իր իրաւունքը առնուեցաւ, եւ ո՞վ պիտի պատմէ անոր սերունդին մասին. որովհետև անոր կեանքը երկրէն վերցուած է»: **34** Ներքինին հարցուց Փիլիպպոսի. «Կ'աղերսե՛մ քեզի, մարգարէն որո՞ւ համար կ'ըսէ ասիկա. ինքնիրե՞ն համար՝ թէ ուրիշի մը համար»: **35** Ուստի Փիլիպպոս բացաւ իր բերանը, եւ սկսելով Գիրքին այդ խօսքէն՝ Յիսուսը աւետեց անոր: **36** Մինչ կ'երթային իրենց ճամբան, եկան ջուրի մը քով: Ներքինին ըսաւ. «Ահա՛ ջուր, ա՛լ ի՞նչ կ'արգիլէ զիս մկրտուելէ»: **37** (Փիլիպպոս ըսաւ անոր. «Եթէ կը հաւատաս ամբողջ սիրտովդ՝ արտօնուած է»: Ան ալ պատասխանեց. «Կը հաւատամ թէ Յիսուս Զրիստոս՝ Աստուծոյ Որդին է»: **38** Ու հրամայեց որ կայնեցնեն կառքը: Երկուքն ալ իջան ջուրը, թէ՛ Փիլիպպոս, թէ՛ ներքինին. ու մկրտեց զայն: **39** Երբ դուրս ելան ջուրէն, Տէրոջ Հոգին յափշտակեց Փիլիպպոսը. ներքինին ա՛լ չտեսաւ զայն, եւ գնաց իր ճամբան ուրախութեամբ: **40** Իսկ Փիլիպպոս գտնուեցաւ Ազովտոսի մէջ, ու շրջելով աւետարանեց բոլոր քաղաքներուն մէջ՝ մինչեւ որ հասաւ Կեսարիա:

ՍՕՂՈՍԻ ԴԱՐՁԸ
(Գործ. 27. 6-16, 26. 12-18)

⁷ Յուն.՝ գայ իմ վրաս

⁸ Յուն.՝ գօրաւոր մարդը

⁹ Յուն.՝ մորթուելու

¹⁰ Յուն.՝ պատասխանեց

9

Բայց Սօղոս տակաւին սպառնալիք եւ սպանութիւն կը փչէր Տէրոջ աշակերտներուն դէմ: Զահանայապետին քով գնաց 2 ու նամակներ ուզեց անկէ՝ Դամասկոսի ժողովարանները տանելու, որպէսզի՝ եթէ գտնէ այդ ճամբային հետեւողներ՝ այր մարդիկ կամ կիներ, կապած բերէ Երուսաղէմ: 3 Երբ կ'երթար ու մօտեցաւ Դամասկոսի, յանկարծ երկինքէն լոյս մը փայլատակեց իր շուրջը, 4 եւ ինք գետին իյնալով՝ լսեց ձայն մը որ կ'ըսէր իրեն. «Սաւուղ, Սաւուղ, ինչո՞ւ կը հալածես զիս»: 5 Ան ալ ըսաւ. «Դուն ո՞վ ես, Տէ՛ր»: Ու Տէրը ըսաւ. «Ես Յիսուսն եմ, որ դուն կը հալածես. «տաժանելի է քեզի՝ արքայել խթանի դէմ»: 6 Ան ալ՝ դողալով եւ այլայլած՝ ըսաւ. «Տէ՛ր, ի՞նչ կ'ուզես որ ընեմ»: 7 Տէրը ըսաւ անոր՝ . «Կանգնէ՛ ու մտի՛ր քաղաքը, եւ պիտի ըսուի քեզի թէ ի՞նչ պէտք է ընես»: Այն մարդիկը՝ որ իրեն կ'ուղեկցէին՝ անխօս կեցած էին. միայն ձայնը կը լսէին, բայց ո՛չ մէկը կը տեսնէին: 8 Սօղոս գետինէն ոտքի ելաւ, սակայն ո՛չ մէկը կը տեսնէր բաց աչքերով. ուստի բռնեցին անոր ձեռքէն ու մտցուցին Դամասկոս: 9 Երեք օր կեցաւ՝ առանց տեսնելու. ո՛չ կերաւ, ո՛չ ալ խմեց:

10 Աշակերտ մը կար Դամասկոսի մէջ՝ Անանիա անունով: Տէրը ըսաւ անոր տեսիլքի մէջ. «Անանիա՛»: Ան ալ ըսաւ. «Տէ՛ր, ահա՛ հոս եմ»: 11 Տէրը ըսաւ անոր. «Կանգնէ՛ ու գնա՛ այն փողոցը՝ որ Ուղիղ կը կոչուի, եւ հոն՝ Յուդայի տան մէջ փնտռէ՛ Սօղոս անունով Տարսոնցի մը. որովհետեւ ահա՛ ան կ'աղօթէ, 12 ու տեսիլքի մէջ տեսաւ մարդ մը՝ Անանիա անունով, քովը մտած եւ ձեռքը դրած իր վրայ՝ որպէսզի վերստին տեսնէ»: 13 Անանիա ալ պատասխանեց. «Տէ՛ր, շատերէ լսեցի այդ մարդուն մասին թէ ո՛րչափ չարիք ըրաւ քու սուրբերուդ՝ Երուսաղէմի մէջ. 14 եւ հո՛ս ալ քահանայապետներէն իրաւասութիւն ունի կապելու բոլոր անոնք՝ որ կը կանչեն քու անունը»: 15 Տէրը ըսաւ անոր. «Դուն գնա՛, որովհետեւ ան ինձմէ ընտրուած անօթ մըն է՝ իմ անունս կրելու հեթանոսներուն, թագաւորներուն եւ Իսրայէլի որդիներուն առջեւ, 16 ու ես ցոյց պիտի տամ անոր թէ ո՛րչափ պէտք է չարչարուի իմ անունիս համար»: 17 Ուստի Անանիա գնաց, մտաւ այդ տունը, եւ դնելով ձեռքերը անոր վրայ՝ ըսաւ. «Սաւուղ եղբայր, Տէ՛րը ղրկեց զիս, այն Յիսուսը՝ որ ճամբան երեւցաւ քեզի երբ կու գայիր, որպէսզի վերստին տեսնես ու Սուրբ Հոգիով լեցուիս»: 18 Իսկոյն թեփերու պէս բաներ ինկան անոր աչքերէն, եւ անմիջապէս տեսողութիւնը վերստացաւ. կանգնեցաւ, մկրտուեցաւ, 19 ու կերակուր ուտելով՝ զօրացաւ, ² եւ քանի մը օր կեցաւ Դամասկոսի մէջ եղող աշակերտներուն հետ:

ՍՕՂՈՍ ԿԸ ԶԱՐՈՋԷ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

20 Իսկոյն ժողովարաններուն մէջ կը քարոզէր ³ Յիսուսը, թէ ա՛ն է Աստուծոյ Որդին: 21 Բոլոր լսողները մեծապէս զմայլած էին ու կ'ըսէին. «Ասիկա չէ՞ ան՝ որ Երուսաղէմի մէջ կը տապալէր այս անունը կանչողները. հոս ալ եկած էր ասոր համար, որպէսզի զանոնք կապած՝ քահանայապետներուն տանի»: 22 Բայց Սօղոս ա՛լ անելի կը զօրանար եւ կը շփոթեցնէր Դամասկոս բնակող Հրեաները, ապացուցանելով թէ ա՛յս է Զրիստոսը: 23 Շատ օրեր անցնելէն ետք՝ Հրեաները խորհրդակցեցան որ սպաննեն զայն. 24 բայց Սօղոսի յայտնուեցաւ անոնց դաւադրութիւնը: Յերեկ ու գիշեր կը հսկէին դռները,

³ Ոմանք չունին

² Ոմանք՝ եւ Սաւուղ

⁴ Ոմանք՝ Զրիստոսը

որպէսզի սպաննեն զայն: **25** Իսկ աշակերտները գիշերուան մէջ առին զայն եւ պարիսպէն վար իջեցուցին՝ զամբիւղի մը մէջ:

ՍՕՂՈՍ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՄԷՋ

26 Երբ Սօղոս եկաւ Երուսաղէմ՝ կը ձգտէր միանալ աշակերտներուն. բայց բոլորն ալ կը վախճային իրմէ, չհաւատալով թէ ան աշակերտ էր: **27** Բայց Բառնաբաս՝ առնելով զայն՝ տարաւ առաքեալներուն ու պատմեց անոնց թէ ի՛նչպէս ճամբան տեսաւ Տէրը՝ որ խօսեցաւ իրեն հետ, եւ թէ ի՛նչպէս համարձակութեամբ քարոզեց Յիսուսի անունով՝ Դամասկոսի մէջ: **28** Ուստի կը մտնէր ու կ'ելլէր անոնց հետ Երուսաղէմի մէջ, համարձակութեամբ քարոզելով Տէր Յիսուսի անունով: **29** Նաեւ կը խօսէր եւ կը վիճաբանէր ՚Նելլենացիներուն հետ. անոնք ալ կը ձգտէին սպաննել զինք: **30** Իսկ եղբայրները՝ **ասիկա** գիտնալով՝ զինք իջեցուցին Կեսարիա, եւ **անկէ** ճամբեցին Տարսոն:

31 Ուրեմն եկեղեցիները խաղաղութիւն ունեցան ամբողջ Հրէաստանի, Գալիլեայի ու Սամարիայի մէջ, եւ կը շինուէին ու կը բազմանային՝ ընթանալով Տէրոջ վախով եւ Սուրբ Հոգիին մխիթարութեամբ:

ՊԵՏՐՈՍ ԼԻՒԴԴԵԱՅԻ ԵՒ ՅՈՊՊԷԻ ՄԷՋ

32 Զանի Պետրոս ամէն **կողմ** կը շրջէր, Լիւդդեա բնակող սուրբերուն քով ալ իջաւ: **33** Հոն գտաւ մարդ մը՝ Ենեա անունով, որ մահիճը պառկած էր ութ տարիէ ի վեր՝ անդամալոյծ ըլլալով: **34** Պետրոս ըսաւ անոր. «Ենեա՛, Յիսուս Զրիստոս կը բժշկէ քեզ. կանգնէ՛ եւ շտկէ՛ անկողինդ»: Ան ալ իսկոյն կանգնեցաւ: **35** Լիւդդեայի ու Սարոնի բոլոր բնակիչները տեսան զայն, եւ դարձան Տէրոջ:

36 Աշակերտ եղած կին մը կար Յոպպէի մէջ՝ Տաբիթա անունով, որ թարգմանութեամբ Այծեմնիկ կը կոչուի. ասիկա լեցուած էր իր ըրած բարի գործերով եւ ողորմութիւններով:

37 Այդ օրերը հիւանդացաւ ու մեռաւ: Լուացին զինք, եւ դրին վերնատուն մը: **38** Լիւդդեա մօտ էր Յոպպէի. ուստի աշակերտները՝ լսելով թէ Պետրոս հո՛ն է՝ դրկեցին անոր երկու մարդ, աղաչելով որ չյամենայ եւ գայ իրենց քով: **39** Պետրոս ալ կանգնեցաւ ու գնաց անոնց հետ: Երբ հասաւ, հանեցին զինք վերնատունը: Բոլոր այրիները կայնեցան անոր շուրջ, կու լային եւ կը ցուցնէին այն բաճկոններն ու հանդերձները, որ Այծեմնիկ կը շինէր՝ երբ իրենց հետ էր: **40** Պետրոս ալ՝ դուրս հանելով բոլորը՝ ծնրադրեց, աղօթեց, եւ դառնալով դէպի մարմինը՝ ըսաւ. «Տաբիթա՛, կանգնէ՛»: Ան ալ բացաւ իր աչքերը, ու տեսնելով Պետրոսը՝ **ուղիղ** նստաւ: **41** Ինք ալ ձեռքը տուաւ անոր, կանգնեցուց զայն, եւ կանչելով սուրբերն ու այրիները՝ ողջ ներկայացուց զայն **անոնց** առջեւ: **42** Այս բանը գիտցուեցաւ ամբողջ Յոպպէի մէջ, ու շատեր հաւատացին Տէրոջ: **43** Եւ ինք շատ օրեր մնաց Յոպպէ՝ Սիմոն **անունով** կաշեգործի մը քով:

ՊԵՏՐՈՍ ԵՒ ԿՈՌՆԵԼԻՈՍ

10

Մարդ մը կար Կեսարիայի մէջ՝ Կոռնելիոս անունով, հարիւրապետ՝ Իտալական կոչուած գունդին **մէջ**, **2** բարեպաշտ, եւ աստուածավախ՝ իր ամբողջ տունով. ան շատ ողորմութիւններ կու տար ժողովուրդին ու ամէն ատեն կ'աղերսէր Աստուծոյ: **3** Գրեթէ

* Այսինքն՝ հելլենախօս (յունախօս) Հրեաներուն

«օրուան իններորդ ժամուսն» տեսիլքի մէջ ան բացայայտօրէն տեսաւ Աստուծոյ հրեշտակը, որ մտաւ իր քով եւ ըսաւ իրեն. «Կոռնելիոս՝ 4 Երբ ակնապիշ նայեցաւ անոր՝ վախցած ըսաւ. «Ի՞նչ է, Տէ՛ր»։ Իսկ ան ըսաւ անոր. «Քու աղօթքներդ ու ողորմութիւններդ բարձրացան Աստուծոյ առջեւ՝ յիշատակի համար: 5 Հիմա մարդի՛կ ղրկէ Յոպպէ, եւ կանչէ՛ Սիմոն **անունով** մէկը՝ որ Պետրոս մականուանեալ է: 6 Ան հիւրընկալուած է Սիմոն **անունով** կաշեգործի մը քով, որուն տունը ծովուն մօտ է՞»: 7 Երբ ՚իրեն հետ խօսող հրեշտակը մեկնեցաւ, կանչեց իր տան ծառաներէն երկուքը, նաեւ իրեն ՚տրամադրուած զինուորներէն բարեպաշտ մէկը՞, 8 եւ ամէն բան պատմելով՝ ղրկեց զանոնք Յոպպէ:

9 Հետեւեալ օրը, մինչ անոնք կը ճամբորդէին ու կը մօտենային քաղաքին, Պետրոս՝ «վեցերորդ ժամուսն» ատենները՝ տանիքը բարձրացաւ աղօթելու: 10 Ծատ անօթեցած ըլլալով՝ կ'ուզէր ճաշակել. մինչ **ճաշը** կը պատրաստուէր, վերացում ունեցաւ: 11 Տեսաւ երկինքը բացուած, ու չորս ծայրերէն կապուած անօթ մը՝ մեծ լաթի մը պէս՝ որ ՚իջաւ երկրի վրայ. 12 անոր մէջ կային երկրի ամէն **տեսակ** չորքոտանիները, գազաններն ու սողունները, նաեւ երկինքի թռչունները: 13 Եւ ձայն մը եկաւ իրեն. «Կանգնէ՛, Պետրոս, մորթէ՛ ու կէ՛ր»։ 14 Բայց Պետրոս ըսաւ. «Ամե՛նեւից, Տէ՛ր. որովհետեւ ես բնա՛ւ չեմ կերեր պիղծ կամ անմաքուր բան»։ 15 Դարձեալ ձայնը կրկին **եկաւ** իրեն. «Ի՞նչ որ Աստուած մաքրեց, դուն պիղծ մի՛ սեպեր»։ 16 Ասիկա պատահեցաւ երեք անգամ, յետոյ անօթը դարձեալ վերացաւ երկինք:

17 Մինչ Պետրոս ինքնիրեն կը տարակուսէր թէ ի՛նչ կրնար ըլլալ իր տեսած այս տեսիլքը, ահա՛ Կոռնելիոսէ ղրկուած մարդիկը՝ հարցնելով Սիմոնի տան մասին՝ կայնեցան դրան առջեւ, 18 եւ կանչելով հարցափորձեցին. «Սիմոնը, որ Պետրոս մականուանեալ է, հո՞ս հիւրընկալուած է»։ 19 Մինչ Պետրոս կը մտածէր տեսիլքին մասին, **Սուրբ** Հոգին ըսաւ անոր. «Ահա՛ երեք մարդիկ քեզ կը փնտռեն: 20 Հետեւաբար կանգնէ՛, իջի՛ր, ու գնա՛ անոնց հետ՝ առանց տատամսելու, որովհետեւ ե՛ս ղրկեցի զանոնք»։ 21 Պետրոս ալ իջաւ էայդ մարդոց քով՝ եւ ըսաւ. «Ահա՛ ես եմ ա՛ն՝ որ կը փնտռէք. ինչո՞ւ եկած էք»։ 22 Անոնք ալ ըսին. «Կոռնելիոս հարիւրապետը, արդար ու աստուածավախ մարդ մը՝ **բարի** վկայուած ամբողջ Հրեաներու ազգէն, պատգամ ստացաւ սուրբ հրեշտակէ մը՝ որ կանչէ քեզ իր տունը եւ լսէ քու խօսքերդ»։ 23 Ուստի ներս կանչեց զանոնք ու հիւրընկալեց:

Հետեւեալ օրը՝ Պետրոս ելաւ եւ մեկնեցաւ անոնց հետ. իրեն հետ գացին նաեւ Յոպպէէն եղող քանի մը եղբայրներ: 24 Յաջորդ օրը մտան Կեսարիա. Կոռնելիոս ալ կը սպասէր անոնց՝ հրաւիրած ըլլալով իր ազգականներն ու մտերիմ բարեկամները: 25 Երբ Պետրոս ներս մտաւ, Կոռնելիոս դիմաւորեց զայն, եւ անոր ոտքը իյնալով կ'երկրպագէր: 26 Բայց Պետրոս ոտքի հանեց զայն՝ ըսելով. «Կանգնէ՛, ես ինքս ալ մարդ եմ»։ 27 Ու անոր հետ խօսակցելով՝ ներս մտաւ, շատեր գտաւ՝ համախմբուած, 28 եւ ըսաւ անոնց.

^ա Այսինքն՝ կէսօրէն ետք ժամը երեքին

^բ Ոմանք կ'աւելցնեն՝ Անիկա քեզի պիտի ըսէ ինչ որ պէտք է ընես:

^գ Ոմանք՝ Կոռնելիոսի

^դ Յուն.՝ տրամադրուածներէն բարեպաշտ զինուոր մը

^ե Այսինքն՝ կէսօրուան

^զ Ոմանք՝ իրեն իջաւ

^է Ոմանք՝ Կոռնելիոսէ իրեն ղրկուած

ԱՌԱՔԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

«Դուք գիտե՞ք թե օրինաւոր չէ հրեայ մարդու մը՝ հաղորդակցիլ օտարազգիի մը հետ կամ մօտենալ անոր. բայց Աստուած ցոյց տուաւ ինծի որ մարդոցմէ ո՛չ մէկը պիղծ կամ անմաքուր կոչեմ: **29** Ուստի երբ կանչուեցայ՝ եկայ առանց հակաճառութեան. ուրեմն կը հարցնեմ, ի՞նչ բանի համար կանչեցիք զիս»: **30** Կոռնելիոս ալ ըսաւ. «Չորս օր առաջ՝ մինչեւ այս ժամը ծոմ կը պահէի, ու իններորդ ժամուն տանս մէջ կ'աղօթէի. եւ ահա՛ փայլուն տարազով մարդ մը կայնեցաւ առջեւս ու ըսաւ. **31** “Կոռնելիոս՛ս, քու աղօթքդ ²ընդունուեցաւ, եւ ողորմութիւններդ Աստուծոյ առջեւ յիշուեցան: **32** Ուրեմն մա՛րդ դրկէ Յոպպէ ու կանչէ՛ Սիմոնը, որ Պետրոս մականուանեալ է. ան ծովուն մօտ՝ Սիմոն **անունով** կաշեգործի մը տան մէջ հիւրընկալուած է. երբ գայ՝ պիտի խօսի քեզի: **33** Ուստի անյապաղ մարդ դրկեցի քեզի, եւ “գոհ եմ” որ եկար: Ուրեմն հիմա մենք բոլորս ներկայ ենք Աստուծոյ առջեւ՝ լսելու ամէն ինչ որ Աստուծմէ հրամայուած է քեզի»:

ՊԵՏՐՈՍԻ ԽՕՍԸԸ

34 Պետրոս բացաւ իր բերանը ու ըսաւ. «Ճշմարտապէս կ'ըմբռնեմ թէ Աստուծոյ քով աչառութիւն չկայ, **35** հապա ամէն ազգի մէջ իրեն ընդունելի է ա՛ն՝ որ իրմէ կը վախճայ եւ արդարութիւն կը գործէ: **36** Այն խօսքը՝ որ **Աստուած** դրկեց Իսրայէլի որդիներուն, անտեսելու խաղաղութիւնը՝ Յիսուս Զրիստոսի միջոցով, (ա՛ն է բոլորին Տէրը,) **37** դուք լաւ գիտէք այդ խօսքը, որ եղաւ ամբողջ Հրէաստանի մէջ՝ Գալիլեայէն սկսելով, այն մկրտութենէն ետք՝ որ Յովհաննէս քարոզեց: **38** Նազարէթէն եղող Յիսուսը, որ Աստուած օծեց Սուրբ Հոգիով եւ զօրութեամբ, շրջեցաւ բարիք գործելով ու բժշկելով բոլոր Չարախօսէն ճնշուածները, քանի որ Աստուած իրեն հետ էր. **39** եւ մենք վկայ ենք այն բոլոր բաներուն՝ որ ըրաւ Հրէաստանի ու Երուսաղէմի մէջ: Զայն սպաննեցին՝ փայտէն կախելով: **40** Աստուած յարուցանեց զայն երրորդ օրը, եւ բացայայտեց զայն **41** ո՛չ թէ ամբողջ ժողովուրդին, հապա՝ մեզի – նախապէս Աստուծմէ ընտրուածներուս՝ վկայ ըլլալու –, որ կերանք ու խմեցինք իրեն հետ՝ իր մեռելներէն յարութիւն առնելէն ետք: **42** Եւ ինք պատուիրեց մեզի, որ քարոզենք ու վկայենք ժողովուրդին թէ ի՛նք է Աստուծմէ սահմանուած Դատաւորը ողջերուն եւ մեռելներուն: **43** Բոլոր մարգարէները կը վկայեն անոր մասին թէ ո՛վ որ հաւատայ անոր՝ պիտի ստանայ մեղքերու ներում անոր անունով»:

ՆԵԹԱՆՈՍՆԵՐԸ ԿԸ ՍՏԱՆԱՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻՆ

44 Մինչ Պետրոս կ'ըսէր այս խօսքերը, Սուրբ Հոգին ²իջաւ բոլոր անոնց վրայ՝ որ կը լսէին խօսքը: **45** Թլփատուածներէն եղող բոլոր հաւատացեալները, որ եկած էին Պետրոսի հետ, զմայլեցան որ հեթանոսներուն վրայ ալ թափուեցաւ Սուրբ Հոգիին պարգեւը. **46** որովհետեւ կը լսէին թէ անոնք կը խօսէին **ուրիշ** լեզուներով եւ կը մեծարէին Աստուած: **47** Այն ատեն Պետրոս ըսաւ. «Կրնա՞յ մէկը արգիլել, որ ջուրով մկրտուին ասոնք՝ որոնք ստացան Սուրբ Հոգի մեզի պէս»: **48** Ու հրամայեց որ մկրտուին Տէրոջ անունով: Այն ատեն խնդրեցին իրմէ՝ որ **հոն** մնայ քանի մը օր:

ՊԵՏՐՈՍԻ ԶԵԿՈՒՅՈՒՄԸ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՄԷՋ

² **Յուն.**՝ լսուեցաւ

³ **Յուն.**՝ լաւ ըրիր

⁴ **Յուն.**՝ ինկաւ

11

Առաքելներն ու եղբայրները, որոնք Հրեաստանի կողմերն էին, լսեցին թե հեթանոսներն ալ ընդունած են Աստուծոյ խօսքը: **2** Երբ Պետրոս Երուսաղէմ բարձրացաւ, թլփատուածները կը վիճէին անոր հետ **3** ու կ'ըսէին. «Դուն անթլփատ մարդոց քով մտար եւ անոնց հետ **հաց** կերար»: **4** Պետրոս ալ սկսաւ **դէպքը** կարգով բացատրել անոնց՝ ըսելով. **5** «Ես կ'աղօթէի Յոպպէ քաղաքը, երբ՝ վերացումի մէջ՝ տեսայ տեսիլք մը. անօթ մը՝ մեծ լաթի պէս, չորս ծայրերէն կախուած, իջաւ երկինքէն ու հասաւ մինչեւ ինձի: **6** Մինչ կը դիտէի՝ աչքերս սեւեռած անոր վրայ, տեսայ երկրի չորքոտանիները, գազաններն ու սողունները, նաեւ երկինքի թռչունները: **7** Ու լսեցի ձայն մը՝ որ կ'ըսէր ինձի. «Կանգնէ՛, Պետրո՛ս, մորթէ՛ եւ կէր՞: **8** Բայց ես ըսի. «Ամե՛նեւին, Տէ՛ր. որովհետեւ պիղծ կամ անմաքուր բան մը բնա՛ւ մտած չէ բերանս: **9** Կրկին **այդ** ձայնը երկինքէն պատասխանեց ինձի. «Ի՛նչ որ Աստուած մաքրեց, դուն պիղծ մի՛ սեպեր: **10** Ասիկա պատահեցաւ երեք անգամ, ու ամէն ինչ դարձեալ վեր քաշուեցաւ՝ դէպի երկինք: **11** Եւ ահա՛ անյապաղ երեք մարդիկ՝ Կեսարիայէն ղրկուած ինձի՝ **եկան ու** կեցան այն տան առջեւ, ուր **հիւրընկալուած** էի: **12** Հոգին ալ ըսաւ ինձի՝ որ երթամ անոնց հետ առանց տատամսելու: Այս վեց եղբայրներն ալ գացին ինձի հետ, ու մտանք **այդ** մարդուն տունը: **13** Ան ալ պատմեց մեզի թէ ի՛նչպէս իր տան մէջ տեսաւ հրեշտակ մը, որ կայնած էր եւ կ'ըսէր իրեն. «**Մա՛րդ**, ղրկէ Յոպպէ ու կանչէ՛ Սիմոնը, որ Պետրոս մականուանեալ է: **14** Ան խօսքեր պիտի ըսէ քեզի, որպէսզի փրկուիք՝ դուն եւ ամբողջ տունդ: **15** Երբ սկսայ խօսիլ,

Ա

Սուրբ Հոգին իջաւ անոնց վրայ, ինչպէս նախապէս մեր վրայ ալ: **16** Եւ յիշեցի Տէրոջ ըսած խօսքը. «Արդարեւ Յովհաննէս մկրտեց ջուրով, բայց դուք պիտի մկրտուիք Սուրբ Հոգիով: **17** Ուրեմն եթէ Աստուած տուաւ անոնց միեւնոյն պարգեւը՝ ինչպէս մեզի, երբ հաւատացին Տէր Յիսուս Զրիստոսի, ես ո՞վ էի՝ որ կարենայի արգիլել Աստուած»: **18** Այս բաները լսելով՝ հանդարտեցան, ու փառաբանեցին Աստուած՝ ըսելով. «Ուրեմն Աստուած հեթանոսներո՛ւն ալ ապաշխարութիւն շնորհեց՝ կեանքի համար»:

ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԱՆՏԻՈՔԻ ՄԷՋ

19 Ստեփանոսի **մահէն** ետք եղած հալածանքէն ցրուածները՝ հասան նաեւ մինչեւ Փիւնիկէ, Կիպրոս եւ Անտիոք, քարոզելով **Աստուծոյ** խօսքը ո՛չ մէկուն՝ բայց միայն Հրեաներուն: **20** Անոնցմէ ոմանք կիպրացի ու կիւրենացի մարդիկ էին, որոնք երբ մտան Անտիոք՝ կը խօսէին ^բՀելլենացիներուն հետ, աւետելով Տէր Յիսուսը: **21** Տէրոջ ձեռքը անոնց հետ էր, եւ բազմաթիւ **մարդիկ** հաւատացին ու դարձան Տէրոջ: **22** Այս բաներուն լուրը հասաւ Երուսաղէմի եկեղեցիին ականջը, եւ ճամբեցին Բառնաբասը՝ որ երթայ մինչեւ Անտիոք: **23** Երբ ան եկաւ ու տեսաւ Աստուծոյ շնորհքը՝ ուրախացաւ, եւ կը յորդորէր բոլորն ալ՝ որ ^գյարին Տէրոջ ^դյօժար սիրտով՝. **24** (քանի որ ինք բարի մարդ էր, Սուրբ Հոգիով ու հաւատքով լեցուն.) եւ մեծ բազմութիւն մը աւելցաւ Տէրոջ **եկեղեցիին**

^ա **Յուն.**՝ ինկաւ

^բ **Ոմանք**՝ Յոյներուն

^գ **Յուն.**՝ կապուած մնաց

^դ **Յուն.**՝ իրենց սիրտին առաջադրութեամբ

թիվն վրայ: 25 Յետոյ Բառնաբաս մեկնեցաւ Տարսոն՝ փնտռելու Սօղոսը, ու գտնելով զայն՝ բերաւ Անտիոք: **26** Անոնք լման տարի մը եկեղեցիին հետ հաւաքուելով՝ մեծ բազմութեան մը սորվեցուցին, եւ Անտիոքի՝ մէջ աշակերտները Զրիստոնեայ կոչուեցան առաջին անգամ:

27 Այդ օրերը՝ Երուսաղէմէն մարգարէներ իջան Անտիոք: **28** Անոնցմէ մէկը, Ագաբոս անունով, կանգնեցաւ եւ մատնանշեց Հոգիին զօրութեամբ՝ թէ մեծ սով մը պիտի ըլլայ ամբողջ երկրագունդին մէջ. ան ի՛րապէս եղաւ **Կղօղիոսի օրերը: 29** Ուստի աշակերտները որոշեցին՝ օգնութիւն դրկել Հրէաստանի մէջ բնակող եղբայրներուն, իւրաքանչիւրը իր եկամուտին համեմատ: **30** Այդպէս ալ ըրին, դրկելով զայն երէցներուն՝ Բառնաբասի ու Սօղոսի ձեռքով:

ԱԻԵԼԻ ՀԱԼԱԾԱՆՔ

12

Այդ ատենները Հերովդէս թագաւորը ձեռք դրաւ եկեղեցիէն ոմանց վրայ՝ չարչարելու համար: **2** Սուրով սպաննեց Յովհաննէսի եղբայրը՝ Յակոբոսը, **3** եւ տեսնելով թէ հաճելի է Հրեաներուն, շարունակելով բռնեց նաեւ Պետրոսը: (Բաղարջակերքի օրերն էին:)
4 Երբ ձերբակալեց զայն՝ բանտը դրաւ, ու յանձնեց չորսական զինուորէ **բաղկացած** չորս ջոկատի՝ որպէսզի պահեն. եւ կը փափաքէր ներկայացնել զայն ժողովուրդին՝ Զատիկէն ետք: **5** Ուստի Պետրոս պահուած էր բանտին մէջ, բայց եկեղեցին ջերմեռանդութեամբ կ'աղօթէր Աստուծոյ՝ անոր համար:

ՊԵՏՐՈՍ Կ'ԱՋԱՏԻ ԲԱՆՏԷՆ

6 Երբ Հերովդէս պիտի ներկայացնէր զայն **դատարանին**, այդ **օրուան նախորդ** գիշերը՝ Պետրոս կը քնանար երկու զինուորներու մէջտեղ՝ կրկին շղթաներով կապուած. իսկ պահապանները կը պահէին բանտը՝ դրան առջեւ: **7** Յանկարծ Տէրոջ հրեշտակը **անոր** վրայ հասաւ, ու լոյս մը փայլեցաւ տան մէջ: Ապա Պետրոսի կողը խթելով՝ արթնցուց զայն եւ ըսաւ. «Կանգնէ՛ շուտով»: Ծղթաները վար ինկան անոր ձեռքերէն, **8** ու հրեշտակը ըսաւ անոր. «Կապէ՛ գօտիդ ու հագի՛ր հողաթափներդ»: Ան ալ ըրաւ այնպէս: Յետոյ ըսաւ անոր. «Վրա՛դ առ հանդերձդ ու հետեւէ՛ ինձի»: **9** Ան ալ դուրս ելլելով՝ հետեւեցաւ անոր. բայց չէր գիտեր թէ հրեշտակին կատարածը իրական է, հապա կը կարծէր թէ տեսիլք կը տեսնէ: **10** Երբ անոնք անցան առաջին ու երկրորդ պահապաններէն, եկան մինչեւ երկաթէ դուռը, որ քաղաքը կը տանէր եւ ինքնիրեն բացուեցաւ անոնց **առջեւ: Անկէ** դուրս ելլելով՝ փողոց մը անցան, ու հրեշտակը իսկոյն հեռացաւ անկէ: **11** Պետրոս ինքնիրեն գալով՝ ըսաւ. «Հի՛մա ճշմարտապէս գիտեմ թէ Տէրը դրկեց իր հրեշտակը եւ ազատեց զիս Հերովդէսի ձեռքէն ու Հրեաներու ժողովուրդին ամբողջ ակնկալութենէն»: **12** Եւ գիտակից ըլլալով՝ գնաց Մարկոս մականուանեալ Յովհաննէսի մօր Մարիամի տունը, ուր շատեր համախմբուած կ'աղօթէին: **13** Երբ **բախեց տան** դուրսի դուռը, Հռովդէ անունով աղախին մը մօտեցաւ՝ մտիկ ընելու: **14** Ծանօցնալով Պետրոսի ծայնը՝ ուրախութենէն չբացաւ դուռը, հապա ներս վազելով՝ լուր տուաւ թէ Պետրոս կայնած է դրան առջեւ: **15** Իսկ անոնք ըսին

^Ե Ոմանք՝ Կղօղիոս կայսրին
^Գ Յուն.՝ սպասարկութիւն
^Ա Ոմանք՝ Պետրոս բախեց

անոր. «Խելագարա՛ծ ես»: Բայց ինք կը պնդէր թէ այդպէ՛ս է: Անոնք ալ կ’ըսէին. «Անոր հրեշտա՛կն է»: **16** Սակայն Պետրոս կը շարունակէր բախել, ու երբ բացին՝ շքմեցան զինք տեսնելով: **17** Իսկ ան ձեռքը շարժեց՝ որ անոնք լռեն, ու պատմեց անոնց թէ ի՛նչպէս Տէրը հանեց զինք բանտէն, եւ ըսաւ. «Պատմեցէ՛ք այս բաները Յակոբոսի ու եղբայրներուն»: Յետոյ մեկնեցաւ եւ գնաց ուրիշ տեղ մը: **18** Երբ առտու եղաւ, Բմեծ խլրտում կար զինուորներուն մէջ, թէ արդեօք Պետրոս ի՛նչ եղած էր: **19** Իսկ Հերովդէս, երբ փնտռեց զայն ու չգտաւ, հարցաքննեց պահապանները եւ հրամայեց որ Գմեռցուին: Ապա Հրէաստանէն իջաւ Կեսարիա, ու **հոն** կը կենար:

ՀԵՐՈՎԴԷՍԻ ՄԱՆԸ

20 Հերովդէս չափազանց զայրացած էր Տիրացիներուն եւ Սիրոնացիներուն դէմ: Անոնք ալ միաբանութեամբ եկան իրեն, ու հաշտութիւն խնդրեցին՝ համոզելով թագաւորին Բղաստոս սենեկապետը. որովհետեւ իրենց երկիրը կը կերակրուէր թագաւորին **երկրէն: 21** Որոշուած օր մը, Հերովդէս՝ հագած թագաւորական տարազը եւ բազմած դատարանը՝ կը ճառախօսէր անոնց: **22** Ամբոխն ալ կ’աղաղակէր. «**Ասիկա** Աստուծո՛յ ձայն է, ո՛չ թէ մարդու»: **23** Անմիջապէս Տէրոջ հրեշտակը զարկաւ զայն՝ փառքը Աստուծոյ չտալուն համար. ու Դորդնալից ըլլալով՝ շունչը փչեց:

24 Իսկ Աստուծոյ խօսքը կ’աճէր ու կը բազմանար: **25** Բառնաբաս եւ Սօղոս՝ երբ գործադրեցին **իրենց յանձնուած** սպասարկութիւնը՝ վերադարձան Երուսաղէմէն, իրենց հետ առնելով նաեւ Յովհաննէսը՝ որ Մարկոս մականուանեալ էր:

ԲԱՌՆԱԲԱՍ ԵՒ ՍՕՂՈՍ Կ’ԸՆՏՐՈՒՆ ՈՒ ԿԸ ՂԴԿՈՒՆ

13

Քանի մը մարգարէներ ու վարդապետներ կային Անտիոք եղող եկեղեցիին մէջ.— Բառնաբաս, Ծմաւոն՝ որ Նիգեր կը կոչուէր, Ղուկիոս Կիրենացին, Մանայէն՝ Հերովդէս չորրորդապետին սննդակիցը, եւ Սօղոս: **2** Մինչ անոնք Տէրոջ պաշտօն կը կատարէին ու ծոմ կը պահէին, Սուրբ Հոգին ըսաւ. «Ջատեցէ՛ք ինծի Բառնաբասը եւ Սօղոսը՝ այն գործին համար, որուն ես կանչած եմ զանոնք»: **3** Ուստի՝ ծոմ պահելով ու աղօթելով՝ ձեռք դրին անոնց վրայ եւ ուղարկեցին:

ԿԻՊՐՈՍԻ ՄԷՋ

4 Անոնք ալ Սուրբ Հոգիէն ղրկուած՝ Սելեւկիա իջան, եւ անկէ նաւարկեցին դէպի Կիպրոս: **5** Հասնելով Սաղամինա՝ կը հռչակէին Աստուծոյ խօսքը Հրեաներու ժողովարաններուն մէջ. Յովհաննէս ալ կը սպասաւորէր **իրենց: 6** Ծրջելով **այդ** (ամբողջ) կղզին մինչեւ Պափոս՝ գտան մոգ մը, Հրեայ սուտ մարգարէ **մը**, որուն անունը Բարեյեսուս էր. **7** ան փոխ-հիւպատոսին հետ էր, **որ կը կոչուէր** Սերգիոս Պօղոս, խելացի մարդ մը: Ասիկա՝ կանչելով Բառնաբասը եւ Սօղոսը՝ ուզեց լսել Աստուծոյ խօսքը: **8** Սակայն անոնց ընդդիմացաւ Եղիմաս մոգը (որովհետեւ ա՛յսպէս կը թարգմանուի անոր անունը), որ կը

^բ **Յուն.**՝ ոչ պզտիկ

^գ **Յուն.**՝ մեռցնելու տանին

^դ **Յուն.**՝ որդնակեր

ջանար խոտորեցնել փոխ-հիւպատոսը հաւատքէն: **9** Բայց Սօղոս, որ Պօղոս ալ կը կոչուի, Սուրբ Հոգիով լեցուած՝ ակնապիշ նայեցաւ անոր **10** ու ըսաւ. «Ո՛վ ամէն նենգութեամբ եւ ամէն չարագործութեամբ լեցուն Չարախօսի՝ որդի, թշնամի ամբողջ արդարութեան, պիտի չդադրի՞ս խեղաթիւրելէ Տէրոջ ուղիղ ճամբաները: **11** Ահա՛ հիմա Տէրոջ ձեռքը քու վրայ է. կոյր պիտի ըլլաս եւ ատեն մը պիտի չտեսնես արեւը»: Անմիջապէս մթութիւն ու խաւար՝ իջաւ անոր վրայ, եւ շրջելով մէկը կը փնտռէր՝ որ ձեռքէն բռնելով տանէր զինք: **12** Այն ատեն փոխ-հիւպատոսը հաւատաց՝ երբ տեսաւ կատարուածը, մեծապէս ապշելով Տէրոջ ուսուցումին վրայ:

ՊԻՍԻԴԻԱՅԻ ԱՆՏԻՈՔԻՆ ՄԷՋ

13 Պօղոս եւ իր բնկերակիցները նաւարկեցին Պափոսէն, ու գացին Պամփիլիայի Պերգէն. բայց Յովհաննէս՝ զատուելով անոնցմէ՝ վերադարձաւ Երուսաղէմ: **14** Անոնք ալ գացին Պերգէէն եւ հասան Պիսիդիայի Անտիոքը, ու Շաբաթ օրը մտնելով ժողովարանը՝ նստան: **15** Օրէնքին եւ Վարդաբէնքուն կարդացուելէն ետք՝ ժողովարանին պետերը մարդ ղրկեցին իրենց ու ըսին. «Մարդի՛կ եղբայրներ, եթէ դուք յորդորական խօսք մը ունիք ժողովուրդին՝ ըսէ՛ք»: **16** Ուստի Պօղոս կանգնեցաւ, եւ շարժելով ձեռքը՝ ըսաւ. «Իսրայելացի՛ մարդիկ, ու դո՛ւք՝ որ կը վախճաք Աստուծմէ, մտի՛կ ըրէք: **17** Այս ժողովուրդին՝ Իսրայելի Աստուածը ընտրեց մեր հայրերը, բարձրացուց ժողովուրդը՝ երբ անոնք պանդխտացած էին Եգիպտոսի երկրին մէջ, եւ զօրաւոր բազուկով դուրս հանեց զանոնք: **18** Գրեթէ քառասուն տարի կերակրեց զանոնք անապատին մէջ: **19** Զանանի երկրին մէջ, բնաջնջելով եօթը ազգ, անոնց երկիրը տուաւ իրենց՝ որ ժառանգեն: **20** Անկէ ետք՝ գրեթէ չորս հարիւր յիսուն տարի՝ դատաւորներ տուաւ իրենց, մինչեւ Սամուէլ մարգարէն: **21** Յետոյ թագաւոր ուզեցին, եւ Աստուած տուաւ իրենց Կիսի որդին՝ Սաւուղը, Բենիամինի տոհմէն մարդ մը, քառասուն տարի: **22** Երբ պաշտօնէ հեռացուց զայն, Դաւիթը՝ Նշանակեց իրենց վրայ իբր թագաւոր, որուն մասին վկայելով՝ ըսաւ. «Յեսսէի որդին՝ Դաւիթը գտայ, իմ սիրտիս համաձայն մարդ մը, որ պիտի գործադրէ իմ ամբողջ կամքս»: **23** Ասո՛ր զարմէն Աստուած՝ իր խոստումին համաձայն՝ հանեց Իսրայելի Փրկիչ մը, Յիսուսը: **24** Դեռ ան չեկած, Յովհաննէս նախապէս քարոզեց ապաշխարութեան մկրտութիւնը՝ Իսրայելի ամբողջ ժողովուրդին: **25** Երբ Յովհաննէս կը լրացնէր իր ընթացքը՝ ըսաւ. «Ո՛վ կը կարծէք՝ թէ եմ. ես Զրիստոսը չեմ, հապա ահա՛ իմ ետեւէս կու գայ մէկը՝ որուն ոտքերուն կօշիկները քակելու արժանի չեմ: **26** Մարդի՛կ եղբայրներ, Աբրահամի ցեղին որդիներ, այս փրկութեան խօսքը ղրկուեցաւ ձեզի՛, եւ անոնց՝ որ ձեր մէջ աստուածավախ են: **27** Զանի որ Երուսաղէմ բնակողները եւ անոնց պետերը՝ ո՛չ զայն ճանչցան, ո՛չ ալ մարգարէներուն ձայները՝ որոնք կը կարդացուին ամէն Շաբաթ օր. բայց իրագործեցին գրուածները՝ դատելով զայն: **28** Թէպէտ չգտան մահուան արժանի պատճառ մը, խնդրեցին Պիղատոսէն՝ որ ան սպաննուի: **29** Երբ գործադրեցին ամէն ինչ որ գրուած էր անոր մասին, վար իջեցնելով փայտէն՝ դրին գերեզմանի մը մէջ: **30** Բայց

^u Յուն.՝ ինկաւ

^p Յուն.՝ շուրջիցները

^q Այսինքն՝ Մարգարէներու գիրքին

^r Յուն.՝ հանեց

Աստուած մեռելներէն յարուցանեց զայն: **31** Ան շատ օրեր ^եերեւցաւ անոնց՝ որ Գալիլեայէն Երուսաղէմ ելեր էին իրեն հետ. անոնք են **հիմա** իր վկաները ժողովուրդին առջեւ: **32** Մե՛նք ալ կ'աւետենք ձեզի այն խոստումը՝ որ եղած էր հայրերուն. **33** Աստուած իրագործեց զայն մեզի համար՝ որ անոնց զաւակներն ենք, յարուցանելով Յիսուսը՝ ինչպէս գրուած ալ է երկրորդ Սաղմոսին մէջ. «Դուն իմ Որդիս ես, ա՛յսօր ծնայ քեզ»: **34** Ան սա՛ կ'ըսէ զինք մեռելներէն յարուցանելու մասին՝ որ անգա՛մ մըն ալ ապականութեան չվերադառնայ. «Ձեզի պիտի տամ Դաւիթի մնայուն կարեկցութիւնները»: **35** Այս մասին ուրիշ **Սաղմոսի** մը մէջ ալ կ'ըսէ. «Պիտի չթոյլատրես որ քու Սուրբդ ապականութիւն տեսնէ»: **36** Որովհետեւ Դաւիթ ննջեց՝ Աստուծոյ ծրագիրով սպասաւորելէ ետք իր սերունդին, դրուեցաւ իր հայրերուն քով եւ ապականութիւն տեսաւ: **37** Բայց ա՛ն՝ որ Աստուած յարուցանեց, ապականութիւն չտեսաւ: **38** Ուրեմն գիտցէ՛ք, մարդի՛կ եղբայրներ, թէ ասո՛ր միջոցով մեղքերու ներում կը հռչակուի ձեզի, **39** եւ թէ իրմո՛վ ամէն հաւատացեալ կ'արդարանայ այն բոլոր բաներէն՝ որոնցմէ չկրցաք արդարանալ Մովսէսի Օրէնքով: **40** Ուրեմն զգուշացէ՛ք, որպէսզի ^գձեզի չպատահի՝ ի՛նչ որ ըսուած է ^եՄարգարէներուն մէջ. **41** «Տեսէ՛ք, արհամարհողներ, եւ զարմացէ՛ք ու ոչնչացէ՛ք. որովհետեւ պիտի կատարեմ արարք մը՝ ձեր օրերուն մէջ, այնպիսի արարք մը, որ եթէ մէկը պատմէ ձեզի՝ պիտի չհաւատաք»:»:

42 Երբ անկէ դուրս ելան՝ ^բկ'աղաչէին, որ հետեւեալ Շաբաթ ալ քարոզեն իրենց նոյն խօսքերը: **43** Երբ ժողովուրդը արձակուեցաւ, Հրեաներէն եւ բարեպաշտ նորահաւատներէն շատեր հետեւեցան Պօղոսի ու Բառնաբասի, որոնք կը խօսէին անոնց հետ եւ կը յորդորէին զանոնք, որ յարատեւեն Աստուծոյ շնորհքին մէջ: **44** Հետեւեալ Շաբաթ օրը, գրեթէ ամբողջ քաղաքը հաւաքուեցաւ՝ լսելու Աստուծոյ խօսքը: **45** Իսկ Հրեաները՝ երբ տեսան բազմութիւնները՝ լեցուեցան նախանձով, ու դէմ կը խօսէին Պօղոսի ըսածներուն՝ հակաճառելով եւ հայհոյելով: **46** Ուստի Պօղոս ու Բառնաբաս համարձակելով ըսին. «Հարկ էր որ Աստուծոյ խօսքը քարոզուէր նախ ձեզի՛. բայց քանի որ կը վանէք զայն ձեզմէ, եւ դուք ձեզ արժանի չէք սեպեր յաւիտենական կեանքի, ահա՛ մենք կը դառնանք հեթանոսներուն: **47** Որովհետեւ Տէրը սա՛ պատուիրած է մեզի. «Քեզ իբր լոյս դրի հեթանոսներուն, որպէսզի դուն փրկութեան պատճառ ըլլաս՝ մինչեւ երկրի ծայրերը»:»: **48** Լսելով ասիկա՝ հեթանոսները կ'ուրախանային ու կը փառաւորէին Աստուծոյ խօսքը, եւ անոնք որ սահմանուած էին յաւիտենական կեանքին՝ հաւատացին: **49** Տէրոջ խօսքը կը տարածուէր ամբողջ երկրամասին մէջ: **50** Բայց Հրեաները գրգռեցին բարեպաշտ եւ մեծայարգ կիներն ու քաղաքին գլխաւորները, եւ Պօղոսի ու Բառնաբասի դէմ հալածանք հանելով՝ իրենց հողամասէն դուրս դրին զանոնք: **51** Անոնք ալ՝ իրենց ոտքերուն փոշին թօթուելով անոնց դէմ՝ գացին Իկոնիոն. **52** իսկ աշակերտները ^բլեցուած էին ուրախութեամբ եւ Սուրբ Հոգիով՝:

ԻԿՈՆԻՈՆԻ ՄԷՋ

^ե Յուն.՝ տեսնուեցաւ

^գ Յուն.՝ ձեր վրայ չգայ

^ե Այսինքն՝ Մարգարէներու գիրքին

^բ Ոմանք՝ հեթանոսները կ'աղաչէին

^բ Այսինքն՝ լեցուած մնացին Սուրբ Հոգիին ուրախութեամբ

14

Ի կոնիոնի մէջ՝ անոնք միասին մտան Հրեաներուն ժողովարանը, ու ա՛յնպէս խօսեցան՝ որ Հրեաներու եւ Յոյներու մեծ բազմութիւն մը հաւատաց: **2** Բայց չհնազանդող Հրեաները՝ դրոճեցին հեթանոսները, եւ անոնց անձերը չարութեան **գրգռեցին** եղբայրներուն դէմ: **3** Իսկ անոնք երկար ժամանակ **հոն** կենալով՝ համարձակութեամբ կը քարոզէին Տէրոջմով, որ իր շնորհքի խօսքին վկայութիւն կու տար՝ թոյլատրելով որ նշաններ եւ սքանչելիքներ կատարուին անոնց ձեռքով: **4** Քաղաքին բազմութիւնը բաժնուեցաւ. մաս մը բռնեց Հրեաներուն **կողմը**, մաս մըն ալ՝ առաքեալներուն: **5** Երբ հեթանոսներն ու Հրեաները՝ իրենց պետերով՝ յարձակեցան, որ նախատեն եւ քարկոծեն զանոնք, **6** իրենք ալ՝ գիտակցելով՝ փախան Լիկայոնիայի քաղաքները, Լիւստրա ու Դերբէ եւ շրջակայքը, ու հոն կ'աւետարանէին:

ԼԻԽՍՏՐԱՅԻ ԵՒ ԴԵՐԲԷԻ ՄԷՋ

7 Մարդ մը նստած էր Լիւստրայի մէջ՝ անգօր ոտքերով, իր մօր որովայնէն կաղ **ծնած**, որ բնաւ քալած չէր: **8** Ասիկա մտիկ կ'ընէր Պօղոսի խօսքերը, որ ակնապիշ նայելով անոր ու նշմարելով թէ Բբուժուելու հաւատը ունի՝ **9** բարձրաձայն ըսաւ. «Ուղի՛ղ կանգնէ ոտքերուդ վրայ»: Ան ալ ցատկեց եւ քալեց: **10** Երբ բազմութիւնը տեսաւ Պօղոսի ըրածը, բարձրացնելով իրենց ձայնը՝ ըսին լիկայոներէն. «Աստուածները իջած են մեզի՛ մարդոց նմանութեամբ»: **11** Բառնաբասը կը կոչէին Դիոս, ու Պօղոսը՝ Հերմէս, քանի որ ան էր գլխաւոր խօսողը: **12** Իսկ Դիոսի քուրմը՝ որ քաղաքին առջեւ էր, ցուլեր եւ ծաղկեպսակներ բերելով դռներուն քով՝ կ'ուզէր զոհ մատուցանել բազմութեան հետ: **13** Բայց երբ առաքեալները՝ Բառնաբաս ու Պօղոս՝ լսեցին, պատռեցին իրենց հանդերձները եւ դուրս ցատկեցին բազմութեան մէջ՝ աղաղակելով. **14** «Մարդի՛կ, ինչո՞ւ այդ բաները կ'ընէք: Մե՛նք ալ մարդիկ ենք՝ կիրքերու ենթակայ ձեզի նման, ու կ'աւետարանենք ձեզի՛ որպէսզի այդ ունայն բաներէն դառնաք ապրող Աստուծոյ, որ ստեղծեց երկինքը, երկիրը, ծովն ու բոլոր անոնց մէջ եղածները: **15** Անցեալ սերունդներուն մէջ ան թոյլատրեց բոլոր ազգերուն՝ որ երթան իրենց ճամբաներէն: **16** Սակայն ինքզինք չթողուց առանց վկայութեան, բարիք ընելով, անձրեւ տալով՝ մեզի երկինքէն, նաեւ պողաբեր եղանակներ, ու մեր սիրտերը լեցնելով կերակուրներով եւ ուրախութեամբ»: **17** Այս բաները ըսելով՝ հազիւ կրցան հանգստացնել բազմութիւնը, որ զոհ չմատուցանէ իրենց:

18 Սակայն Հրեաներ հասան Անտիոքէն եւ Իկոնիոնէն, համոզեցին բազմութիւնը, քարկոծեցին Պօղոսը ու քաղաքէն դուրս քաշկռտեցին՝ կարծելով թէ մեռած է: **19** Բայց երբ աշակերտները շրջապատեցին զինք՝ կանգնեցաւ, մտաւ քաղաքը, ու հետեւեալ օրը մեկնեցաւ Դերբէ՝ Բառնաբասի հետ:

ՎԵՐԱԴԱՐՉ ՍՈՒՐԻԱՅԻ ԱՆՏԻՈՔԸ

^ա Այսինքն՝ Պօղոս ու Բառնաբաս

^բ Յուն.՝ փրկուելու

^գ Ոմանք՝ ձեզի

^դ Ոմանք՝ ձեր

20 Այդ քաղաքին մէջ աւետարանելէ ու շատերը աշակերտելէ ետք՝ անոնք վերադարձան Լիւսորա, Իկոնիոն եւ Անտիոք, 21 ամրացնելով աշակերտներուն անձերը եւ յորդորելով՝ որ յարատեւեն հաւատքին մէջ, **ըսելով**. «Շատ տառապանքով պէտք է մտնենք Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: 22 Երբ երէցներ ձեռնադրեցին անոնց՝ ամէն եկեղեցիի մէջ, ծոմապահութեամբ աղօթելով յանձնեցին զանոնք Տէրոջ՝ որուն հաւատացած էին: 23 Եւ անցնելով Պիսիդիայի մէջէն՝ գացին Պամփիլիա: 24 Պերգէի մէջ ալ **Տէրոջ** խօսքը քարոզելէ ետք՝ իջան Ատալիա, 25 անկէ ալ նաւարկեցին դէպի Անտիոք, ուրկէ Աստուծոյ շնորհքին յանձնարարուած էին այն գործին համար՝ որ կատարեցին: 26 Երբ եկան, հաւաքելով եկեղեցին՝ պատմեցին ինչ որ Աստուած ըրեր էր իրենց հետ, եւ թէ հաւատքի դուռը բացեր էր հեթանոսներուն: 27 Ու **հոն** երկար ժամանակ կեցան աշակերտներուն հետ:

ԺՈՂՈՎ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՄԷՋ

15

Ոմանք՝ իջնելով Հրէաստանէն՝ կը սորվեցնէին եղբայրներուն ու **կ'ըսէին**. «Եթէ Մովսէսի **աւանդած** սովորութեան համաձայն չթլփատուիք, չէք կրնար փրկուիլ»: 2 Ուստի, երբ Պողոս ու Բառնաբաս «սաստիկ ընդվզեցան եւ վիճաբանեցան անոնց հետ, վճռեցին որ Պողոս ու Բառնաբաս, նաեւ անոնցմէ քանի մը ուրիշներ, բարձրանան Երուսաղէմ՝ առաքելներուն ու երէցներուն քով՝ այս հարցին համար: 3 Անոնք ալ՝ եկեղեցիէն ուղարկուած՝ անցան Փիւնիկէէն եւ Սամարիայէն, ու պատմելով հեթանոսներուն դարձի գալը՝ մեծապէս ուրախացուցին բոլոր եղբայրները: 4 Երբ հասան Երուսաղէմ, ընդունուեցան եկեղեցիէն, առաքելներէն ու երէցներէն, եւ պատմեցին ինչ որ Աստուած ըրեր էր իրենց հետ: 5 Բայց Փարիսեցիներու աղանդէն քանի մը հաւատացեալներ կայնեցան եւ ըսին. «Պէտք է թլփատել զանոնք, ու պատուիրել՝ որ պահեն Մովսէսի Օրէնքը»:

6 Ուստի առաքելներն ու երէցները հաւաքուեցան՝ նկատի առնելու համար այս բանը: 7 Շատ վիճաբանութիւն ըլլալէ ետք, Պետրոս կանգնեցաւ եւ ըսաւ անոնց. «Մարդի՛կ եղբայրներ, դուք գիտէք թէ առաջին օրերէն ի վեր Աստուած ընտրեց **զիս** մեր մէջէն, որպէսզի իմ բերանովս հեթանոսները լսեն աւետարանին խօսքը, ու հաւատան: 8 Սրտագէտն Աստուած վկայեց անոնց՝ Սուրբ Հոգին տալով անոնց, ինչպէս մեզի ալ, 9 ու ո՛չ մէկ խտրութիւն դրաւ մեր եւ անոնց միջեւ՝ մաքրելով անոնց սիրտերը հաւատքով: 10 Ուստի հիմա ինչո՞ւ կը փորձէք Աստուած, աշակերտներուն վիզին վրայ դնելով այնպիսի լուծ մը, որ ո՛չ մեր հայրերը, ո՛չ ալ մենք կարողացանք կրել: 11 Բայց կը հաւատանք թէ Տէր ^ԲՅիսուսի շնորհքով կը փրկուինք մենք, ինչպէս նաեւ անոնք»:

12 Ամբողջ բազմութիւնը լռեց, ու մտիկ կ'ըներ Բառնաբասի եւ Պողոսի, որոնք կը պատմէին թէ Աստուած ո՛րչափ նշաններ եւ սքանչելիքներ գործած էր հեթանոսներուն մէջ՝ իրենց միջոցով: 13 Երբ անոնք լռեցին, Յակոբոս ըսաւ. «Մարդի՛կ եղբայրներ, ինծի՛ մտիկ ըրէք. 14 Շմաւոն պատմեց թէ ի՛նչպէս Աստուած առաջին անգամ այցելեց հեթանոսներուն, որպէսզի անոնց մէջէն առնէ ժողովուրդ մը՝ **կրելու** համար իր անունը: 15 Այս բանին հետ կը համաձայնին մարգարէներուն խօսքերն ալ, ինչպէս գրուած է. 16 “Ասկէ ետք պիտի վերադառնամ ու պիտի վերակառուցանեմ Դաւիթի փլած խորանը. պիտի վերակառուցանեմ անոր աւերակները եւ վերականգնեմ զայն, 17 որպէսզի մնացած

^u **Յուն.**՝ ոչ պզտիկ

^p **Ոմանք**՝ Յիսուս Զրիստոսի

ԱՌԱՔԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

մարդիկը փնտռեն Տէրը, նաեւ բոլոր ^Գհեթանոսները՝ ^Պորոնք իմ անունովս կոչուած են՝,– կ'ըսէ Տէրը՝ որ կ'ընէ այս բոլոր բաները□: **18** ^ԵԱստուած գիտէ իր բոլոր գործերը՝ դարերու սկիզբէն ի վեր: **19** Ուստի ես **յարմար** կը դատեմ չնեղել անոնք՝ որ հեթանոսներէն կը դառնան Աստուծոյ. **20** հապա **նամակ մը** գրել անոնց՝ որ ետ կենան կուռքերու պղծութիւններէն, պոռնկութենէ, խեղդուածէ եւ արիւնէ: **21** Որովհետեւ Մովսէս նախկին սերունդներէն ի վեր ունի զինք քարոզողներ ամէն քաղաքի մէջ, ու կը կարդացուի ժողովարաններու մէջ ամէն Շաբաթ օր»:

ՆԱՄԱԿ ՀԵԹԱՆՈՍ ՀԱՒԱՏԱՅԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

22 Այն ատեն առաքելներուն ու երէցներուն՝ ամբողջ եկեղեցիին հետ՝ հաճելի թուեցաւ, որ մարդիկ ընտրեն իրենցմէ եւ Անտիոք ղրկեն՝ Պօղոսի ու Բառնաբասի հետ.– Բարսաբա մականուանեալ Յուդան եւ Շիղան, որոնք կառավարող մարդիկ էին եղբայրներուն մէջ: **23** Անոնց միջոցով **ղրկեցին նամակ մը՝** սա՛պէս գրուած.

«Առաքելներէն, երէցներէն ու եղբայրներէն՝ ողջո՛յն Անտիոքի, Սուրիայի եւ Կիլիկիայի մէջ եղող եղբայրներուն, որոնք հեթանոսներէն **դարձած են:** **24** Զանի լսեցինք թէ մեր մէջէն ելած ոմանք՝ վրդոված են ձեզ խօսքերով, ու ցնցած ձեր անձերը՝ ըսելով թէ **պէտք է** թլփատուիլ եւ Օրէնքը պահել,– որոնց մենք **այսպէս** չպատուիրեցինք,– **25** մեզի՝ միաբանութեամբ հաւաքուածներուս՝ **յարմար** թուեցաւ, որ մարդիկ ընտրելով ղրկենք ձեզի, մեր սիրելիներուն՝ Բառնաբասի ու Պօղոսի հետ, **26** որոնք մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Զրիստոսի անունին համար իրենց անձերը ընծայած մարդիկ են: **27** Ուստի ղրկեցինք Յուդան եւ Շիղան, որպէսզի իրենք ալ բերանով նոյն բաները պատմեն **ձեզի:** **28** Որովհետեւ **յարմար** թուեցաւ Սուրբ Հոգիին ու մեզի ալ՝ աւելի ծանրութիւն չդնել ձեր վրայ, սա՛ հարկաւոր բաներէն զատ.– **29** ետ կենալ կուռքերու զոհուածէ, արիւնէ, խեղդուածէ եւ պոռնկութենէ: ^ԳԳոհ կ'ըլլաք՝ եթէ ^Եհեռու մնաք՝ ատոնցմէ: Ո՛ղջ եղէք»:

30 Անոնք ալ՝ բաժնուելով՝ գացին Անտիոք, ու հաւաքելով բազմութիւնը՝ տուին նամակը: **31** Երբ կարդացին՝ ուրախացան տրուած մխիթարութեան համար: **32** Իսկ Յուդա եւ Շիղա, իրենք ալ մարգարէ ըլլալով, շատ խօսքերով յորդորեցին եղբայրները, ու ամրացուցին: **33** Ժամանակ մը **հոն** կենալէ ետք՝ եղբայրներէն խաղաղութեամբ ուղարկուեցան, եւ առաքելներուն **դարձան:** **34** Բայց Շիղայի հաճելի թուեցաւ հոն մնալ: **35** Պօղոս ու Բառնաբաս ալ Անտիոքի մէջ կը կենային, եւ ուրիշ շատերու հետ կը սորվեցնէին ու կ'աւետէին Տէրոջ խօսքը:

ՊՕՂՈՍ ԿԸ ԶԱՏՈՒԻ ԲԱՌՆԱԲԱՍԷՆ

36 Զանի մը օր ետք՝ Պօղոս ըսաւ Բառնաբասի. «Վերադառնա՛նք եւ այցելե՛նք եղբայրներուն՝ այն բոլոր քաղաքներուն մէջ, ուր Տէրոջ խօսքը հռչակեցինք, ու տեսնենք

^Գ Կամ՝ ազգերը

^Պ Յուն.՝ որոնց վրայ իմ անունս կոչուած է

^Ե Ոմանք՝ Տէրը

^Գ Յուն.՝ Լաւ կ'ընէք, կամ՝ Լաւ կ'ըլլաք

^Ե Յուն.՝ դուք ձեզ հեռու պահէք

թե ի՛նչպէս են: **37** Բառնաբաս կ'ուզէր առնել Յովհաննէսն ալ, որ Մարկոս կը կոչուէր. **38** բայց Պօղոս մտածեց թէ լաւ չէ իրենց հետ առնել Պամփիլիայի մէջ իրենցմէ հեռացողը եւ իրենց հետ գործի չգացողը: **39** Այսպէս՝ տարակարծութիւն եղաւ **անոնց միջեւ**, այն աստիճան՝ որ զատուեցան իրարմէ: Բառնաբաս առաւ Մարկոսը եւ նաւարկեց դէպի Կիպրոս: **40** Պօղոս ալ ընտրեց Շիղան ու մեկնեցաւ, եղբայրներէն յանձնարարուած ըլլալով Աստուծոյ շնորհքին, **41** եւ կը շրջէր Սուրիայի ու Կիլիկիայի մէջ՝ ամրացնելով եկեղեցիները:

ՏԻՄՈԹԷՈՍ Կ'ԸՆԿԵՐԱՆԱՅ ՊՕՂՈՍԻ

16

Յետոյ հասաւ Դերբէ ու Լիւստրա: Եւ ահա՛ աշակերտ մը կար հոն՝ Տիմոթէոս անունով, որ որդին էր հաւատացեալ հրեայ կնոջ մը, իսկ հայրը Յոյն էր: **2** Ան բարի վկայուած էր նաեւ Լիւստրայի եւ Իկոնիայի եղբայրներէն: **3** Պօղոս ուզեց որ ան երթայ իրեն հետ. ուստի առաւ ու թլփատեց զայն՝ այնտեղ եղող Հրեաներուն պատճառով, որովհետեւ բոլորն ալ գիտէին թէ անոր հայրը Յոյն էր: **4** Երբ կ'անցնէին քաղաքներէն, կ'աւանդէին անոնց երուսաղէմ եղած առաքեալներէն ու երէցներէն պատուիրուած հրամանները, որպէսզի պահեն: **5** Եկեղեցիներն ալ կ'ամրանային հաւատքի մէջ, եւ անոնց թիւը կը բազմանար օրէ օր:

ՊՕՂՈՍԻ ՏԵՍԻԼԸԸ ՏՐՈՎԱԴԱՅԻ ՄԷՋ

6 Երբ շրջեցան Փռիւզիա ու Գաղատիայի երկիրը, Սուրբ Հոգին արգիլեց քարոզել Աստուծոյ խօսքը Ասիայի մէջ: **7** Հասնելով Միւսիայի կողմերը՝ կը փորձէին երթալ դէպի Բիւթանիա. բայց (Յիսուսի) Հոգին չթոյլատրեց անոնց: **8** Ուստի՝ անցնելով Միւսիայի քովէն՝ իջան Տրովադա: **9** Հոն՝ գիշերը տեսիլք մը երեւցաւ Պօղոսի. «Մակեդոնացի մը կայնած էր ու կ'աղաչէր իրեն՝ ըսելով. «Անցի՛ր Մակեդոնիա եւ օգնէ՛ մեզի»»: **10** Երբ տեսաւ այդ տեսիլքը՝ իսկոյն ջանացինք մեկնիլ Մակեդոնիա, եզրակացնելով թէ Տէրը կը կանչէ մեզ անոնց աւետարանելու:

11 Ուստի Տրովադայէն նաւարկելով՝ ուղիղ ընթացքով գացինք Սամոթրակէ, ու հետեւեալ օրը՝ Նէպոլիս. **12** անկէ ալ՝ Փիլիպպէ, որ Մակեդոնիայի մէկ մասին գլխաւոր քաղաքն է, **նաեւ՝** Բաղդուս: Բանի մը օր կեցանք այդ քաղաքին մէջ: **13** Շաբաթ օրը դուրս ելանք քաղաքէն՝ գետեզերքը, ուր սովորութիւն ունէին աղօթելու. նստանք եւ խօսեցանք համախմբուած կիներուն: **14** Աստուածապաշտ կին մը՝ Լիդիա անունով, որ ծիրանավաճառ էր՝ Թիւատիր քաղաքէն, մտիկ կ'ընէր. Տէրը բացաւ անոր սիրտը՝ որ ուշադիր ըլլայ Պօղոսի ըսածներուն: **15** Երբ ինք եւ իր ընտանիքը մկրտուեցան, աղաչեց՝ ըսելով. «Եթէ Տէրոջ հաւատարիմ կը սեպէք զիս, իմ տո՛ւնս մտէք ու **հո՛ն** մնացէք»: Եւ ստիպելով՝ տարաւ մեզ:

ՓԻԼԻՊՊԷԻ ԲԱՆՏԻՆ ՄԷՋ

^ա **Յուն.**՝ մակեդոնացի մարդ

^բ **Այսինքն՝** գաղթականներու տեղ

^գ **Այսինքն՝** ծիրանի գոյն կամ կերպաս վաճառող

16 Մինչ աղօթքի կ'երթայինք, մեզի հանդիպեցաւ աղախին մը՝ որ հարցուկ ոգի ունէր եւ գուշակութեամբ շատ վաստակ կը բերէր իր տէրերուն: 17 Ասիկա կը հետեւէր Պօղոսի ու մեզի, եւ կ'աղաղակէր. «Այս մարդիկը Ամենաբարձր Աստուծոյ ծառաներն են, ու կը քարոզեն ՚մեզի փրկութեան ճամբան»: 18 Ծատ օրեր կ'ընէր այս բանը. Պօղոս ալ՝ նեղանալով՝ դարձաւ եւ ըսաւ այդ ոգիին. «Յիսուս Քրիստոսի անունով կը հրամայեմ քեզի, ելի՛ր ատկէ»: Ու նոյն ժամուն ելաւ: 19 Երբ անոր տէրերը տեսան թէ իրենց վաստակին յոյսը գնաց, բռնեցին Պօղոսը եւ Ծիղան, ու քաշեցին հրապարակը՝ պետերուն առջեւ: 20 Ապա տարին զանոնք մեծաւորներուն քով եւ ըսին. «Այս մարդիկը՝ որ Հրեայ են, իրար կ'անցընեն մեր քաղաքը, 21 ու կը քարոզեն այնպիսի սովորութիւններ՝ որ արտօնուած չէ մեզի ընդունիլ, ո՛չ ալ գործադրել, որովհետեւ Հռոմայեցի ենք»: 22 Բազմութիւնը խոնուեցաւ անոնց շուրջ. մեծաւորներն ալ բռնութեամբ հանեցին անոնց հանդերձները, եւ հրամայեցին խարազանել զանոնք: 23 Ծատ հարուածներ տալէ ետք անոնց՝ բանտը նետեցին զանոնք, պատուիրելով բանտապահին՝ որ ապահովութեամբ պահէ զանոնք: 24 Ան ալ՝ այսպիսի պատուէր ստանալով՝ ներսի բանտը նետեց զանոնք, ու կոճղի մէջ ամրացուց անոնց ոտքերը:

25 Կէս գիշերին՝ Պօղոս եւ Ծիղա կ'աղօթէին ու կ'օրհներգէին Աստուծոյ. բանտարկեալներն ալ մտիկ կ'ընէին անոնց: 26 Յանկարծ հզօր երկրաշարժ մը եղաւ, այնպէս որ բանտին հիմերը սարսեցան. անմիջապէս բոլոր դռները բացուեցան եւ բոլորին կապերը քակուեցան: 27 Բանտապահը, երբ արթնցաւ ու բացուած տեսաւ բանտին դռները, քաշեց սուրը եւ պիտի սպաննէր ինքզինք, կարծելով թէ բանտարկեալները փախած են: 28 Բայց Պօղոս բարձրաձայն գոչեց. «Մի՛ վնասեր դուն քեզի, որովհետեւ բոլորս ալ հոս ենք»: 29 Ան ալ՝ ճրագ մը ուզելով՝ վազեց ներս, դողալով ինկաւ Պօղոսի եւ Ծիղայի առջեւ, 30 ու դուրս բերելով զանոնք՝ ըսաւ. «Տէրեր, ի՞նչ պէտք է ընեմ՝ որ փրկուիմ»: 31 Անոնք ալ ըսին. «Հաւատա՛ Տէր Յիսուս Քրիստոսի, ու պիտի փրկուիս, դուն եւ տունդ»: 32 Ու Տէրոջ խօսքը քարոզեցին անոր եւ բոլոր անոնց՝ որ անոր տան մէջ էին: 33 Ինք ալ՝ գիշերուան նոյն ժամուն՝ առաւ զանոնք, լուաց անոնց վերքերը եւ անմիջապէս մկրտուեցաւ, ինք ու բոլոր իրենները: 34 Ապա իր տունը տանելով զանոնք՝ սեղան դրաւ անոնց առջեւ, եւ ցնծաց ամբողջ ընտանիքով՝ հաւատալով Աստուծոյ:

35 Երբ առտու եղաւ, մեծաւորները յիսնապետներ դրկեցին եւ ըսին. «Արձակէ՛ այդ մարդիկը»: 36 Բանտապահն ալ հաղորդեց Պօղոսի այդ խօսքերը՝ ըսելով. «Մեծաւորները մարդ դրկեցին՝ որ արձակուիք. ուստի հիմա դո՛ւրս ելէք ու մեկնեցէ՛ք խաղաղութեամբ»: 37 Բայց Պօղոս ըսաւ անոնց. «Թէպէտ չդատապարտուած Հռոմայեցիներ ենք, հրապարակաւ ծեծելով մեզ՝ բանտը նետեցին, եւ հիմա ծածկաբա՞ր կը հանեն մեզ: Ո՛չ այդպէս, հապա իրենք թող գան ու դուրս տանին մեզ»: 38 Յիսնապետները մեծաւորներուն հաղորդեցին այս խօսքերը: Անոնք ալ, երբ լսեցին թէ Հռոմայեցի են՝ վախցան, ու եկան, աղաչեցին անոնց, 39 եւ դուրս հանելով՝ կը թախանձէին որ մեկնին այդ քաղաքէն: 40 Անոնք ալ ելան բանտէն ու մտան Լիդիայի տունը, եւ տեսնելով եղբայրները՝ յորդորեցին զանոնք ու մեկնեցան:

ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԷԻ ՄԷՋ

17

Ամփիպոլիսէն եւ Ապողոնիայէն անցնելով՝ Թեսաղոնիկէ եկան, ուր Հրեաներուն

⁷ Ոմանք՝ ձեզի

⁸ Յուն.՝ վեր հանելով

ժողովարանը կար: **2** Պօղոս ալ՝ իր սովորութեան համաձայն՝ մտաւ անոնց մէջ, ու երեք Շաբաթ օրեր խօսեցաւ անոնց հետ Գիրքերուն մասին, **3** բացատրելով եւ փաստարկելով **անոնց** թէ Զրիստոս պէ՛տք է չարչարուէր ու մեռելներէն յարութիւն առնէր. եւ **ըսաւ**. «Այս Յիսուսը՝ որ ես կը հռչակեմ ձեզի, Զրիստոսն է»^ա: **4** Անոնցմէ ոմանք անսացին ու միացան Պօղոսի եւ Շիղայի, նաեւ՝ բարեպաշտ Յոյներէն մեծ բազմութիւն մը. առաջնակարգ կիներէն **հաւատացողներն** ալ սակաւաթիւ չէին: **5** Բայց չանսացող Հրեաները նախանձեցան, եւ քանի մը դատարկապորտ, գռեհիկ մարդիկ առնելով՝ բազմութիւն ժողվեցին, ամբողջ քաղաքին մէջ աղմուկ հանեցին, ու Յասոնի տան վրայ յարձակելով կը փնտռէին զանոնք՝ որ ամբոխին տանին: **6** Երբ չգտան զանոնք, Յասոնը եւ քանի մը եղբայրներ քաշկռտելով տարին քաղաքապետներուն առջեւ՝ գոռալով. «Անոնք որ երկրագունդը տակնուվրայ ըրին՝ հոս ալ հասած են, **7** ու Յասոն ընդունած է զանոնք: Ասոնք բոլորը կը գործեն կայսրին հրամաններուն դէմ, ըսելով թէ ուրիշ թագաւոր մը կայ՝ Յիսուս **անուով**»: **8** Բազմութիւնն ու քաղաքապետները վրդովեցան՝ լսելով այս բաները: **9** Բայց երբ երաշխիք առին Յասոնէն եւ միւսներէն՝ արձակեցին զանոնք:

ԲԵՐԻԱՅԻ ԵՒ ԱԹԷՆՔԻ ՄԷՋ

10 Եղբայրներն ալ իսկոյն՝ գիշերուան մէջ՝ Բերիա դրկեցին Պօղոսն ու Շիղան, որոնք հոն հասնելով՝ գացին Հրեաներուն ժողովարանը: **11** Ասոնք ւաւելի ազնիւ էին՝ քան Թեսաղոնիկէի մէջ եղողները. **Աստուծոյ** խօսքը ընդունեցին լման յօժարութեամբ, եւ ամէն օր կը գննէին Գիրքերը, **տեսնելու** թէ այդպէ՛ս են այդ բաները: **12** Ուստի անոնցմէ շատերը հաւատացին, ու մեծայարգ յոյն կիներէն եւ **այր** մարդոցմէն **հաւատացողներն** ալ սակաւաթիւ չէին: **13** Բայց երբ թեսաղոնիկեցի Հրեաները գիտցան թէ Բերիայի մէջ ալ Պօղոս հռչակեց Աստուծոյ խօսքը, հո՛ն ալ եկան ու գրգռեցին բազմութիւնը: **14** Այն ատեն եղբայրները իսկոյն Պօղոսը ճամբեցին՝ որ երթայ մինչեւ ծովեզերքը, բայց Շիղա եւ Տիմոթէոս մնացին հոն: **15** Անոնք որ կը տանէին Պօղոսը՝ հասցուցին զայն մինչեւ Աթէնք, ապա մեկնեցան՝ պատուէր ստանալով Շիղայի ու Տիմոթէոսի համար, որ շուտով գան իրեն:

16 Մինչ Աթէնքի մէջ Պօղոս կը սպասէր անոնց, իր հոգին գրգռուած էր իր մէջ, տեսնելով քաղաքը՝ լեցուած կուռքերով: **17** Ուստի ժողովարանին մէջ կը խօսէր Հրեաներուն ու բարեպաշտ մարդոց, նաեւ ամէն օր հրապարակներուն մէջ՝ անոնց որ հանդիպէր: **18** Զանի մը Եպիկուրեան եւ Ստոյիկեան փիլիսոփաներ ալ կը խորհրդակցէին իրեն հետ: Ոմանք կ'ըսէին. «Ի՞նչ ըսել կ'ուզէ այս սերմնաքաղը»: Ուրիշներ ալ **կ'ըսէին**. «Կը թուի թէ օտար աստուածներու քարոզիչ է»: որովհետեւ կ'աւետէր անոնց Յիսուսը եւ յարութիւնը: **19** Ուստի առնելով զայն՝ տարին Արիսպագոս ու կ'ըսէին. «Կրնա՞նք գիտնալ թէ ի՞նչ է այդ նոր ուսուցումը՝ որ դուն կը քարոզես, **20** որովհետեւ քանի մը «տարօրինակ բաներ՝ լսել կու տաս մեզի»: Ուրեմն կ'ուզենք գիտնալ թէ ի՞նչ կրնան ըլլալ ասոնք»: **21** (Որովհետեւ բոլոր Աթենացիներուն եւ հոն գաղթած օտարականներուն ժամանցը ուրիշ ոչինչ է, քան նոր բան ըսել կամ լսել:)

22 Հետեւաբար Պօղոս կայնեցաւ Արիսպագոսի մէջ եւ ըսաւ. «Աթենացի՛ մարդիկ, կը նշմարեմ թէ ամէն ինչով չափազանց կրօնասէր էք: **23** Զանի որ ես շրջելով ու ձեր պաշտամունքը գննելով՝ գտայ գոհասեղան մը, որուն վրայ գրուած էր. «Անծանօթ

^ա **Յուն.**՝ օտարոտի

^բ **Յուն.**՝ կը բերես մեր ականջներուն

Աստուծոյն»։ Ուստի ա՛ն՝ որմէ դուք կ'ակնածիք առանց ճանչնալու, ես գա՛յն կը հռչակեմ ձեզի։ **24** Աստուած՝ որ ստեղծեց աշխարհը եւ անոր մէջ **եղած** բոլոր բաները, ի՛նք՝ որ Տէրն է երկինքի ու երկրի, ո՛չ կը բնակի ձեռակերտ տաճարներու մէջ, **25** ո՛չ ալ կը խնամուի մարդոց ձեռքով՝ իբր թէ որեւէ բանի կարօտ ըլլար. քանի որ ի՛նք կու տայ բոլորին կեանք, շունչ, եւ ամէն ինչ։ **26** Մէ՛կ արիւնէ ստեղծեց մարդոց բոլոր ազգերը՝ որպէսզի բնակին ամբողջ երկրի մակերեսին վրայ, ու սահմանեց նախապէս որոշուած ժամանակները եւ անոնց բնակարանի սահմանները՝ որ փնտռեն Տէրը, **27** ու թերեւս գտնեն զինք խարխափելով, թէպէտ մեզմէ իւրաքանչիւրէն ալ հեռու չէ։ **28** Արդարեւ անո՛վ կ'ապրինք, կը շարժինք եւ կանք, ինչպէս ձեր բանաստեղծներէն ոմանք ալ ըսին. «Քանի որ մենք անոր ցեղէն իսկ ենք»։ **29** Ուրեմն՝ Աստուծոյ ցեղէն ըլլալով՝ «պէտք չէ կարծենք» թէ աստուածութիւնը նման է ոսկիի կամ արծաթի կամ քարի, քանդակուած մարդկային արուեստով ու երեւակայութեամբ՝։ **30** Եւ հիմա Աստուած, անտեսելով այս անգիտութեան ժամանակները, ամէնուրեք կը պատուիրէ բոլոր մարդոց՝ որ ապաշխարեն։ **31** Որովհետեւ սահմանած է օր մը, երբ պիտի դատէ երկրագունդը արդարութեամբ՝ իր որոշած մարդուն միջոցով. **եւ այս մասին** հաւաստիք տուաւ բոլորին՝ մեռելներէն յարուցանելով զայն»։

32 Երբ լսեցին մեռելներու յարութեան մասին՝ ոմանք ծաղրեցին, իսկ ուրիշներ ըսին. «Այս մասին դարձեալ մտիկ պիտի ընենք քեզի»։ **33** Այսպէս Պօղոս մեկնեցաւ անոնց մէջէն։ **34** Սակայն քանի մը մարդիկ յարեցան իրեն, ու հաւատացին. անոնց մէջ էին Դիոնեսիոս Արիսպագացին, Դամարիս անունով կին մը, եւ իրենց հետ ուրիշներ։

ԿՈՐՆԹՈՍԻ ՄԷՋ

18

Ասկէ ետք Պօղոս՝ հեռանալով Աթէնքէն՝ եկաւ Կորնթոս, **2** գտաւ Հրեայ մը՝ Ակիւղաս անունով, ծնունդով՝ Պոնտացի, որ իր Պրիսկիղա կնոջ հետ նոր եկած էր Իտալիայէն (քանի որ Կղօթիոս պատուիրած էր բոլոր Հրեաներուն՝ հեռանալ Հռոմէն), եւ գնաց անոնց քով։ **3** Քանի ինք արհեստակից էր, անոնց քով բնակեցաւ եւ աշխատեցաւ, որովհետեւ արհեստով վրանագործ էին։ **4** Իսկ ամէն Շաբաթ օր կը խօսէր ժողովարանին մէջ, եւ կը համոզէր Հրեաներն ու Յոյները։ **5** Երբ Շիղա եւ Տիմոթէոս իջան Մակեդոնիայէն, Պօղոս հոգիի կսկիծով կը վկայէր Հրեաներուն թէ Յիսուս՝ Զրիստո՛սն է։ **6** Բայց երբ անոնք ընդդիմացան ու կը հայհոյէին, իր հանդերձները թօթուելով՝ ըսաւ անոնց. «Ձեր արիւնը ձեր գլո՛ւխը **ըլլայ**, ես անպարտ եմ. ասկէ ետք՝ հեթանոսներո՛ւն պիտի երթամ»։ **7** Եւ մեկնելով անկէ՝ մտաւ «Յուստոս անունով մէկու մը տունը, որ աստուածապաշտ էր. անոր տունը ժողովարանին կից էր։ **8** Ժողովարանին պետը՝ Կրիսպոս՝ հաւատաց Տէրոջ իր ամբողջ ընտանիքով։ Կորնթացիներէն շատեր ալ լսելով՝ հաւատացին ու մկրտուեցան։ **9** Գիշերը տեսիլքի մէջ Տէրը ըսաւ Պօղոսի. «Մի՛ վախնար, հապա խօսէ՛ եւ լուռ մի՛ կենար. **10** որովհետեւ ես քեզի հետ եմ, ու ո՛չ մէկը **ձեռքը** վրադ պիտի դնէ՝ քեզի վնասելու համար. քանի որ ես շատ ժողովուրդ ունիմ այս քաղաքին մէջ»։ **11** Հոն տարի մը ու վեց ամիս կեցաւ, եւ Աստուծոյ խօսքը կը սորվեցնէր անոնց մէջ։

12 Աքայիայի փոխ-հիւպատոսին՝ Գաղիոնի օրերը, Հրեաները միաբանելով՝

Գ **Յուն.**՝ պարտաւոր չենք կարծել
 Դ **Յուն.**՝ մարդուն արհեստով ու մտածումով
 Մ **Ոմանք**՝ Տիտոս Յուստոս

ըմբոստացան Պօղոսի դէմ, եւ դատարանը տարին զայն՝ 13 ըսելով. «Ասիկա կը համոզէ մարդիկը՝ որ պաշտեն Աստուած Օրէնքին հակառակ կերպով»: 14 Երբ Պօղոս պիտի բանար իր բերանը, Գաղիոն ըսաւ Հրեաներուն. «Եթէ անիրաւութեան մը կամ չար լրբութեան մը համար ըլլար, ո՛վ Հրեաներ, կ'արժէր որ հանդուրժէի ձեզի. 15 բայց եթէ հարցը՝ խօսքի, անուններու եւ ձեր Օրէնքին մասին է, դուք ձեզմէ՛ տեսէք դատը. որովհետեւ ես չեմ փափաքիր այդպիսի բաներու դատաւոր ըլլալ». 16 ու զանոնք վռնտեց դատարանէն: 17 Ուստի բոլոր Յոյները բռնեցին Սոսթենէսը, ժողովարանին պետը, եւ ծեծեցին դատարանին առջեւ: Բայց Գաղիոն բնա՛ւ հոգ չէր ըներ այս մասին:

ՎԵՐԱԴԱՐՁ ԴԷՊԻ ԱՆՏԻՈՔ

18 Իսկ Պօղոս, տակաւին շատ օրեր հոն մնալէ ետք, հրաժեշտ առաւ եղբայրներէն ու նաւարկեց դէպի Սուրիա – Պրիսկիդա եւ Ակիւղաս ալ իրեն հետ –, նախապէս իր գլուխը խուզած ըլլալով Կենքրեայի մէջ, որովհետեւ ուխտ ըրած էր: 19 Երբ հասաւ Եփեսոս՝ հոն ձգեց զանոնք, իսկ ինք մտնելով ժողովարանը՝ կը խօսէր Հրեաներուն հետ: 20 Իրեն թախանձեցին որ աւելի՛ երկար ժամանակ մնայ իրենց քով. բայց չհաւանեցաւ, 21 հապա հրաժեշտ առաւ անոնցմէ՛ ըսելով. «Պէտք է որ անպատճառ այս յառաջիկայ տօնը կատարեմ Երուսաղէմի մէջ, բայց՝ Աստուծոյ կամքով դարձեալ պիտի վերադառնամ ձեզի»: Ու Եփեսոսէն նաւարկեց 22 եւ Կեսարիա հասնելով՝ Երուսաղէմ բարձրացաւ, բարեւեց եկեղեցին, ու յետոյ իջաւ Անտիօք: 23 Ժամանակ մը հոն կենալէ ետք՝ մեկնեցաւ, եւ կարգով Գաղատացիներուն երկիրն ու Փռիւգիա կը շրջէր՝ բոլոր աշակերտները ամրացնելով:

ՊՕՂՈՍ ԵՓԵՍՈՍԻ ՈՒ ԿՈՐՆԹՈՍԻ ՄԷՋ

24 Ապողոս անունով Հրեայ մը, ծնունդով՝ Աղեքսանդրացի, ճարտասան մարդ մը՝ որ հմուտ էր Սուրբ Գիրքերուն, եկաւ հասաւ Եփեսոս: 25 Ան կրթուած էր Տէրոջ ճամբային մէջ, ու եռանդուն հոգիով՝ կը խօսէր եւ ճշգրտութեամբ կը սորվեցնէր Տէրոջ մասին. բայց ինք գիտէր միայն Յովհաննէսի մկրտութիւնը: 26 Ան սկսաւ ժողովարանին մէջ քարոզել համարձակութեամբ: Երբ Ակիւղաս ու Պրիսկիդա լսեցին զայն՝ իրենց քով առին զինք, եւ աւելի ճշգրտութեամբ բացատրեցին իրեն Աստուծոյ ճամբան: 27 Երբ ան փափաքեցաւ երթալ Աքայիա, եղբայրները նամակ գրեցին ու խրախուսեցին այնտեղի աշակերտները՝ որ ընդունին զինք: Եւ հոն հասնելով՝ Աստուծոյ շնորհքով շատ օգտակար եղաւ հաւատացեալներուն. 28 քանի որ հրապարակաւ ուժգնօրէն կը համոզէր Հրեաները, Սուրբ Գիրքերէն ցոյց տալով թէ Յիսուս՝ Զրիստո՛սն է:

ՊՕՂՈՍ ԵՓԵՍՈՍԻ ՄԷՋ

19

Մինչ Ապողոս Կորնթոսի մէջ էր, Պօղոս՝ վերի երկրամասերը շրջելէ ետք՝ հասաւ Եփեսոս, եւ գտնելով քանի մը աշակերտներ՝ 2 ըսաւ անոնց. «Երբ հաւատացիք, արդեօք ստացա՞ք Սուրբ Հոգին»: Անոնք պատասխանեցին իրեն. «Բայց մենք լսած իսկ չենք՝ թէ Սուրբ Հոգի մը կայ»: 3 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Հապա ինչո՞վ մկրտուեցաք»: Անոնք պատասխանեցին. «Յովհաննէսի մկրտութեամբ»: 4 Պօղոս ալ ըսաւ. «Յովհաննէս

Բ Ոմանք չունին

ԱՌԱՔԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

մկրտեց ապաշխարութեա՛ն մկրտութեամբ, ըսելով ժողովուրդին որ հաւատան անոր՝ որ պիտի գար իրմէ ետք, այսինքն՝ Զրիստոս Յիսուսի»։ **5** Երբ **ասիկա** լսեցին՝ մկրտուեցան Տէր Յիսուսի անունով. **6** ու երբ Պօղոս ձեռք դրաւ անոնց վրայ՝ Սուրբ Հոգին եկաւ անոնց վրայ, եւ լեզուներ կը խօսէին ու կը մարգարէանային։ **7** Բոլորը գրեթէ տասներկու մարդ էին։ **8** Ապա ժողովարանը մտնելով՝ երեք ամիս համարձակութեամբ կը խօսէր Աստուծոյ թագաւորութեան մասին, եւ կը համոզէր։ **9** Բայց երբ ոմանք կը յամառէին ու չէին անսար՝ անհիծելով այդ ճամբան բազմութեան առջեւ, հեռացաւ անոնցմէ, զատեց աշակերտները, եւ ամէն օր կը խօսէր Տիրան **անունով** մէկու մը դպրանոցին մէջ։ **10** Ասիկա տեւեց երկու տարի, այնպէս որ ամբողջ Ասիայի մէջ բնակող Հրեաներն ու Յոյները լսեցին Սէրոջ խօսքը։

ՍԿԵԻԱՅԻ ՈՐԴԻՆԵՐԸ

11 Աստուած արտասովոր հրաշքներ կը գործէր Պօղոսի ձեռքով. **12** մինչեւ իսկ անոր մարմինէն թաշկինակներ ու գոգնոցներ կը տարուէին հիւանդներուն, **որոնք** կ'ազատէին իրենց ախտերէն ու չար ոգիները դուրս կ'ելլէին։ **13** Ուստի թափառաշրջիկ Հրեաներէն ոմանք, որոնք ^բոգիներ կը հանէին՝, ^գփորձեցին Տէր Յիսուսի անունը կանչել չար ոգիներ ունեցողներուն վրայ՝ ըսելով. «Կ'երդմնեցնենք ձեզ Յիսուսով՝ որ Պօղոս կը քարոզէ»։ **14** Այս բանը ընողները՝ Սկեւա **կոչուած** հրեայ քահանայապետի մը եօթը որդիներն էին։ **15** Չար ոգին պատասխանեց անոնց. «Կը ճանչնամ Յիսուսը ու գիտեմ Պօղոսը, բայց դուք ո՞վ էք»։ **16** Եւ այդ մարդը՝ որուն մէջ էր չար ոգին, ցատկեց անոնց վրայ, տիրապետեց ու յաղթեց անոնց, այնպէս որ դուրս փախան այդ տունէն՝ մերկ եւ վիրաւոր։ **17** Եփեսոս բնակող բոլոր Հրեաներն ու Յոյները գիտցան այս բանը. վախը ^դհամակեց զանոնք բոլորը՝, եւ Տէր Յիսուսի անունը կը մեծարուէր։ **18** Հաւատացեալներէն շատեր կու գային, կը խոստովանէին ու կը յայտարարէին իրենց արարքները։ **19** Դիւթութիւն կիրարկողներէն շատեր՝ միասին կը բերէին իրենց գիրքերը, ու կ'այրէին բոլորին առջեւ։ Երբ հաշուեցին անոնց գինը, գտան թէ յիսուն հազար **կտոր** արծաթ **կ'արժէր**։ **20** Այսպէս՝ Տէրոջ խօսքը մեծապէս կ'աճէր ու կը զօրանար։

ԽՈՌՎՈՒԹԻՒՆ ԵՓԵՍՈՍԻ ՄԷՋ

21 Երբ այս բաները կատարուեցան, Պօղոս հոգիին մէջ ^եորոշեց Երուսաղէմ երթալ՝ Մակեդոնիայէն եւ Աքայիայէն անցնելով, ու կ'ըսէր. «Հոն ըլլալէս ետք՝ պէտք է Հռոմն ալ տեսնեմ»։ **22** Իրեն սպասարկողներէն երկուքը, Տիմոթէոսն ու Երաստոսը, դրկեց Մակեդոնիա, եւ ինք ժամանակ մըն ալ Ասիա մնաց։

23 Այդ ատեն ^զմեծ խլրտում եղաւ՝ **Տէրոջ** ճամբային համար։ **24** Որովհետեւ

^ա **Ոմանք**՝ Տէր Յիսուսի

^բ **Յուն.**՝ երդմնեցուցիչ էին

^գ **Յուն.**՝ ձեռնարկեցին

^դ **Յուն.**՝ ինկաւ անոնց բոլորին վրայ

^ե **Յուն.**՝ դրաւ

^զ **Յուն.**՝ ոչ պզտիկ

Դեմետրիոս անունով արծաթագործ մը, որ կը շինէր Արտեմիսի **փոքրիկ** արծաթե տաճարներ ու մեծ վաստակ կը բերէր արհեստաւորներուն, **25** համախմբեց զանոնք՝ նոյն արհեստին գործաւորներուն հետ, եւ ըսաւ. «Մարդի՛կ, դուք գիտէք թէ այս գործէ՛ն է մեր եկամուտը. **26** ու կը տեսնէք եւ կը լսէք թէ այս Պօղոսը ո՛չ միայն Եփեսոսի մէջ, այլ **ճաեւ** գրեթէ ամբողջ Ասիայի մէջ մեծ բազմութիւն մը համոզեց ու ^Էմոլորեցուց, ըսելով թէ “ձեռքով շինուածները աստուածներ չեն^Է: **27** Ուստի վտանգ կայ, որ ո՛չ միայն այս մեր ^Էկողմը անարգուի, այլ մեծ աստուածուհիին՝ Արտեմիսի տաճարն ալ ոչինչ սեպուի, եւ խորտակուի մեծափառութիւնը անոր՝ որ ամբողջ Ասիան ու երկրագունդը կը պաշտեն»:

28 Երբ լսեցին **ասիկա**, զայրոյթով լեցուած կ’աղաղակէին. «Մե՛ծ է Եփեսացիներուն Արտեմիսը»:

29 Ամբողջ քաղաքը լեցուեցաւ խառնաշփոթութեամբ, ու յափշտակելով Գայիոս եւ Արիստարքոս Մակեդոնացիները՝ Պօղոսի ճամբորդակիցները՝ բոլորը միաբանութեամբ վազեցին թատրոնը: **30** Իսկ երբ Պօղոս ուզեց մտնել ամբոխին մէջ, աշակերտները չթոյլատրեցին իրեն: **31** Ասիապետներէն ոմանք ալ, որ իր բարեկամներն էին, **մարդ** դրկելով իրեն՝ կ’աղաչէին որ չյանդգնի երթալ թատրոնը:

32 Ուստի ոմանք բան մը կ’աղաղակէին, ուրիշներ՝ ուրիշ բան, որովհետեւ համախմբումը շփոթած էր. շատեր ալ չէին գիտեր թէ ինչո՛ւ համախմբուած են: **33** Ապա բազմութեան մէջէն դուրս քաջեցին Աղեքսանդրոսը, որ Հրեաները յառաջ քշեցին. Աղեքսանդրոս ալ՝ ձեռքը շարժելով՝ կ’ուզէր ջատագովել ինքզինք ամբոխին **անջեւ**: **34** Երբ գիտցան թէ ան Հրեայ է, բոլորը միաբերան՝ գրեթէ երկու ժամ աղաղակեցին. «Մե՛ծ է Եփեսացիներուն Արտեմիսը»:

35 Սակայն ատենադպիրը՝ հանդարտեցնելով բազմութիւնը՝ ըսաւ. «Եփեսացի՛ մարդիկ, ո՞վ է այն մարդը որ չի գիտեր թէ Եփեսացիներուն քաղաքը՝ պահապանն է ^Էմեծ Արտեմիսի ու Դիոսէ ինկած կուռքին տաճարին: **36** Ուրեմն, նկատելով որ այս բաները անվիճելի են, դուք պէտք է հանդարտ կենաք եւ յանդգնութեամբ ոչինչ ընէք: **37** Զանի որ դուք **հոս** բերիք այդ մարդիկը, որոնք ո՛չ տաճար կողոպտողներ են, ո՛չ ալ ձեր աստուածուհիին հայհոյողներ: **38** Ուրեմն, եթէ Դեմետրիոս եւ իրեն հետ եղող արհեստաւորները բան մը ունին ոեւէ մէկուն դէմ, դատի օրեր կան ու փոխ-հիւպատոսներ. թող ամբաստանեն զիրար: **39** Իսկ եթէ ձեր պահանջը ուրիշ բանի մը մասին է, թող բացատրուի օրինաւոր համախմբումի մէջ: **40** Որովհետեւ մենք ալ այսօրուան եղածին համար՝ իբր ապստամբ ամբաստանուելու վտանգին մէջ ենք, քանի որ պատճառ մը չկայ՝ որով կարենանք հաշիւ տալ այս խառնիճաղանճին համար»:

Ու երբ այսպէս խօսեցաւ՝ արձակեց համախմբումը:

ԴԷՊԻ ՄԱԿԵՊՈՆԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

20

Աղմուկին դադրելէն ետք՝ Պօղոս իրեն կանչեց աշակերտները, ու բարեւելով **զանոնք**՝ մեկնեցաւ որ Մակեդոնիա երթայ: **2** Այդ վայրերը շրջելէ եւ շատ խօսքերով զանոնք յորդորելէ ետք՝ Յունաստան գնաց, **3** ու երեք ամիս **հոն** կեցաւ: Երբ պիտի նաւարկէր դէպի Սուրիա՝ Հրեաները դաւադրեցին իրեն դէմ. **ուստի** որոշեց վերադառնալ՝

^Է **Յուն.**՝ հեռացուց

^Է **Կամ**՝ արհեստը

^Է **Ոմանք**՝ մեծ աստուածուհիին՝

ԱՌԱՔԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

Մակեդոնիայէն անցնելով: **4** Բերիացի (Պիռոսի **որդին**) Սոպատրոս՝ մինչեւ Ասիա իրեն հետ գնաց, նաեւ Թեսաղոնիկեցիներէն՝ Արիստարքոս ու Սեկունդոս, Գայիոս Դերբացին, Տիմոթէոս, իսկ Ասիայէն՝ Տիւքիկոս եւ Տրոփիմոս: **5** Ասոնք նախապէս գացին ու Տրովադայի մէջ սպասեցին մեզի: **6** Մենք ալ՝ Բաղարջակերքի օրերէն ետք՝ Փիլիպպէէն նաւարկեցինք, հինգ օրուան մէջ հասանք Տրովադա՝ անոնց քով, ու հոն կեցանք եօթը օր:

7 Մէկշաբթի օրը, երբ «հաւաքուած էինք» հաց կտրելու, Պօղոս կը քարոզէր անոնց, որովհետեւ հետեւեալ օրը պիտի մեկնէր. ու խօսքը երկարեց մինչեւ կէս գիշեր: **8** Ծատ լապտերներ կային այն վերնատունը՝ ուր մենք հաւաքուած էինք: **9** Երիտասարդ մը՝ Եւտիքոս անունով, որ պատուհանին մէջ նստած էր, մտաւ խորունկ քունի մէջ: Երբ Պօղոս երկարեց քարոզը, ան՝ տարուած քունէն՝ ինկաւ երրորդ յարկէն վար, ու մեռած վերցուցին զայն: **10** Պօղոս վար իջաւ, ինկաւ անոր վրայ, գրկեց **զայն** եւ ըսաւ. «Մի՛ վրդովիք, որովհետեւ անոր **բ**հոգին իր մէջն է»: **11** Ուստի՝ երբ վեր ելաւ՝ կտրեց հացը, ճաշակեց, ու երկար խօսեցաւ՝ մինչեւ առտու. յետոյ մեկնեցաւ: **12** Իսկ **այդ** պատանին ողջ բերին, եւ չափազանց մխիթարուեցան:

ՏՐՈՎԱԴԱՅԷՆ ՄԻԼԵՏՈՍ

13 Իսկ մենք՝ նախապէս նաւ մտնելով՝ մեկնեցանք դէպի Ասոս, ուրկէ պիտի առնէինք Պօղոսը, որովհետեւ այնպէս պատուիրած էր. քանի որ ինք պիտի երթար **Գ**ամաքով: **14** Երբ Ասոսի մէջ միացաւ մեզի, առինք զինք եւ գացինք Միտիլինէ: **15** Անկէ ալ նաւարկելով՝ հետեւեալ օրը հասանք Զիոսի դիմաց. միւս օրը հասանք Սամոս, ու **գիշերը** մնալով Տրոփիլիոն՝ յաջորդ օրը գացինք Միլետոս: **16** Արդարեւ Պօղոս որոշած էր նաւարկել Եփեսոսի քովէն, որովհետեւ չէր ուզեր ժամանակ անցընել Ասիայի մէջ, քանի որ կ'աճապարէր Երուսաղէմ ըլլալ Պենտեկոստէի օրը՝ եթէ կարելի ըլլար իրեն:

ՊՕՂՈՍԻ ՀՐԱԺԵՇՏԸ ԵՓԵՍՈՍԻ ԵՐԷՅՆԵՐՈՒՆ

17 Ուստի Միլետոսէն **մարդ** ղրկեց Եփեսոս, ու կանչեց եկեղեցիին երէցները: **18** Երբ եկան իր քով, ըսաւ անոնց. «Դուք գիտէ՞ք թէ ի՞նչպէս վարուեցայ ձեզի հետ ամբողջ ժամանակը, առաջին օրէն ի վեր երբ Ասիա եկայ, **19** ծառայելով Տէրոջ լման խոնարհութեամբ, եւ շատ արցունքով ու փորձութիւններով՝ որոնք պատահեցան ինծի Հրեաներուն դաւադրութիւններով. **20** ի՞նչպէս չընկրկեցայ օգտակար բաներէն որեւէ մէկը հաղորդելէ եւ սորվեցնելէ ձեզի՝ հրապարակաւ ու տուներու մէջ, **21** վկայելով թէ՛ Հրեաներուն եւ թէ՛ Յոյներուն՝ դէպի Աստուած ապաշխարութեան ու մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Զրիստոսի հանդէպ հաւատքին մասին: **22** Եւ հիմա ահա՛ կ'երթամ Երուսաղէմ՝ հոգիով կապուած, ու չեմ գիտեր թէ հոն ի՞նչ պիտի պատահի ինծի. **23** սակայն Սուրբ Հոգին կը վկայէ ամէն քաղաքի մէջ, եւ կ'ըսէ թէ կապեր ու տառապանքներ կը սպասեն ինծի: **24** Բայց ես ո՛չ մէկ բան կը հաշուեմ, ո՛չ ալ ինծի համար պատուական **ը**կը նկատեմ՝ իմ անձս, որպէսզի ուրախութեամբ աւարտեմ ընթացքս, նաեւ այն սպասարկութիւնը որ

^ա **Ոմանք՝** աշակերտները հաւաքուած էին

^բ **Յուն.**՝ շունչը

^գ **Կամ՝** քալելով

^դ **Յուն.**՝ ունիմ

ստացայ Տէր Յիսուսէն՝ վկայ ըլլալու Աստուծոյ շնորհքի անտարանին: **25** Ու հիմա ահա՛ ես գիտեմ թէ դուք բոլորդ՝ որոնց մէջ շրջեցայ Աստուծոյ թագաւորութիւնը քարոզելով, ա՛յլ իմ երեսս պիտի չտեսնէք: **26** Ուստի այսօր կը վկայեմ ձեզի թէ ես անպարտ եմ բոլորին արիւնէն. **27** որովհետեւ չընկրկեցայ Աստուծոյ ամբողջ ծրագիրը հաղորդելէ ձեզի: **28** Ուրեմն ուշադիր եղէք դուք ձեզի եւ ամբողջ հօտին, որուն վրայ Սուրբ Հոգին տեսուչ դրաւ ձեզ՝ հովուելու «Աստուծոյ եկեղեցին, որ ստացաւ իր արիւնով: **29** Զանի որ գիտեմ թէ իմ մեկնումէս ետք՝ ձեր մէջ պիտի մտնեն՝ յափշտակող գայլեր, որոնք պիտի չխնայեն հօտին: **30** Ու ձեզմէ ալ պիտի ելլեն այնպիսի՛ մարդիկ, որոնք պիտի խօսին խոտոր բաներ՝ քաշելու համար աշակերտները իրենց ետեւէն: **31** Ուստի արթո՛ւն կեցէք, եւ յիշեցէ՛ք թէ երեք տարի, գիշեր ու ցերեկ, չդադրեցայ **ձեզմէ** իւրաքանչիւրը արցունքով խրատելէ: **32** Եւ հիմա, եղբայրներ՛, կը յանձնեմ ձեզ Աստուծոյ ու անոր շնորհքի խօսքին, որ կարող է շինել եւ ձեզի ժառանգութիւն տալ՝ բոլոր սրբացածներուն հետ: **33** Ո՛չ մէկուն արծաթին, կամ ոսկիին, կամ պատմութեան ցանկացի: **34** Դուք ձեզմէ գիտէք թէ այս ձեռքերս հոգացին իմ ու ինծի հետ եղողներուն կարիքները: **35** Ամէն բան ցոյց տուի ձեզի, թէ ա՛յսպէս պէտք է աշխատիլ եւ օգնել տկարներուն, ու յիշել Տէր Յիսուսի խօսքը՝ որ ի՛նք ըսաւ. «Աւելի՛ երանելի է տա՛լը՝ քան ստանալը»:

36 Երբ այսպէս խօսեցաւ, ծնրադրեց եւ բոլորին հետ աղօթեց: **37** Բոլորն ալ շատ լացին, ու Պօղոսի վիզին վրայ իյնալով՝ համբուրեցին զայն: **38** Կը մորմոքէին մա՛նաւանդ այն խօսքին համար, որ ըսաւ թէ ա՛յլ պիտի չտեսնէին իր երեսը: Եւ ուղեկցեցան անոր մինչեւ նաւը:

ՊՕՂՈՍ ԵՐՈՒՍԱՂԷՍ Կ՛ԵՐԹԱՅ

21

Երբ անջատուեցանք անոնցմէ ու մեկնեցանք, ուղիղ ընթացքով գացինք Կով, ու միւս օրը՝ Հռոդոն, անկէ ալ՝ Պատարա: **2** Եւ գտնելով նաւ մը՝ որ կ’երթար Փիւնիկէ, մտանք անոր մէջ ու մեկնեցանք: **3** Երբ Կիպրոս երեւցաւ, թողուցինք զայն ձախ կողմը, նաւարկեցինք դէպի Սուրիա ու հասանք Տիրոս, որովհետեւ նաւը հո՛ն պիտի պարպէր **իր** ապրանքը: **4** Գտնելով աշակերտները՝ եօթը օր մնացինք հոն. անոնք **Սուրբ** Հոգիով կ’ըսէին Պօղոսի՝ որ չբարձրանայ Երուսաղէմ: **5** Բայց երբ այդ օրերը լրացան, մեկնեցանք. երբ կ’երթայինք՝ բոլորն ալ, կիներով ու զաւակներով, ուղեկցեցան մեզի մինչեւ քաղաքէն դուրս, եւ ծնրադրելով ծովեզերքը՝ աղօթեցինք: **6** Ապա հրաժեշտ առնելով իրարմէ՝ մենք նաւ ելանք, անոնք ալ վերադարձան **իրենց** տուները: **7** Իսկ մենք՝ աւարտելով Տիրոսէն **սկսած** նաւարկութիւնը՝ հասանք Պտողեմայիս, բարեւեցինք եղբայրները, եւ օր մը մնացինք անոնց քով: **8** Հետեւեալ օրը՝ «մեկնեցանք ու եկանք Կեսարիա, եւ մտնելով Փիլիպպոս անտարանիչին տունը՝ որ եօթը **սարկաւագներէն մէկն** էր՝ մնացինք անոր քով: **9** Ան ունէր չորս կոյս աղջիկներ, որոնք կը մարգարէանային: **10** Զանի որ շատ օրեր մնացինք հոն, Հրէաստանէն մարգարէ մը իջաւ՝ Ագաբոս անունով. **11** երբ եկաւ մեզի, առաւ Պօղոսի գօտին, կապեց իր ձեռքերն ու ոտքերը, եւ ըսաւ. «Սա՛ կը յայտարարէ Սուրբ Հոգին. «Երուսաղէմի մէջ, Հրեաները ա՛յսպէս պիտի կապեն այն մարդը՝ որունն է այս գօտին, ու պիտի մատնեն հեթանոսներուն ձեռքը»»: **12** Երբ լսեցինք

² Ոմանք՝ Տէրոջ

⁴ Կամ՝ վնասակար

¹¹ Ոմանք կ’աւելցնեն՝ մենք որ Պօղոսի ընկերակիցներն էինք՝

այս բաները, աղաչեցինք՝ մե՛նք ալ, տեղացիներն ալ, որ չբարձրանայ Երուսաղէմ: **13** Իսկ Պօղոս պատասխանեց. «Ի՞նչ կ'ընէք. **ինչո՞ւ** կու լաք ու կը ճմլէք իմ սիրտս. քանի որ ես պատրաստ եմ Երուսաղէմի մէջ ո՛չ միայն կապուելու, հապա նաեւ մեռնելու՝ Տէր Յիսուսի անունին համար»: **14** Երբ ինք չհամոզուեցաւ, հանդարտ կեցանք եւ ըսինք. «Տէրոջ կամքը թող ըլլայ»:

15 Այդ օրերէն ետք՝ պատրաստուեցանք ու բարձրացանք Երուսաղէմ: **16** Կեսարացի աշակերտներէն ալ ոմանք եկան մեզի հետ, ու տարին **մեզ** Բառաջին օրերէն աշակերտ եղած՝ Կիպրացի Մնասոնի, որուն քով պիտի հիւրընկալուէինք:

ՊՕՂՈՍ Կ'ԱՅՅԵԼԷ ՅԱԿՈՐՈՍԻ

17 Երբ մտանք Երուսաղէմ, եղբայրները ուրախութեամբ ընդունեցին մեզ: **18** Հետեւեալ օրը Պօղոս մեզի հետ գնաց Յակոբոսի քով, ու բոլոր երէցներն ալ եկան: **19** Բարեւելէ ետք զանոնք՝ մէկ առ մէկ կը պատմէր ինչ որ Աստուած ըրաւ հեթանոսներուն մէջ՝ իր սպասարկութեամբ: **20** Անոնք ալ լսելով՝ փառաւորեցին «Տէրը, եւ ըսին իրեն. «Կը տեսնե՞ս, եղբայր, քանի՛ բիւրաւոր հաւատացեալ Հրեաներ կան: Բոլորն ալ Օրէնքին նախանձախնդիր են, **21** բայց տեղեկացան քու մասիդ՝ թէ հեթանոսներուն մէջ եղող բոլոր Հրեաներուն կը սորվեցնես հրաժարիլ Մովսէսէն, ըսելով որ չթլփատեն իրենց զաւակները եւ չընթանան սովորութիւններուն համաձայն: **22** Ուրեմն ի՞նչ պիտի ըլլայ. անշուշտ բազմութիւն պիտի համախմբուի, որովհետեւ պիտի լսեն թէ եկած ես: **23** Ուստի ըրէ՛ ինչ որ կ'ըսենք քեզի: Մեր քով չորս մարդիկ կան՝ որոնք ուխտ ըրած են. **24** ա՛ռ զանոնք, մաքրագործէ՛ դուն քեզ՝ իրենց հետ, եւ վճարէ՛ անոնց ծախսը՝ որ ածիլեն իրենց գլուխը. որպէսզի բոլորն ալ գիտնան թէ սխալ են քու մասիդ իրենց **ստացած** տեղեկութիւնները, հապա դո՛ւն ալ **մեզի հետ** կ'ընթանաս՝ պահելով Օրէնքը: **25** Բայց հաւատքը ընդունող հեթանոսներուն մասին՝ մենք գրեցինք, եզրակացնելով որ անոնք բնա՛ւ չպահեն այսպիսի բաներ, բայց միայն գգուշանան կուռքերու զոհուածէ, արիւնէ, խեղդուածէ ու պոռնկութենէ»: **26** Այն ատեն Պօղոս առաւ **այդ** մարդիկը, եւ հետեւեալ օրը՝ անոնց հետ մաքրագործուելէ ետք՝ մտաւ տաճարը **իրենց** մաքրագործումի օրերուն ամբողջացումը յայտարարելու համար, թէ ե՛րբ ՚ընծայ պիտի մատուցանուէր իրենցմէ իւրաքանչիւրին համար:

ՊՕՂՈՍ ԿԸ ՉԵՐԲԱԿԱԼՈՒԻ ՏԱՃԱՐԻՆ ՄԷՋ

27 Եօթը օրերը լրանալու մօտ էին, երբ ասիացի Հրեաները՝ տեսնելով զայն տաճարին մէջ՝ խառնակեցին ամբողջ բազմութիւնը, եւ անոր վրայ ձեռք բարձրացնելով՝ կ'աղաղակէին. **28** «Իսրայելացի՛ մարդիկ, օգնութեա՛ն հասէք: Ա՛յս է այն մարդը, որ ամէնուրեք կը սորվեցնէ բոլորին՝ ժողովուրդին, Օրէնքին եւ այս տեղին դէմ. նոյնիսկ Յոյներ ալ մտցուց տաճարին մէջ ու պղծեց այս սուրբ տեղը» **29** (որովհետեւ նախապէս տեսեր էին Եփեսացի Տրոփիմոսը իրեն հետ՝ քաղաքին մէջ, ու կը կարծէին թէ Պօղոս տաճարը մտցուցած էր զայն): **30** Ամբողջ քաղաքը շարժեցաւ ու ժողովուրդը խռնուեցաւ. Պօղոսը բռնելով՝ քաջեցին տաճարէն դուրս, եւ իսկոյն դռները գոցուեցան: **31** Երբ անոնք

Բ **Յուն.**՝ նախկին աշակերտի մը՝
Գ **Ոմանք**՝ Աստուած
Դ **Կամ**՝ պատարագ

կը ջանային սպաննել զայն, լուր հասաւ գունդին հազարապետին թէ ամբողջ Երուսաղէմը խառնաշփոթութեան մէջ է: **32** Ան ալ անյապաղ զինուորներ եւ հարիւրապետներ առած՝ վազեց անոնց քով: Անոնք ալ տեսնելով հազարապետն ու զինուորները՝ դադրեցան Պօղոսը ծեծելէ: **33** Այն ատեն հազարապետը մօտեցաւ, բռնեց զայն, ու հրամայեց որ կապեն կրկին շղթայով. ապա հարցափորձեց թէ ո՛վ էր ան եւ ի՛նչ ըրած էր: **34** Սակայն բազմութեան մէջէն՝ մէկը բա՛ն մը կը գոռար, միւսը՝ ուրի՛շ բան: Երբ չկրցաւ գիտնալ ստոյգը աղմուկին մասին, հրամայեց որ բերդը տանին զայն: **35** Երբ սանդուխը հասաւ, այնպէս պատահեցաւ որ զինուորները կրեցին զայն՝ բազմութեան բռնութեան համար. **36** որովհետեւ ժողովուրդին բազմութիւնը կը հետեւէր՝ աղաղակելով. «Վերցո՛ւր զայն»:

ՊՕՂՈՍԻ ԻՆՔԼԱՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

37 Երբ Պօղոս կը մտնէր բերդը՝ ըսաւ հազարապետին. «Արդեօք արտօնուա՞ծ է որ բան մը ըսեմ քեզի»: Ան ալ ըսաւ. «Յունարէն գիտե՞ս: **38** Դուն չե՞ս այն Եգիպտացին, որ ասկէ օրեր առաջ չորս հազար Եսրիկայ մարդիկ ապստամբեցուց եւ դուրս տարաւ՝ անապատը»: **39** Պօղոս ալ ըսաւ. «Ես հրեայ մարդ մըն եմ՝ Կիլիկիայի Տարսոնէն, ոչ աննշան քաղաքի մը քաղաքացի. կ'աղերսեմ քեզի, արտօնէ՛ ինձի՝ որ խօսիմ ժողովուրդին»:

40 Երբ ան արտօնեց, Պօղոս՝ սանդուխին վրայ կայնելով՝ ձեռքը շարժեց ժողովուրդին: Երբ խոր լռութիւն եղաւ, եբրայական բարբառով խօսեցաւ անոնց եւ ըսաւ.

22

«Մարդի՛կ եղբայրներ եւ հայրե՛ր, լսեցէ՛ք հիմա իմ ջատագովականս՝ **ուղղուած** ձեզի»: **2** (Երբ լսեցին թէ եբրայական բարբառով կը խօսէր իրենց, ա՛լ աւելի հանդարտ կեցան:)
3 Եւ ան ըսաւ. «Ես հրեայ մարդ մըն եմ՝ ծնած Կիլիկիայի Տարսոնին մէջ, բայց մեծցած **հոս՝** այս քաղաքին մէջ՝ Գամաղիէլի ոտքը, **եւ** ճշգրտապէս կրթուած **մեր** հայրերու Օրէնքին համաձայն: Նախանձախնդիր էի Աստուծոյ, ինչպէս այսօր դուք բոլորդ: **4** Այր մարդիկ ու կիներ կապելով եւ բանտերու մատնելով՝ այս ճամբան հալածեցի մինչեւ մահ, **5** ինչպէս քահանայապետն ալ կը վկայէ իմ մասիս, եւ ամբողջ երէցներու ժողովը. նաեւ անոնցմէ նամակներ ընդունելով՝ Դամասկոս կ'երթայի, որպէսզի հոն եղածներն ալ կապուած բերեմ Երուսաղէմ՝ որ պատժուիմ»:

ՊՕՂՈՍ ԿԸ ՊԱՏՄԷ ԻՐ ԴԱՐՁԸ

(Գործ. 9. 1-19, 26. 12-18)

6 «Մինչ կ'երթայի ու մօտեցայ Դամասկոսի, կէսօրուան ատենները յանկարծ երկինքէն մեծ լոյս մը փայլատակեց իմ շուրջս, **7** եւ գետին ինկայ ու լսեցի ձայն մը՝ որ կ'ըսէր ինձի. «Սաւո՛ւղ, Սաւո՛ւղ, ինչո՞ւ կը հալածես զիս»: **8** Ես ալ պատասխանեցի. «Դուն ո՞վ ես, Տէ՛ր»: Ան ալ ըսաւ ինձի. «Ես Յիսուս Նազովրեցին եմ, որ դուն կը հալածես»: **9** Անոնք որ ինձի հետ էին՝ արդարեւ տեսան լոյսը ու վախցան, սակայն չլսեցին ինձի խօսողին ձայնը: **10** Իսկ ես ըսի. «Ի՞նչ ընեմ, Տէ՛ր»: Տէրը ըսաւ ինձի. «Կանգնէ՛, գնա՛ Դամասկոս, ու հոն պիտի խօսուի քեզի այն բոլոր բաներուն մասին, որոնք որոշուած են քեզի համար՝ որպէսզի ընես»: **11** Զանի չէի տեսներ՝ այդ լոյսին փառաւորութեան պատճառով, ինձի

⁴ Յուն.՝ սիկարեան, այսինքն՝ դաշոյն կրող մարդասպան

ԱՌԱՔԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

հետ եղողներուն ձեռքէն բռնելով՝ մտայ Դամասկոս: **12** Անանիա **անունով** մարդ մը, Օրէնքին համեմատ բարեպաշտ, եւ բարի վկայուած **Դամասկոս** բնակող բոլոր Հրեաներէն, **13** եկաւ ինծի ու կայնելով քովս՝ ըսաւ ինծի. «Սաւո՛ւղ եղբայր, վերստացի՛ր տեսողութիւնդ»: **14** Նոյն ժամուն վերստացայ տեսողութիւնս **եւ նայեցայ** իրեն. ինք ալ ըսաւ. «Մեր հայրերուն Աստուածը նախապէս սահմանեց քեզ որ գիտնաս իր կամքը, տեսնես **այն** Արդարը եւ լսես **անոր** ձայնը՝ իր բերանէն. **15** քանի որ բոլոր մարդոց առջեւ պիտի ըլլաս իր վկան այն բաներուն մասին՝ որ տեսար ու լսեցիր: **16** Եւ հիմա ա՛լ ինչո՞ւ կը յամենաս. կանգնէ՛, մկրտուէ՛ ու լուա՛ մեղքերդ՝ կանչելով ՚իւր անունը»:

ՊՕՂՈՍ ԿԸ ՀՐԱԻՐՈՒԻ ՀԵԹԱՆՈՍՆԵՐՈՒՆ ԶԱՐՈՋԵԼՈՒ

17 Երբ վերադարձայ Երուսաղէմ, մինչ կ'աղօթէի տաճարին մէջ՝ վերացում ունեցայ **18** ու տեսայ զինք՝ որ կ'ըսէր ինծի. «Աճապարէ՛, շուտով դուրս ելիր Երուսաղէմէն, որովհետեւ պիտի չընդունին քու վկայութիւնդ՝ իմ մասիս»: **19** Ես ալ ըսի. «Տէ՛ր, իրենք **լաւ** գիտեն թէ ե՛ս էի՝ որ կը բանտարկէի քեզի հաւատացողները եւ կը ծեծէի ժողովարաններուն մէջ. **20** երբ քու Ստեփանոս վկայիդ արիւնը կը թափուէր՝ ես ինքս ալ ներկայ էի, կամակից ըլլալով **Բանոր սպաննուելուն**», ու ե՛ս կը պահէի զայն սպաննողներուն հանդերձները»: **21** Բայց ըսաւ ինծի. «Գնա՛, որովհետեւ ես պիտի ղրկեմ քեզ հեռաւոր հեթանոսներուն»:

22 Անոնք մտիկ ըրին իրեն մինչեւ այս խօսքը, յետոյ բարձրացուցին իրենց ձայները եւ ըսին. «Վերցո՛ւր աշխարհէն այդպիսի մարդ մը, քանի որ չի պատշաճիր անոր ապրիլ»:
23 Մինչ կը պոռային, **իրենց** հանդերձները կը նետէին ու փոշի կը ցանէին օդին մէջ, **24** հազարապետը հրամայեց որ բերդը մտցնեն զայն, եւ ըսաւ որ խարազանելով հարցաքննեն զայն, որպէսզի գիտնայ թէ ինչո՞ւ ա՛յդպէս կը գոչէին անոր դէմ: **25** Երբ կապեցին զինք փոկերով, Պօղոս ըսաւ վերակացու հարիւրապետին. «Արտօնուա՞ծ է ձեզի՝ խարազանել մարդ մը, որ Հռոմայեցի է ու դատապարտուած **ալ** չէ»: **26** Երբ հարիւրապետը լսեց ասիկա, մօտեցաւ ու պատմեց հազարապետին՝ ըսելով. «Դ՞ի՞նչ պիտի ընես, որովհետեւ այս մարդը Հռոմայեցի է»: **27** Ուստի հազարապետը գնաց անոր քով եւ ըսաւ. «Ըսէ՛ ինծի, դուն Հռոմայեցի՞ ես»: Ան ալ ըսաւ. «Այո՛»: **28** Հազարապետը պատասխանեց. «Ես մեծ գումարով տիրացայ այս քաղաքացիութեան»: Պօղոս ըսաւ. «Իսկ ես ծնունդով եմ»: **29** Ուստի անոնք որ պիտի հարցաքննէին զինք՝ իսկոյն հեռացան իրմէ. հազարապետն ալ վախցաւ՝ երբ գիտցաւ թէ Հռոմայեցի է, որովհետեւ կապած էր զայն:

ՊՕՂՈՍ ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՌՋԵԻ

30 Հետեւեալ օրը, ուզելով գիտնալ ստոյգը՝ թէ ինչո՞ւ ան ամբաստանուած էր Հրեաներէն, Դարձակեց զայն եւ հրամայեց որ քահանայապետներն ու ամբողջ ատեանը գան. եւ իջեցնելով Պօղոսը՝ ներկայացուց անոնց:

^ա Ոմանք՝ Տէրոջ

^բ Ոմանք չունին

^գ Ոմանք՝ Ուշադի՛ր եղիր թէ ի՛նչ

^դ Ոմանք՝ կապերէն արձակեց

23

Պօղոս՝ ակնապիշ նայելով ատեանին՝ ըսաւ. «Մարդի՛կ եղբայրներ, ես մինչեւ այսօր բոլորովին բարի խղճմտանքով կեանք վարեր եմ Աստուծոյ առջեւ»: **2** Անանիա քահանայապետն ալ հրամայեց իր քով կայնողներուն՝ որ զարնեն անոր բերանին: **3** Այն ատեն Պօղոս ըսաւ անոր. «Աստուած՝ պիտի զարնէ քեզի, ծեփուած պատ: Դուն բազմած ես՝ դատելու զիս Օրէնքին համաձայն, եւ կը հրամայե՞ս Օրէնքին հակառակ՝ որ զարնեն ինծի»: **4** Ծուրջը կայնողները ըսին. «Աստուծոյ քահանայապետը կը հեգնես»: **5** Պօղոս ալ ըսաւ. «Եղբայրներ, չէի գիտեր թէ քահանայապետ է, որովհետեւ գրուած է. “Զու ժողովուրդիդ պետին դէմ չարախօսութիւն մի՛ ըներ»:

6 Երբ Պօղոս գիտցաւ թէ մէկ մասը Սաղուկեցիներ էին, ու միւսը՝ Փարիսեցիներ, աղաղակեց ատեանին մէջ. «Մարդի՛կ եղբայրներ, ես Փարիսեցի եմ, Փարիսեցիի որդի. կը դատուիմ մեռելներու յարութեան յոյսի՛ն համար»: **7** Երբ ըսաւ ասիկա, ընդվզում մը՝ ծագեցաւ Փարիսեցիներուն եւ Սաղուկեցիներուն միջեւ, ու բազմութիւնը բաժնուեցաւ. **8** քանի որ Սաղուկեցիները կ'ըսեն թէ ո՛չ յարութիւն կայ, ո՛չ ալ հրեշտակ կամ հոգի, իսկ Փարիսեցիները կը դաւանին երկուքն ալ: **9** Հզօր գոչիւն մը՝ Բարծրացաւ, եւ Փարիսեցիներու կողմէն եղող դպիրները կանգնեցան ու մաքառեցան՝ ըսելով. «Մենք ո՛չ մէկ չարութիւն կը գտնենք այս մարդուն վրայ. հապա եթէ հոգի մը կամ հրեշտակ մը խօսած է անոր, **“Ի՞նչ կրնանք ընել”**»: **10** Երբ **“աղմուկը սաստկացաւ”**, հազարապետը՝ վախճալով որ Պօղոս բզքտուի անոնցմէ՝ հրամայեց զօրքերուն որ իջնեն, յափշտակեն զայն անոնց մէջէն ու բերեն բերդը: **11** Հետեւեալ գիշերը Տէրը կայնեցաւ անոր քով եւ ըսաւ. «Քաջալերուէ՛, Պօղո՛ս, որովհետեւ ի՛նչպէս վկայեցիր ինծի համար Երուսաղէմի մէջ, այնպէս ալ պէտք է վկայես Հռոմի մէջ»:

ԴԱԻ ՊՕՂՈՍԻ ԿԵԱՆՔԻՆ ԴԷՄ

12 Երբ առտու եղաւ, Հրեաներէն ոմանք միաբանեցան եւ նզովեցին իրենք զիրենք, ըսելով թէ ո՛չ պիտի ուտեն, ո՛չ ալ խմեն՝ մինչեւ որ սպաննեն Պօղոսը: **13** Այս երդումը ընողները՝ քառասունէ անելի էին: **14** Անոնք գացին քահանայապետներուն ու երէցներուն, եւ ըսին. «Սաստիկ նզովեցինք մենք մեզ, որ ո՛չ մէկ բան ճաշակենք՝ մինչեւ որ սպաննենք Պօղոսը: **15** Ուստի դուք հիմա՝ ատեանին հետ՝ **խնդրա՛նք** յայտնեցէք հազարապետին, որ վաղը իջեցնէ զայն ձեզի, իբր թէ կ'ուզէք անելի ճշգրիտ տեղեկութիւն **ու՛նենալ** անոր մասին. իսկ մենք՝ անոր մօտենալէն առաջ՝ պատրաստ ենք սպաննել զայն»: **16** Բայց Պօղոսի քրոջ որդին՝ լսելով այս դարանակալութիւնը՝ գնաց, մտաւ բերդը, ու պատմեց Պօղոսի: **17** Պօղոս ալ կանչեց հարիւրապետներէն մէկը եւ ըսաւ. «Տա՛ր այս երիտասարդը հազարապետին, որովհետեւ լուր մը ունի՝ տալու անոր»: **18** Ան ալ առաւ զայն, տարաւ հազարապետին եւ ըսաւ. «Բանտարկեալ Պօղոսը կանչեց զիս ու խնդրեց՝ որ բերեմ քեզի այս երիտասարդը, քանի որ ըսելիք ունի քեզի»: **19** Հազարապետը անոր ձեռքէն բռնելով՝

^ա Յուն.՝ եղաւ

^բ Յուն.՝ եղաւ

^գ Ոմանք՝ Աստուծոյ դէմ չկռուինք

^դ Յուն.՝ ընդվզումը շատցաւ

մէկդի քաշուեցաւ եւ հարցուց. «Ի՞նչ լուր ունիս՝ տալու ինծի»: 20 Ան ալ ըսաւ. «Հրեաները միաձայնեցան թախանձել քեզի՝ որ վաղը ատեանին առջեւ իջեցնես Պօղոսը, որպէս թէ կ'ուզեն անելի ճշգրտութեամբ հարցաքննել զայն: 21 Բայց դուն մտիկ մի՛ ըներ անոնց, որովհետեւ անոնցմէ քառասունէ անելի մարդիկ դարան մտած են անոր համար, եւ իրենք զիրենք նզոված՝ որ ո՛չ ուտեն, ո՛չ ալ խմեն, մինչեւ որ սպաննեն զայն. ու հիմա պատրաստ են, եւ կը սպասեն քու խոստումիդ»: 22 Հետեւաբար հազարապետը արձակեց երիտասարդը՝ պատուիրելով անոր. «Ո՛չ մէկուն ըսէ թէ այս բաները յայտնեցիր ինծի»:

ՊՕՂՈՍ ԿԸ ԽՕՍԻ ՓԵԼԻՔՍ ԿԱՌԱՎԱՐԻՉԻՆ

23 Ապա կանչելով հարիւրապետներէն երկուքը՝ ըսաւ. «Պատրաստեցէ՛ք երկու հարիւր զինուոր, եօթանասուն ծիաւոր ու երկու հարիւր գեղարդաւոր, որպէսզի երթան մինչեւ Կեսարիա՝ **գիշերուան երրորդ ժամուն՝**. 24 նաեւ հայթայթեցէ՛ք գրաստներ, որպէսզի հեծցնեն Պօղոսը եւ ապահովութեամբ տանին Փելիքս կառավարիչին»: 25 Նամակ մըն ալ գրեց՝ սա՛ տիպարին համաձայն. 26 «Կղօղիոս Լիւսիաս՝ պատուական Փելիքս կառավարիչին. ողջո՛յն: 27 Այս մարդը բռնուած էր Հրեաներէն եւ պիտի սպաննուէր անոնցմէ. իսկ ես վրայ հասայ զօրքերով եւ ազատեցի զայն, հասկնալով որ Հռոմայեցի է: 28 Ուզելով գիտնալ պատճառը՝ որուն համար կ'ամբաստանէին զինք, տարի զինք անոնց ատեանին առջեւ, 29 եւ գտայ թէ ամբաստանուած էր իրենց Օրէնքին վերաբերեալ հարցերու համար, բայց մահուան կամ կապերու արժանի ո՛չ մէկ յանցանք ունէր: 30 Երբ տեղեկացայ թէ Հրեաները կը դաւադրեն այդ մարդուն դէմ, անյապաղ ղրկեցի քեզի, պատուիրելով ամբաստանողներուն ալ՝ որ խօսին քու առջեւ անոր դէմ: Ո՛ղջ եղիր»:

31 Զինուորներն ալ առին Պօղոսը եւ գիշերուան մէջ տարին Անտիպատրոս, իրենց հրամայուածին համաձայն: 32 Հետեւեալ օրը՝ թողուցին ծիաւորները որ երթան անոր հետ, իսկ իրենք վերադարձան բերդը: 33 Անոնք ալ մտան Կեսարիա, տուին նամակը կառավարիչին ու ներկայացուցին Պօղոսը անոր: 34 Երբ **կարդաց, հարցուց թէ ո՞ր գաւառէն է, եւ հասկնալով թէ Կիլիկիայէն է՝ 35 ըսաւ. «Մտիկ պիտի ընեմ քեզի՝ երբ գան քեզ ամբաստանողներն ալ»:** Ու հրամայեց որ պահեն զայն Հերովդէսի պալատին մէջ:

ՊՕՂՈՍ ՀՐԵԱՆԵՐԷՆ Կ'ԱՄՔԱՍՏԱՆՈՒԻ

24

Հինգ օր ետք, Անանիա քահանայապետը՝ երէցներուն եւ Տերտիլղոս **անունով** ճարտասանի մը հետ իջաւ, ու յայտնեցին կառավարիչին **իրենց ամբաստանութիւնը՝** Պօղոսի դէմ: 2 Երբ կանչեցին զայն, Տերտիլղոս սկսաւ ամբաստանել եւ ըսել. «Որովհետեւ խոր խաղաղութիւն կը վայելենք քու միջոցովդ, ու բարեբաստիկ կարգադրութիւններ եղած են այս ազգին՝ քու կանխամտածութեամբդ, 3 ամէն ատեն եւ ամէն տեղ կ'ընդունինք **զանոնք** ամբողջ շնորհակալութեամբ, պատուակա՛ն Փելիքս: 4 Բայց որպէսզի ա՛լ անելի չձանձրացնեմ քեզ, կ'աղաչեմ՝ քու ներողամտութեամբդ մտիկ ըրէ մեզի. համառօտաբար **պիտի խօսինք:** 5 Մենք գտանք թէ այս մարդը ժանտախտ մըն է. ապստամբութեան կը մղէ ամբողջ երկրագունդին բոլոր Հրեաները, ու պարագլուխն է Նազովրեցիներու աղանդին: 6 Ան նոյնիսկ փորձեց տաճարը սրբապղծել. ուստի բռնեցինք զայն եւ ուզեցինք դատել մեր Օրէնքին համաձայն: 7 Բայց Լիւսիաս հազարապետը եկաւ,

² Այսինքն՝ իրիկուան ժամը իննին

⁴ Ոմանք՝ կառավարիչը կարդաց

մեծ բռնութեամբ առաւ զայն մեր ձեռքէն, **8** ու հրամայեց զայն ամբաստանողներուն որ գան քեզի: Դուն ինքդ հարցաքննելով զինք՝ պիտի կարենաս գիտնալ այն բոլոր բաները, որոնց համար մենք կ'ամբաստանենք զայն»: **9** Հրեաներն ալ միաձայնեցան, հաւաստելով թէ այդ բաները այդպէս են:

ՊՕՂՈՍԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՂԱԿԱՆԸ ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՌՋԵԻ

10 Երբ կառավարիչը նշան ըրաւ իրեն՝ որ խօսի, Պօղոս պատասխանեց. «Գիտնալով որ շատ տարիներէ ի վեր դուն այս ազգին դատաւորն ես, աւելի սիրայօժարութեամբ կը ջատագովեմ զիս. **11** որովհետեւ կրնա՛ս գիտնալ թէ ես տասներկու օրէն աւելի չէ որ բարձրացայ Երուսաղէմ՝ երկրպագելու: **12** Զիս երբե՛ք չգտան՝ ոեւէ մէկուն հետ վիճաբանելու կամ բազմութիւն մէկտեղելու ատեն, ո՛չ տաճարին, ո՛չ ժողովարաններուն, **13** ո՛չ քաղաքին մէջ. ո՛չ ալ կրնան ապացուցանել այն բաները, որոնց համար հիմա կ'ամբաստանեն զիս: **14** Բայց սա՛ կը "դաւանիմ քու առջեւ", թէ կը պաշտեմ իմ հայրերուս Աստուածը այն ճամբային համաձայն՝ որ իրենք կը կոչեն հերձուած, հաւատալով Օրէնքին ու Մարգարէներուն մէջ գրուած բոլոր բաներուն: **15** Յոյս ունիմ Աստուծոյ վրայ, ինչպէս ասո՛նք ալ ակնկալութիւն ունին, թէ մեռելներուն յարութիւն պիտի ըլլայ, թէ՛ արդարներուն եւ թէ անարդարներուն: **16** Ուստի այս բանին համար ես ճիգ կը թափեմ, որ ամէն ատեն ունենամ անսայթաք խղճմտանք մը՝ Աստուծոյ ու մարդոց առջեւ: **17** Ուրեմն ես՝ շատ տարիներ ետք՝ եկայ ողորմութիւններ բերելու իմ ազգիս, նաեւ "ընծաներ: **18** Այսպէս՝ քանի մը ասիացի Հրեաներ գտան զիս տաճարին մէջ՝ մաքրագործուած, առանց բազմութեան կամ աղմուկի. **19** պէտք էր որ անո՛նք գային առջեւ եւ ամբաստանէին, եթէ ունէին ինծի դէմ **ըսելիք** բան մը: **20** Կամ թէ ասոնք՝ իրե՛նք թող ըսեն, ի՞նչ անիրաւութիւն գտան իմ վրաս՝ երբ կայնած էի ատենանին առջեւ: **21** Թերեւս միայն սա՛ մէկ աղաղակս, որ բարձրացուցի երբ իրենց մէջ կայնած էի. «Մեռելներու յարութեան համար ես այսօր ձեզմէ կը դատուիմ»:

22 Փելիքս "յետաձգեց անոնց **հարցը**, որովհետեւ ճշգրիտ տեղեկութիւն ունէր այդ ճամբային մասին, եւ ըսաւ. «Երբ Լիւսիաս հազարապետը **հոս** իջնէ, պիտի քննեմ ձեր գործը»: **23** Ու հրամայեց հարիւրապետին որ պահէ զայն, բայց անդորրութիւն տայ եւ իրենցներէն ո՛չ մէկը արգիլէ՝ սպասաւորելու անոր կամ երթալու անոր քով:

ՊՕՂՈՍ ՓԵԼԻՔՍԻ ԱՌՋԵԻ

24 Զանի մը օր ետք, Փելիքս եկաւ իր Դրուսիդա կնոջ հետ՝ որ Հրեայ էր, կանչեց Պօղոսը, եւ լսեց անկէ Զրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատքի մասին: **25** Երբ ան կը խօսէր արդարութեան, ժուժկալութեան ու գալիք դատաստանին մասին, Փելիքս՝ ահաբեկած՝ պատասխանեց. «Գնա՛ հիմա, ու երբ ատեն ունենամ՝ կը կանչեմ քեզ»: **26** Նաեւ յոյս ունէր որ Պօղոս իրեն դրամ ^{տայ}. ուստի յաճախ կը կանչէր զայն եւ կը

^ա Կամ՝ խոստովանիմ քեզի
^բ Այսինքն՝ Մարգարէներու գիրքին
^գ Կամ՝ պատարագներ
^դ Ոմանք՝ այս բաները լսելով՝ յետաձգեց
^ե Ոմանք՝ տայ, որպէսզի արձակէ զայն

խօսակցեր անոր հետ: 27 Բայց երբ երկու տարի անցաւ, Փելիքսի յաջորդեց Պորկիոս Փեստոս. Փելիքս ալ՝ ուզելով շնորհք ընել Հրեաներուն՝ կապուած ձգեց Պօղոսը:

ՊՕՂՈՍ ԿԸ ԴԻՄԷ ԿԱՅՍՐԻՆ

25

Երբ Փեստոս հասաւ **իր իշխանութեան** գաւառը, երեք օր ետք բարձրացաւ Կեսարիայէն Երուսաղէմ: 2 Զահանայապետն ու Հրեաներուն գլխաւորներն ալ յայտնեցին անոր **իրենց ամբաստանութիւնը**^ա՝ Պօղոսի դէմ, 3 եւ աղաչեցին իրեն ու շնորհք խնդրեցին անոր դէմ՝ որ Երուսաղէմ կանչէ զայն. մինչ իրենք դարան կը պատրաստէին՝ ճամբան սպաննելու համար զայն: 4 Սակայն Փեստոս պատասխանեց թէ Պօղոս պահուելու էր Կեսարիա, եւ թէ ինք շուտով պիտի մեկնէր հոն: 5 Ուստի ըսաւ. «Ձեզմէ անոնք որ ^ակարող են՝ թող իջնեն **ինծի** հետ, ու եթէ յանցանք մը կայ այդ մարդուն վրայ՝ թող ամբաստանեն զինք»: 6 Հոն ^բուր կամ տասը օրէ աւելի չկեցաւ՝, յետոյ իջաւ Կեսարիա. հետեւեալ օրը դատարանը բազմեցաւ եւ հրամայեց որ բերեն Պօղոսը: 7 Երբ ան եկաւ, Երուսաղէմէն իջնող Հրեաները **անոր** շուրջը կայնեցան ու Պօղոսի վրայ բարդեցին բազմաթիւ եւ ծանր ամբաստանութիւններ, որ չէին կրնար ապացուցանել: 8 Արդարեւ Պօղոս կը ջատագովէր ինքզինք՝ **ըսելով**. «Ես ո՛չ Հրեաներու Օրէնքին, ո՛չ տաճարին, ո՛չ ալ կայսրին դէմ մեղանչած եմ»: 9 Բայց Փեստոս, ուզելով Հրեաներուն շնորհք ընել, պատասխանեց Պօղոսի. «Կ'ուզե՞ս բարձրանալ Երուսաղէմ ու հոն դատուիլ իմ առջեւ՝ այդ բաներուն համար»: 10 Պօղոս ալ ըսաւ. «Կայսրին դատարանը կայնած եմ, ուր պէտք է դատուիմ: Հրեաները անիրաւած չեմ, ինչպէս դուն ալ լաւ գիտես: 11 Արդարեւ եթէ անիրաւած եմ կամ ըրած եմ մահուան արժանի բան մը, չեմ մերժեր մեռնիլ: Բայց եթէ **իմ վրաս** ո՛չ մէկը կայ այն բաներէն՝ որոնց համար ասոնք կ'ամբաստանեն զիս, ո՛չ մէկը կրնայ յանձնել զիս ատոնց: Կայսրի՛ն կը բողոքեմ»: 12 Այն ատեն Փեստոս՝ խօսակցելէ ետք խորհրդականներուն հետ՝ պատասխանեց. «Կայսրի՛ն բողոքեցիր. կայսրի՛ն պիտի երթաս»:

ՊՕՂՈՍ ԱԳՐԻՊՊԱՍ ԹԱԳԱԻՈՐԻՆ ԱՌՋԵԻ

13 Զանի մը օր անցնելէ ետք, Ագրիպպաս թագաւորը եւ Բերինիկէ եկան Կեսարիա՝ բարեւելու Փեստոսը: 14 Երբ շատ օրեր մնացին հոն, Փեստոս ներկայացուց թագաւորին Պօղոսի պարագան՝ ըսելով. «**Հոս** մարդ մը կայ՝ որ Փելիքս բանտարկուած ձգած է: 15 Երբ Երուսաղէմ գացի, քահանայապետներն ու Հրեաներուն երէցները յայտնեցին **ինծի իրենց ամբաստանութիւնը, դատապարտութեան** վճիռ խնդրելով անոր դէմ: 16 Անոնց պատասխանեցի թէ Հռոմայեցիներուն սովորութիւնը չէ մահուան մատնել մարդ մը, մինչեւ որ ամբաստանեալը իր դիմաց չունենայ ամբաստանողները, եւ պատեհութիւն չտրուի իրեն՝ ջատագովելու ինքզինք **այդ** յանցանքին դէմ: 17 Ուստի երբ անոնք համախմբուեցան հոս, առանց որեւէ յետաձգումի՝ հետեւեալ օրը դատարանը բազմելով հրամայեցի որ բերեն մարդը: 18 Անոր ամբաստանողներն ալ ներկայանալով՝ իմ ենթադրած ամբաստանութիւններէս ո՛չ մէկը յառաջ բերին. 19 Հապա անոր հետ ունէին քանի մը հարցեր՝ իրենց կրօնին վերաբերեալ, ու Յիսուս **անունով** մեռածի մը մասին,

^ա Այսինքն՝ ձեռնհաս

^բ Ոմանք՝ տասը օրէ աւելի կեցաւ

որուն համար Պօղոս կը հաւաստէր թէ ողջ է: **20** Մինչ կը վարանէի այսպիսի հարցերու քննութեան համար, ըսի **իրեն** թէ կ'ուզէ՞ր երթալ Երուսաղէմ եւ հո՛ն դատուիլ այս բաներուն համար: **21** Բայց երբ Պօղոս բողոքեց որ վերապահուի՝ Օգոստափառ **կայսրին** «դիմաց ելլելու, հրամայեցի որ պահեն զինք՝ մինչեւ որ ղրկեմ կայսրին»: **22** Ագրիպպաս ըսաւ Փեստոսի. «Ե՛ս ալ կ'ուզէի մտիկ ընել այդ մարդուն»: Ան ալ ըսաւ. «Վաղը մտիկ կ'ընես»:

23 Հետեւեալ օրը, երբ Ագրիպպաս ու Բերիսիկէ եկան մեծ հանդէսով եւ մտան ունկնդրութեան տեղը՝ հազարապետներուն ու քաղաքին պատուաւոր մարդոց հետ, Փեստոս հրամայեց որ Պօղոսը բերուի: **24** Փեստոս ըսաւ. «Ագրիպպա՛ս թագաւոր, եւ **դո՛ւք ալ՝** բոլոր մարդիկ՝ որ մեզի հետ ներկայ էք, կը տեսնէ՞ք ասիկա՝ որուն մասին Հրեաներուն ամբողջ բազմութիւնը գանգատեցաւ ինծի Երուսաղէմի մէջ եւ հոս ալ, ու կը գոռային թէ “ա՛յ պէտք չէ որ ան ապրի□: **25** Բայց ես ըմբռնեցի թէ ան մահուան արժանի ոչինչ ըրած է. եւ քանի որ ինք բողոքեց Օգոստափառ **կայսր** ին, որոշեցի որ ղրկեմ զայն: **26** Անոր մասին ստոյգ բան մը չունիմ գրելու իմ տիրոջս. ուստի ներկայացուցի զայն ձեզի, եւ մա՛նաւանդ քեզի՛, Ագրիպպա՛ս թագաւոր, որպէսզի ունենամ գրելիք բան մը՝ հարցաքննելէ ետք. **27** որովհետեւ ինծի անտրամաբանական կը թուի ղրկել բանտարկեալ մը՝ առանց նաեւ մատնանշելու անոր վրայ **բարդուած** յանցանքները»:

ՊՕՂՈՍԻ ԻՆՔԼԱՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱԳՐԻՊՊԱՍԻ ԱՌՋԵՒ

26

Այն ատեն Ագրիպպաս ըսաւ Պօղոսի. «Արտօնուած է քեզի՛ խօսիլ դուն քեզի համար»: Պօղոս ալ՝ երկարելով ձեռքը՝ ջատագովեց ինքզինքը. **2** «Ագրիպպա՛ս թագաւոր, ես երանելի կը համարեմ զիս, որ այսօր քու առջեւ պիտի ջատագովեմ զիս՝ Հրեաներուն ինծի դէմ ըրած բոլոր ամբաստանութիւններուն համար. **3** մա՛նաւանդ որ դուն լաւ գիտես Հրեաներուն բոլոր սովորութիւններն ու հարցերը: Ուստի կ'աղերսե՛մ որ համբերատարութեամբ մտիկ ընես ինծի: **4** Բոլոր Հրեաները տեղեակ են իմ կենցաղիս՝ պատանութենէս ի վեր, սկիզբէն Երուսաղէմ՝ իմ ազգիս մէջ ըլլալուս **համար**. **5** անոնք սկիզբէն ի վեր կը ճանչնան զիս, (եթէ ուզեն վկայել,) **գիտնալով** թէ ապրած եմ մեր կրօնին ամենէն խիստ աղանդին համաձայն՝ **իբր** Փարիսեցի: **6** Եւ հիմա **դատարան** ներկայացած եմ ու կը դատուիմ՝ Աստուծմէ մեր հայրերուն եղած խոստումի յոյսին համար, **7** որուն կը յուսան հասնիլ մեր տասներկու տոհմերը՝ ջերմեռանդութեամբ պաշտելով **Աստուած** գիշեր ու ցերեկ: Ես կ'ամբաստանուիմ Հրեաներէն այս յոյսին համար, Ագրիպպա՛ս թագաւոր: **8** Ինչո՞ւ անհաւատալի կը թուի ձեզի՛ թէ Աստուած կը յարուցանէ մեռելները: **9** Ես ինքս ալ կը կարծէի թէ շատ բաներ պէտք էր ընել Յիսուս Նազովրեցիի անունին դէմ. **10** եւ ըրի ալ Երուսաղէմի մէջ, ու քահանայապետներէն իրաւասութիւն ստացած՝ բանտարկեցի սուրբերէն շատերը, եւ՝ հաւանութիւն տուի անոնց մեռցուած ատենը: **11** Բոլոր ժողովարաններուն մէջ յաճախ պատժելով զանոնք՝ կը հարկադրէի որ հայհոյեն, եւ սաստիկ խելագարած անոնց դէմ՝ կը հալածէի **զանոնք** մինչեւ անգամ օտար քաղաքներու մէջ»:

ՊՕՂՈՍ ԿԸ ՊԱՏՄԷ ԻՐ ԴԱՐՁԸ
(Գործ. 9. 1-19, 22. 6-16)

Գ Յուն.՝ քննութեան

Պ Յուն.՝ խիճ

12 «Այսպէս, երբ Դամասկոս ալ կ'երթայի՝ քահանայապետներուն իրաւասութեամբ ու հրահանգով, 13 կէսօրին, ո՛վ թագաւոր, ճամբան տեսայ արեւէն աւելի պայծառ լոյս մը՝ որ երկինքէն փայլեցաւ իմ շուրջս, նաեւ ինծի հետ գացողներուն 2ուրջը: 14 Երբ մենք բոլորս գետին ինկանք, լսեցի ձայն մը՝ որ կ'ըսէր ինծի երբայական բարբառով. «Սաւո՛ւղ, Սաւո՛ւղ, ինչո՞ւ կը հալածես զիս. տաժանելի է քեզի՝ աքացել խթանի դէմ»: 15 Ես ալ ըսի. «Դուն ո՞վ ես, Տէ՛ր: Եւ ան ըսաւ. «Ես Յիսուսն եմ, որ դուն կը հալածես: 16 Բայց կանգնէ՛ ու կեցի՛ր ոտքերուդ վրայ. որովհետեւ երեւցայ քեզի՝ որպէսզի կարգեմ քեզ սպասաւոր եւ վկայ թէ՛ այն բաներուն՝ որ տեսար, թէ՛ ալ այն բաներուն՝ որոնցմով պիտի երեւնամ քեզի: 17 Պիտի ազատեմ քեզ այդ ժողովուրդէն ու հեթանոսներէն, որոնց հիմա կը ղրկեմ քեզ՝ 18 անոնց աչքերը բանալու, խաւարէն՝ լոյսի, եւ Սատանայի իշխանութենէն՝ Աստուծոյ դարձնելու, որպէսզի անոնք ստանան մեղքերու ներում, նաեւ ժառանգութիւն անոնց հետ՝ որ սրբացած են հաւատալով ինծի»:

ՊՕՂՈՍ ԿԸ ՊԱՏՄԷ ԻՐ ԿԱՏԱՐԱԾ ԳՈՐԾԸ

19 «Ուստի, Ագրիպպա՛ս թագաւոր, ես անհնազանդ չեղայ այդ երկնային տեսիլքին: 20 Հապա՛ նախ Դամասկոս եղողներուն, յետոյ Երուսաղէմ, ամբողջ Հրէաստանի երկիրը ու հեթանոսներուն քարոզեցի որ ապաշխարեն, դառնան Աստուծոյ, եւ ապաշխարութեան արժանավայել գործեր կատարեն: 21 Այս պատճառով Հրեաները բռնեցին զիս տաճարին մէջ, ու կը ձգտէին սպաննել: 22 Սակայն Աստուծմէ հասած օգնութեամբ՝ մինչեւ այսօր ողջ մնացի, պզտիկին թէ մեծին վկայելով, ոչինչ ըսելով այն բաներէն դուրս՝ որ մարգարէները եւ Մովսէս խօսեցան թէ պիտի ըլլային. 23 թէ Քրիստոս պիտի չարչարուէր, ի՛նք պիտի ըլլար առաջինը՝ որ մեռելներէն յարութիւն պիտի առնէր, ու լոյս պիտի քարոզէր ժողովուրդին եւ հեթանոսներուն»:

24 Մինչ ան այսպէս կը ջատագովէր ինքզինք, Փետտոս բարձրաձայն ըսաւ. «Կը ցնորի՛ս, Պօղո՛ս. շատ կարդացած ըլլալդ քեզ կը խելագարեցնէ»: 25 Պօղոս ալ ըսաւ. «Ես չեմ խելագարիր, պատուակա՛ն Փետտոս, հապա կ'ըսեմ ճշմարտութեան ու խոհեմութեան խօսքեր. 26 քանի որ թագաւորը գիտէ այս բաները, եւ անոր առջեւ ալ համարձակութեամբ կը խօսիմ: Արդարեւ համոզուած եմ թէ ասոնցմէ ոչինչ թաքուն մնացած է իրմէ, որովհետեւ այս բանը անկիւնի մը մէջ եղած չէ: 27 Մարգարէներուն կը հաւատա՞ս, Ագրիպպա՛ս թագաւոր: Գիտե՛մ թէ կը հաւատաս»: 28 Ագրիպպաս ըսաւ Պօղոսի. «Քիչ մնաց որ համոզես զիս քրիստոնեայ ըլլալու»: 29 Պօղոս ալ ըսաւ. «Աստուծմէ պիտի խնդրէի որ ո՛չ միայն դուն, այլ նաեւ բոլոր անոնք՝ որ այսօր կը լսեն զիս, բոլորովին ինծի պէս ըլլան, այս կապերէն զատ»:

30 Թագաւորը, կառավարիչը, Բերինիկէ, եւ անոնք՝ որ բազմած էին իրենց հետ՝ կանգնեցան. 31 ու երբ առանձնացան՝ իրարու հետ խօսակցեցան եւ ըսին. «Այս մարդը մահուան կամ կապերու արժանի ոչինչ կ'ընէ»: 32 Ագրիպպաս ալ ըսաւ Փետտոսի. «Կարելի էր արձակել այս մարդը, եթէ բողոքած չըլլար կայսրին»:

ՊՕՂՈՍ ԿԸ ՆԱԽԱՐԿԷ ԴԵՊԻ ՀՈՈՍ

27

^բ Յուն.՝ թէ՛ քիչով եւ թէ՛ շատով
^գ Ոմանք՝ կանգնեցան՝ երբ այսպէս խօսեցաւ

Երբ որոշուեցաւ նաւարկել դէպի Իտալիա, Պօղոսը եւ ուրիշ քանի մը բանտարկեալներ յանձնեցին հարիւրապետի մը՝ որուն անունը Յուլիոս էր, «Սերաստեան գունդէն: **2** Մտնելով ադրամինտական նաւ մը՝ մեկնեցանք, եւ պիտի նաւարկէինք Ասիայի Բծովեզերքէն. մեզի հետ էր նաեւ Արիստարքոս Մակեդոնացի»՝ Թեսաղոնիկէն: **3** Հետեւեալ օրը իջանք Սիդոն. Յուլիոս՝ մարդասիրութեամբ վարուելով Պօղոսի հետ՝ արտօնեց որ երթայ բարեկամներուն եւ վայելէ անոնց խնամքը: **4** Մեկնելով անկէ՝ նաւարկեցինք Կիպրոսի վարի կողմէն, քանի որ հովերը հակառակ էին: **5** Յետոյ՝ նաւարկելով Կիլիկիայի ու Պամփիլիայի ծովուն մէջէն՝ իջանք Լիկիայի Միւռա քաղաքը: **6** Հարիւրապետը գտաւ հոն աղքատացիական նաւ մը՝ որ կ'երթար Իտալիա, ու մեզ մտցուց անոր մէջ: **7** Ծատ օրեր դանդաղօրէն նաւարկելէ ետք՝ հազիւ հասանք Կնիդոսի դիմաց. քանի հովը չէր թոյլատրեր, Կրետէի վարի կողմէն՝ Սաղմոնայի դիմացէն նաւարկեցինք, **8** եւ դժուարութեամբ անկէ անցնելով՝ եկանք տեղ մը, որ կը կոչուէր Գեղեցիկ նաւահանգիստ. անոր մօտ էր Ղասեա քաղաքը:

9 Երբ բաւական ժամանակ անցաւ, ու նաւարկութիւնը արդէն վտանգաւոր էր՝ քանի որ ծովին ատենն ալ արդէն անցած էր, Պօղոս յորդորեց զանոնք՝ **10** ըսելով. «Մարդի՛կ, ես կը նշմարեմ թէ այս նաւարկութիւնը պիտի ըլլայ վնասով ու կորուստով, ո՛չ միայն բեռին եւ նաւուն՝ հապա մեր անձերուն ալ»: **11** Բայց հարիւրապետը կ'անսար աւելի նաւավարին ու նաւատիրոջ՝ քան Պօղոսի խօսքերուն: **12** Եւ քանի որ այդ նաւահանգիստը անյարմար էր ձմերելու, շատեր կը թելադրէին մեկնիլ անկէ, որպէսզի Գլանային հասնիլ Փիւնիկէ, որ Կրետէի մէկ նաւահանգիստն է ու կը նայի դէպի հարաւ-արեւմուտք եւ հիւսիս-արեւմուտք, ու հոն ձմերել:

ՓՈԹՈՐԻԿ ԾՈՎՈՒՆ ՎՐԱՅ

13 Երբ հարաւային հովը մեղմութեամբ փչեց, կարծելով թէ հասած են իրենց առաջադրութեան՝ թուլցուցին խարիսխը ու նաւարկեցին Կրետէի քովէն: **14** Բայց քիչ ետք՝ անոր դէմ ելաւ մրրկալից հով մը, որ կը կոչուէր Երակիկլոն: **15** Երբ նաւը յափշտակուեցաւ եւ չկրցաւ դիմադրել հովին, թողուցինք որ քշուի: **16** Սուրալով Կղօղա կոչուող փոքր կղզիի մը վարի կողմէն՝ հազիւ կրցանք բռնել մակոյկը: **17** Երբ վերցուցին զայն, օգնութեան միջոցներ գործածելով՝ տակէն կապեցին նաւը: Վախնալով որ իյնան յորձանուտը՝ իջեցուցին առագաստը, եւ ա՛յդպէս կը քշուէին: **18** Քանի սաստիկ մրրիկի մէջ էինք, յաջորդ օրը դուրս նետեցին բեռները: **19** Իսկ երրորդ օրը՝ մենք մեր ձեռքերով դուրս նետեցինք նաւուն գործիքները: **20** Երբ շատ օրեր՝ ո՛չ արեւ, ո՛չ ալ աստղեր երեւցան, ու սաստիկ մրրիկ կար մեզի դէմ, ա՛լ փրկուելու ամէն յոյս Գլորուեցաւ մեզմէ:

21 Քանի որ շատ օրերէ ի վեր անօթի էին, Պօղոս՝ կայնելով անոնց մէջ՝ ըսաւ.

^ա **Յուն.**՝ Օգոստոսեան
^բ **Յուն.**՝ տեղերէն
^գ **Յուն.**՝ թերեւս կարենային
^դ **Կամ՝** ծանծաղուտը
^ե **Յուն.**՝ ոչ պզտիկ
^զ **Յուն.**՝ վերցուեցաւ

ԱՌԱՔԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

«Մարդի՛կ, պէտք էր որ մտիկ ընէիք ինծի ու չնաւարկէիք Կրետէէն, եւ ^էչկրէիք այս վնասն ու կորուստը: **22** Իսկ հիմա կը յորդորեմ ձեզ որ ոգեւորուիք, քանի որ ձեզմէ ո՛չ մէկուն անձը պիտի կորսուի, բայց միայն նաւը: **23** Արդարեւ այս գիշեր քովս կայնեցաւ հրեշտակը այն Աստուծոյն, որուն կը պատկանիմ եւ որ կը պաշտեմ, **24** ու ըսաւ. “Մի՛ վախճար, Պօղո՛ս. դուն պէտք է որ կայսրին ներկայանաս. եւ ահա՛ Աստուած շնորհեց քեզի բոլոր անոնք՝ որ կը նաւարկեն քեզի հետ□: **25** Ուստի, մարդի՛կ, ոգեւորուեցէ՛ք, որովհետեւ ես կը հաւատամ Աստուծոյ. պիտի ըլլայ այնպէս՝ ինչպէս ըսուեցաւ ինծի: **26** Սակայն պէտք է որ ^բնաւը կղզիի մը առջեւ խրի”»:

27 Երբ տասնչորրորդ գիշերն էր՝ որ կը տարուբերուէինք Ադրիական ծովուն մէջ, կէս գիշերին նաւաստիները ենթադրեցին թէ մօտեցած են ցամաքի մը: **28** Ձգելով խորաչափը՝ գտան քսան գրկաչափ. քիչ մը յառաջ երթալով՝ դարձեալ ձգեցին, ու գտան տասնհինգ գրկաչափ: **29** Վախճալով որ գուցէ ^բզարնուինք խարակներու՝, ետեւի կողմէն ձգեցին չորս խարիսխ, եւ կ’ըղծային որ առտու ըլլայ: **30** Իսկ նաւաստիները կը ջանային փախչիլ նաւէն, ու ծովը իջեցուցին մակոյկը՝ պատրուակելով թէ առջեւի կողմէն ալ պիտի ձգեն խարիսխներ: **31** Բայց Պօղոս ըսաւ հարիւրապետին ու զինուորներուն. «Եթէ ասոնք չմնան նաւուն մէջ՝ դուք չէք կրնար փրկուիլ»: **32** Այն ատեն զինուորները կտրեցին մակոյկին չուանները, եւ թողուցին որ դուրս իյնայ: **33** Մինչ առտուն կը մօտենար, Պօղոս կ’աղաչէր բոլորին որ կերակուր ուտեն՝ ըսելով. «Այսօր տասնչորս օր է՝ որ դուք սպասելով անօթի մնացած էք, ու ոչինչ ^գկերած էք: **34** Ուստի կ’աղաչեմ ձեզի՝ որ կերակուր ուտէք, որովհետեւ ասիկա՛ ալ ձեր փրկութեան համար է. քանի որ ձեզմէ ո՛չ մէկուն գլուխէն մա՛գ մը պիտի իյնայ»: **35** Այսպէս խօսելէ ետք՝ հաց առաւ, բոլորին առջեւ շնորհակալ եղաւ Աստուծմէ, ու կտրելով սկսաւ ուտել: **36** Բոլորն ալ ոգեւորուեցան, եւ իրենք ալ կերակուր կերան: **37** Նաւուն մէջ՝ բոլորս երկու հարիւր եօթանասունվեց անձ էինք: **38** Երբ կշտացան կերակուրով, թեթեւցուցին նաւը՝ ծովը թափելով ցորենը:

ՆԱԻԱԲԵԿՈՒԹԻՒՆ

39 Երբ առտու եղաւ՝ չէին ճանչնար ցամաքը. բայց նշմարելով ծոց մը՝ որ ծովեզերք ունէր, ծրագրեցին նաւը խրել անոր մէջ՝ եթէ կարելի ըլլար: **40** Ուստի ծովը թողուցին խարիսխները՝ կտրելով **պարանները**, թուլցուցին դեկերուն պարանները, եւ հովին բանալով առագաստը՝ ուղղուեցան դէպի **այդ** ծովեզերքը: **41** Ի՞ջարնուելով աւազակոյտի մը՝, խրեցին նաւը. առջեւի կողմը մխրճուելով՝ մնաց անշարժ, իսկ ետեւի կողմը կը քակուէր ալիքներուն սաստկութենէն: **42** Զինուորներն ալ ծրագրեցին սպաննել բանտարկեալները, որպէսզի անոնցմէ ո՛չ մէկը լողալով փախչի: **43** Բայց հարիւրապետը, որ կը փափաքէր փրկել Պօղոսը, արգելք եղաւ անոնց ծրագրին: Հրամայեց որ լողալ գիտցողները նախ **ծով** նետուին ու ցամաք ելլեն. **44** իսկ միւսները **հետեւին**՝ ոմանք տախտակներով, եւ ոմանք՝ նաւուն **ուրիշ** բաներով: Այսպէս՝ բոլորը ազատելով ցամաք **հասան**:

^է **Յուն.**՝ շահէիք

^բ **Յուն.**՝ կղզի մը իյնանք

^բ **Յուն.**՝ իյնանք խարակներու վրայ

^գ **Յուն.**՝ առած

^դ **Յուն.**՝ Իյնալով այնպիսի տեղ մը՝ որուն երկու կողմը ծով էր

ՄԵԼԻՏԷ

28

Երբ փրկուեցան, գիտցան թե **այդ** կղզիին անունը «Մելիտե էր: Բնիկ ժողովուրդը արտասովոր մարդասիրութիւն ցոյց տուաւ մեզի. **2** որովհետեւ կրակ վառեցին եւ մեզ բոլորս ալ ընդունեցին՝ եկած անձրեւին ու ցուրտին պատճառով: **3** Երբ Պօղոս առատ խոիւ ժողվեց եւ դրաւ կրակին վրայ, ջերմութենէն իժ մը ելաւ ու կառչեցաւ անոր ձեռքին: **4** Երբ բնիկները տեսան այդ անասունը՝ կախուած անոր ձեռքէն, ըսին իրարու. «Անշուշտ ասիկա մարդասպան մըն է. թէպէտ փրկուեցաւ ծովէն, արդարութիւնը չթոյլատրեց որ ան ապրի»: **5** Իսկ ինք թօթուեց անասունը կրակին մէջ, եւ ո՛չ մէկ վնաս կրեց: **6** Անոնք ալ կը սպասէին որ ան ուռի, կամ յանկարծ մեռած իյնայ. բայց երբ շատ սպասեցին ու տեսան թէ ո՛չ մէկ անտեղի բան եղաւ անոր, իրենց կարծիքը փոխելով ըսին թէ «աստուած մըն է»:

7 Այդ տեղին շրջակայքը կը գտնուէին ագարակները կղզիին գլխաւոր մարդուն, որուն անունը Պոպղիոս էր: Ան ընդունեց մեզ, եւ բարեսրտութեամբ հիւրընկալեց մեզ երեք օր: **8** Պոպղիոսի հայրը կը պառկէր՝ տենդով ու թանջքով հիւանդացած: Պօղոս մտաւ անոր քով, եւ աղօթելով՝ ձեռքերը դրաւ անոր վրայ ու բժշկեց զայն: **9** Երբ ասիկա պատահեցաւ, ուրիշ հիւանդներ ալ՝ որ **այդ** կղզիին մէջ կը գտնուէին՝ եկան եւ բուժուեցան: **10** Ասոնք ալ մեծապէս պատուեցին մեզ, ու երբ կը մեկնէինք՝ հայթայթեցին մեզի պէտք եղած բաները:

ՄԵԼԻՏԷԷՆ ՆՈՍՄ

11 Երեք ամիս ետք՝ մեկնեցանք աղեքսանդրիական նաւով մը, որ ձմերած էր **այդ** կղզին եւ ունէր Դիոսկուրացիներուն զինանշանը: **12** Սիրակուսա իջնելով՝ երեք օր մնացինք **հոն**. **13** անկէ ալ շրջագայելով՝ հասանք Հռեգիոն: Մէկ օր ետք, երբ հարաւային հովը փչեց, երկրորդ օրը հասանք Պատեռոս: **14** Հոն գտանք եղբայրներ, որոնք աղաչեցին որ եօթը օր մնանք իրենց քով. եւ այսպէս գացինք Հռոմ: **15** Երբ եղբայրները լսեցին մեր մասին, անկէ եկան մինչեւ Ապփիոսի **Հրապարակը** ու Երեք Պանդոկները՝ դիմաւորելու մեզ: Պօղոս ալ տեսնելով զանոնք՝ շնորհակալ եղաւ Աստուծմէ եւ քաջալերուեցաւ:

ՀՌՈՄԻ ՄԷՋ

16 Երբ մտանք Հռոմ, հարիւրապետը յանձնեց բանտարկեալները զօրագլուխին. իսկ Պօղոսի արտօնուեցաւ որ առանձին բնակի՝ զինք պահող զինուորի մը հետ: **17** Երեք օր ետք ան հրաւիրեց Հրեաներուն գլխաւորները, ու երբ համախմբուեցան՝ ըսաւ անոնց. «Մարդի՛կ եղբայրներ, թէպէտ ես ժողովուրդին կամ հայրենական սովորութիւններուն դէմ ոչինչ ըրեր էի, Երուսաղէմի մէջ Հռոմայեցիներուն ձեռքը մատնուեցայ **իբր** բանտարկեալ: **18** Երբ անոնք հարցաքննեցին զիս՝ ուզեցին արձակել, որովհետեւ իմ վրաս մահուան **արժանի** ո՛չ մէկ պատճառ կար: **19** Բայց երբ Հրեաները հակաճառեցին, հարկադրուեցայ բողոքել կայսրին, սակայն առանց որեւէ ամբաստանութիւն ունենալու ազգիս դէմ: **20** Ուրեմն ասոր համար կանչեցի ձեզ՝ որպէսզի տեսնեմ **ձեզ** եւ խօսիմ **ձեզի**. որովհետեւ Իսրայէլի յոյսին համար կը կրեմ այս շղթան»: **21** Անոնք ալ ըսին իրեն. «Մենք քու մասիդ Հրէաստանէն ո՛չ գրութիւն ընդունեցինք, ո՛չ ալ եղբայրներէն մէկը հոս գալով՝

^u Հիմա՝ Մալթա

չարութիւն մը պատմեց կամ խօսեցաւ քու մասին: **22** Բայց արժանավայել է լսել քեզմէ թէ դուն ի՞նչ կը մտածես. որովհետեւ մենք տեղեկացած ենք այդ աղանդին մասին՝ թէ ամէնուրեք ատոր դէմ կը խօսին»: **23** Երբ որոշեցին օր մը անոր **հետ**, շատեր գացին անոր քով՝ իր հիւրանոցը: Անոնց կը բացատրէր Աստուծոյ թագաւորութիւնը եւ կը վկայէր անոր մասին. առտուրնէ մինչեւ իրիկուն կը համոզէր զանոնք՝ **փաստարկելով** Յիսուսի մասին թէ՛ Մովսէսի Օրէնքէն, թէ՛ ալ ^բՄարգարէներէն: **24** Ոմանք անսացին ըսածներուն, ոմանք ալ չհաւատացին: **25** Իրարու հետ չհամաձայնած՝ բաժնուեցան, երբ Պօղոս խօսք մըն **ալ** ըսաւ. «Սուրբ Հոգին ճիշդ խօսեցաւ մեր հայրերուն՝ Եսայի մարգարէին միջոցով, **26** ըսելով. «Գնա՛ այս ժողովուրդին եւ ըսէ՛. «Շատ պիտի լսէք՝ բայց պիտի չհասկնաք, ^դշատ պիտի տեսնէք՝ բայց պիտի չըմբռնէք: **27** Որովհետեւ այս ժողովուրդին սիրտը թանձրացաւ. **իրենց** ականջներով ծանր լսեցին եւ իրենց աչքերը գոցեցին, որպէսզի **իրենց** աչքերով չտեսնեն, ականջներով չլսեն, սիրտով չհասկնան եւ դարձի չգան, ու ես չբժշկեմ զանոնք»□: **28** Ուրեմն գիտցէ՛ք թէ Աստուծոյ փրկութիւնը ղրկուեցաւ հեթանոսներուն, եւ անո՛նք մտիկ պիտի ընեն»: **29** ^եՈւ երբ ըսաւ ասիկա, Հրեաները մեկնեցան՝ սաստիկ վիճաբանելով իրարու հետ:

30 Պօղոս լման երկու տարի բնակեցաւ իր վարձած տունը, **31** ու կ'ընդունէր բոլոր իրեն եկողները՝ **32** քարոզելով Աստուծոյ թագաւորութիւնը եւ սորվեցնելով Տէր Յիսուս Բրիստոսի մասին՝ ամբողջ համարձակութեամբ, առանց արգելքի:

^բ Այսինքն՝ Մարգարէներու գիրքէն

^գ Յուն.՝ Լսելով

^դ Յուն.՝ տեսնելով

^ե Ոմանք չունին այս 29-րդ համարը